

ZALA

MEGYEI ÉRDEKŰ,

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP

A Zalamegyei Gazdasági-Egyesület a n-kanizsai tisztii önségélyző szövetkezet és több más egyesület hivatalos közlönye

10. szám.

Nagy-Kanizsa, Szerdán 1877. márczius 7.

IV. évfolyam.

A házi könyvtár.

Elvesz a nép —
Mely tudomány nélkül való.

Franciaországban — főleg Párisban — munkás osztály szobájában is nélkülözhetetlen, szokott butor darab a „könyv-szekrény.” — Kisebb vagy nagyobb alakban, de elmaradhatlan népies divat, mint népnél a „tulipános láda.” a szellérnél egyszerű kis belső fiokkal, a négyökrösnél a „sublatos” a hatökrösnél pohárszékes is. —

Németország majd minden községében van „falusi könyvtár.”

Igaz hogy mind 2 említett országban olcsók is a könyvek, — a legjobb írók művei olcsó kiadásban jelennek meg, füzetenként pár krajczárjával, — de éppen azért lehet ott a könyvet olcsón adni, mert sok a vevő, nagy az olvasó közönség.

Hanem aztán meg is látszik az olvasás és tanulásnak mind szellemi, mind anyagi haszna mindkét nemzetnél. Mutatják a közel mult történetei. —

Kimondá a világ ítélte: hogy a németek nagy győzelmét a francziák ellenében nem annyira a katonák, de az iskola mesterek vívták ki, mert a porosz tanrendszert mintaszerű jónak van elismerve.

De viszont a levert francia nemzet is általános közműveltsége, tudományosan fejlett ipara, kereskedelme és tudományosan kezelt gazdasága által állott lábra oly bámulatos gyorsan! — Csak a borászata nézzük csak, mily tudományos szakértelemmel űzi? hogy egész Európát megadóztatja vele. —

Azért mondá egy francia borász — midőn a németek temérdek hadi költség követelésén borzadtunk — hogy — sok — sok, de csak 1 évben is már nagy részét vissza fi-

zeti a német a francia pesgők vételárával is. —

És a magyar ember is mondhatja ám hogy „többet észszel, mint kézzel.” De inkább csak a természetes ésszt ért, amit Isten adott, a miért nem kell fáradni, és a miért nem kell pénzt kiadni. Hanem tanuláshoz, a találmányokba mélyedéshez még kissé „keleti vérünk” van — s ha egy egy új maschinát látunk, melylyel p. u. az elvetett borseprű kisajtott kasájából is festéket vagy világító szeszt s ebből még pénzt facsar az anglis: — rá mondja népnél, hogy „bizony még is hunczfut . . . mit ki nem fundál a német!”

Pedig a „kifundáló” találmányos és népnél is meg van.

Hanem meg van írva hogy „könyvtára Sigfried és Kartigám” az ablak parkányán — vagy a mester gerendán.

Milyen szép volna egy kis tveges könyvszekrény. Az apa megkezdéné a fia folytatná — az unoka könnyen nagyobbítaná.

Most már nálunk is jönnek classikus írónknak olcsó kiadásai. Az az jönnének, ha kelnének. Ott van a „vasárnapi könyvtár” (az az volt, míg kellő részvét hiány miatt félbe nem maradt.) Ott van a „falusi könyvtár” olcsó füzetes vállalat. Ez is csak teng. — Most adatnak Jókai beszélei 5—6 jó magyar zamazatu novellái 1 füzetben 40 kr. sat.

Ha nem hát — valljuk be: hogy népnél még nem igen szomjuhozza az olvasást, — pedig csak kezdené, csak kóstolna bele — úgy járna vele mint a boros kancsóval, ahol az első itozze maga után kívánja a másodikat! —

És a második könyv is alig kerülne többbe, mint a második itozé! Nagy Széchenyink idejében egyszer egy francia utazó alföldünknek

Hortobágy pusztáján eltévedvén: egy közel legeltető juhászhoz fordult, utba igazításért és majd sobálványnyá lett; midőn pásztorunkat hírlapolvasásban találta és francia nyelven mutató meg neki a kéregetett utat. Ez elmondá otthon: hogy Magyarországon a juhász a nyáj mellett is újságot olvas. — Pedig hát ugy esett, hogy a földes ur otthon felejtett puskájáért haza futtatván a juhászt, addig ő vette rá annak cifra szűrét, s az alatt olvasgatta a saját zsebjebe volt hírlapot.

Sok — aki már olvas is népnél — csak kölcsönkért könyvből olvas, úgy gondolkozván, hogy minek ezután, ha egyszer elolvastá? Jól mondja Jókaink, hogy „nem jó könyv az, mely a 2-ik elolvasást meg nem érdemli.” De a néhai jó öreg Edvi Illésünk meg azt mondta, hogy „nincs rossz könyv, mert nincs olyan a miből valamit ne tanulhatnánk és míg olvassuk: más roszban sem foglalkozunk.”

De mi kissé olvasottabbak is úgy vagyunk a könyvvel, hogy első elolvasáskor csak vágatva futunk át rajta, — kerget bennünket a kíváncsiság a végeredmény mielőbbi megtudhatása — és csak a 2-ik olvasáskor értjük érezzük és szűrjük át lelkünkön higgadtan. De ezt csak a saját könyvünkkel tehetjük kelőleg. —

„Mért nincs minden leánynak kut az udvarába?” mondja a népdal. Pedig hát a falukutról is megél az ember: de aki udvarában mereget: bizony bővebben-gyakrabban mereget —

Mások ellenvetik: hogy „könyvekre nem kerül.” Nem igaz. Mert aránylag mindenkinek kerül; amire keríteni akar. Éppen magyar jelle munk olyan, hogy amit szemünk szánk megkíván: kideputáljuk azt

a pokolból is: a dohányt, a szalagot, a selyem ruhát, a pörkölt tortát s több e félet. — S nő akkor ezek mellett vagy ezek helyett könyv nem kerülne?

Még mások mondják, hogy „ugy se értünk rá olvasni.” No ez meg éppen nem igaz! — Mert nincs oly elfoglalt ember, kinek üres ideje nem volna.

Bár iszen felvenné népnél az elvet hogy „az idő pénz.” No ez inkább angol közmondás. Még nem igen van magyarra kifordítva? . . .

A nap 24 órájából ha 8 órát dolgozunk, 8 órát aluszunk, hová lesz a 3-ik 8 óra? Szórakozásra. Hát ennek felét vagy negyed részét nem lehetne-e könyvvel betűvel szórakozni? . . .

A szellemi munkás, fejtörő, sokszor pedans hivatalos írásbeli munkájában kimerülve, örül üdül, könyvebből ha más fajta betűhez menekülhet.

A kézi munkás míg pihen, míg déli álmra dől, míg levele hull; a gazda míg munkáit után sétál, míg marháit delelnek, élvezheti zsebéből (ha bele tette) könyvét, hírlapját. —

Sok ember panaszkodik, hogy nehezen alszik el. Tessék rászokni: elalvás előtt pár lapot olvasni: mily jótékony szórakozás ez a napi fáradalmak és gondok ellen. Ezeket kiszorítja a fejből is, szívből is, — és meg jön a jótékony álom.

Tehát még „altatónak” is jó az olvasás.

De a főnnebbiek szerint „éltetőnek” is jó — sőt mellözhetlen, ha a halandó világ kereke által magunkat eltiportatni nem akarjuk.

Mi magyaroknak nemzeti kötelesség is! . . . körül véve annyit más nemzetiséggel. — kitéve a hol politikával, hol erővel beolvasztásnak,

A „Zala” tárczája.

Az udvarias szomszéd.

(Németből)

BARÁT ÁLMOS.

(Folyt. és vége.)

No e semmirekellő fickókat megtanítottam! és ostarát útásra suhintá. Többen vannak és azért segélyt kell hívni. Hiaz tudja aszonyom, ma mindenki eltávozott és mielőtt a szomszédságból embereket hívhatunk a jó madarak kirepülnek. — Csak hagyja! Ki a Gravelottei ütközetnél jelen volt, ily éhetetlenektől nem fog félni! És a kocsis az utolsó hadjáratban való részvét fölötti büszkeségben herculsi alakját még magasabbra nyújtá. A számtanácsosné belátta, hogy a derék embernek igaza van, tehát óvatosságot ajánlt neki és ő ostaralt kezében rontott bátran előre. Dacára annak hogy urnője utasítását követni törekedett, csizmái és lépése sokkal nehezebbek voltak, mintsem neoz nélkül ürténhetett volna. Bármily gyorsan kívánta a pénztárszobát elérni és föllyitni, a betörők mégis észrevették a rögtöni háborgatást, mert a számtanácsosné ugyanazon durva hangot hallá, mely azonban sokkal halkabban ezeket mondá: „Ozid el a gerytyát, told ki a ládat és hozd biztonságba, miközben a semmirekellő háborgatókat feltartom ha még annyian volnának! De a kocsisnak is éles halléréke volt; egy szó sem kerülte el figyelmét azon tanácsból, mit

az egyik gonosztervő cimborájának adott, és azért is óvakodott egyszerre a sötét szobába rontani, mert jól tudta, hogy készszurás fogadhatja. Azért is csak fölzakatná az ajtót és gyorsan visszalépett hogy, mint kipróbált hadi, először az ellenséges táborra kémlelje ki. — Ezen elővigyázat volt megmentője. — Most a sötét terembe gyertyavilág sugárzott, de dacára annak mégsem vehetett észre senkit. — E fickók bizonyosan gyáván elbujtak, és már bátran ama terembe akart rontani. Ekkor hírtelen késsel kezében, előgrott egy ember és mellette elburrranva a távölt ke-reste. A vakmerő betörő valószínűleg a legnagyobb hidegvérrel várhatta meg és éppen nem kedvelt háborgatót és midőn látta, hogy csak egy volt gyorsan elhatározva, szabadba akart érni.

Természetesen remélte, hogy fenyegető fölemelt keze legrosszabb esetben megfogja menteni, de a derék kocsis nem ijedt meg a gyilkostól. Bátran megragadta a szökevényt és még mielőtt kését használhatta volna jól megszorította tartá öklét és most roppant birkózás keletkezett. A gravelottei győző erősebb ellenre talált, mint azt először hitte volna, mert a vakmerő betörő dacára kis zömök alakjának óriási erővel bírt, melynek majdnem áldoztatja lett.

Ekkor a számtanácsosné ki a veséjét fölismerte, mivel a segélyhívás is már kő-sőnek tűnt föl előtte, levertségében egy a szünetben függött pisztolyra veté látványzó pillantását. A pisztoly nehezen volt magától, de a számtanácsosné fenyegetésül akarta azt fölhasználni, mivel még mindig

késes volt a harc kimenetelét a két birkózó közt; már felül kerekedett a gonosztervő és kését is használni törekedett.

„El innen, vagy agyonlövöm!” kiáltá a bator nő és fenyegetőleg bicélt föl a pisztolyt.

A merész gazember kevéssé fölemelé tejtét, hogy új megtámadója után nézzen, háhótába akart kitörni midőn egy nő pillantott meg, azonban bator tartását mégis aggódva tekinté, mert attól félt, hogy fenyegetődzését valószínűsítandja.

Gyors és villámszerű mozdulattal megkísérelte a pisztolyt a nő kezéből kiútni és ekkor roppant durranás rendíté meg a szobát.

A pisztoly vakon volt töltve és senkit sem bírt megsejteni; de a kocsis mindent előnyre használta föl, alig hogy szabadon érzé magát ellenfele vaskarától, azonnal ismét fölgyenesedett és szorososan átkarolá a vakmerő fickót, hogy mozdulni sem tudott. Kevés vártatva azután a gonosztervő teljesen lefegyvereztetett. A lövés embereket csak a cselekmény színterére és így a gazembernek nem lehetett tovább ellentállni. Gyorsan megkötözték és egy odaszírt rendőr azonnal átvevé őt.

A rendőrség, a fogolyban vosszedelme vakmerő betörőre ismert; azonban az utolsó csin az eddig elkövetettek sokban föllülmulta.

A szomszédházban azon csétra lón a bolt kibérelve, hogy a legkényelmesebb módon lehessen a bankár pénztárába jutni. A terv szintoly merészséggel lón fogantatva. Eppen a szomszédház lebontása volt cséljük elérését megkönnyítendő; azért

készítette az új, csodálatos szomszéd a fal-szekrényt, hogy innen könnyen juthasson a bankár pénztárába.

A merész terv úgy gondosan volt kigondolva és előkészítve, hogy teljes sikert ígért. Azért volt a szomszéd a bankár emberei iránt oly udvarias, azért tudakozódott mindenről oly behatóan és így azt is megtudta, hogy a bankár és neje, az nap bátyjához hogy vendégségre és mint köszön-ségesen csak későn voltak hazajövéndők.

Elhész meg és is járult, hogy éppen husvét napja volt, és hogy az egyedül honmaradt cseledés által sem legyen háborgatva, az udvarias szomszéd kirándulásra kérte fel őket.

Később találkozni fognak . . . Most azonban a jámbor, a fegyház állandó vendégévé lőu . . .

A rablók tehát rendkívül biztosnak hitték magukat a munkában és jól kigondolt tervük sikertelenségére semmi esetre sem számítottak. — Az ó-fal lebontása legtöbbször fáradságba kerül. — Ellenben a számtanácsos háza új épület, annak teglája kevésbé állt ellen, és így meglehetősen nehezen bírtak nyílat fajtani, mi a benyomulást lehetségesé tette.

Az udvarias szomszéd volt a merész terv koholója, de a tulajdonképeii kivétel, elszánt bator kollegájára várt. Ő volt, ki munkás ruhába öltözve, a fal szekrény elhelyezésével volt megbízva, ugyan ő volt, ki a benyomuló kocsisat nyitott késsel fogadta, hogy kollegája időt találjon, a gazdag szákmányul meneküljön.

Az udvarias szomszédnak ez azonban nem sikerült. — Bár nagy nehezen

most is vészterhes felhők tornyosulnak határainkon, félmillio szláv fegyver csoportosul a szomszédsgunkban, és éppen mi vagyunk nagy gát, nagy szálka a szemében, — készül is agyon nyomni, elsikálni bennünket.

S mi őrizzen meg bennünket? A mi eddig. A jó Istenen kívül a nyelvünkhez és nemzetiségünkhez való erős ragaszkodás, mert nyelv nélkül nincs többé nemzet! —

Nemzetiségünk pedig nyelvünkben, ez pedig irodalmunkban feneklik. Ide menekült nemzetiségünk az irodalomhoz már sokszor. —

Nem magyar tehát, aki a magyar könyvet nem szereti.

S aki szereti vegye is meg azt! A házi-könyvszekrény: szellemi kincs szekrény.

Mi magyaroknak pedig drága „frigyláda“ is az melyben mint a régi izraeliták Istennel kötött frigyratitait. — ugy mi is nemzeti geniunkkal kötött védszövetségünk arany betűt őrizni tartozunk!

Czigány Károly.

Helyi és megyei hírek

— **Sarasate hangversenye** Valamely közönség műzilését legjobban attól lehet megítélni hogy mennyire képes a valódi műveltségért áldozni fillereit, egy szóval, mennyire képes élvezni a valódi művészetet. Hogy közönségünk e tekintetben a szigorú igényeknek is megfelel, azt legújabb megmutatta Sarasate és Door urak márczius 1-én megtartott hangversenye, melyre nagy számú közönség jelent meg, kivétel nélkül — a mint magától értetődik — az intelligens osztályhoz tartozó. A spanyol születésű hegedűművész, ki contingensünkön nemrég kezdte diadalászorúzott körútját, érdekes jelenség: barna arcú, fekete hajú és bajszú, középmagasságú termettel, arcán a déli típus határozott kinyomtatva. A műsorozat érdekesen volt összeállítva s a művészek alkalmat nyit az előadott darabokban magát a legjobb oldalról bemutatni. A műsorozat 1 darabja Beethoven A-moll sonatája 47 m., melyben a zongoraszólamot Door Antal bécsi conservatoriumi tanár játszotta. S Sarasate azonban a hegedűt avatott nagy mesterének bizonyult, ki ép oly könnyűséggel, mint bevégzett technikával hordozza végig nyitottját a hurokon, melyek a művész engedelmis szolgálat. Ezeknekbe jutottak Szász Károlynak Reményi művészi játékára írt sorai:

Négy kis sorban ennyi érzés
Nem is tudom, hogy fér meg.

Az az ezüst csengésű tiszta hang, melyet ő a hegedű hurjaiból kicsal, a legmélyebb mint a legmagasabb futamokban is teljes, egész. — Ha Beethoven mennyire zenéje, olyan interpretáció mellett, mint Sarasate és Dooré a magasztos érzelmek hullámai verték fel kebelünkben, akkor Chopin Nocturne op. 9. (es-dúr) és Raff praeduiduma (d-dúr) visszavezettek a föld örö-

meiben, bánataiban. Amas az öröm kikötő hangjai közepette megkapó mélabús ábrándjaival elandalított s esti tájképet varázsol elénk, hol a suttogó faleveleken át szűrődik a hold ábrándos világa, s csak itt ott hangzik föl egy-egy madarka füttye, mely kellemesen vegyül el a csergedős patak csevegésébe. Utánna ismét Raff praeduidumának hatalmas ütemei, melyek egy pillanat alatt átvarázsolják a holdesti tájképet; átvarázsolják mosolygó vidékké, melyben ujjongó villik járják fűre tánczokat, pajánul ugrádozva a virágos pázsiton szíva virágillatot, gyönyörködve a madarak csevegésében. Valóban Sarasate nyirettyűje varázst is gyakorol az emberekre. Elfelejtettük pillanatnyira földi nyomorúságainkat, el a politikai zavarokat, a törököket, a szerbeket és sok másat, el hitelezőinket és néztük a t a kis emberkét — ki nyelvünket sem érte, ide jött, hogy meglopja érzelmeinket. Néztük azt a kis emberkét, ki egészen átszellemült játéka alatt s ki bennünk a tisztább érzések egész özönét keltette. Oh! csak egy szép hangot lopott el egy kutya, mely a legbajolabb trillánál el kezdett ugatni. De Sarasate ezt fel se vette, s a kutya is jónak látta többet nem ugatni; — bizony kár is volt beereszteni.

Nem kevésbé elragadó volt az orosz áriák melyek a műsorozat utolsó darabjait képezték, a melyek egyikét ismételn kellett. Wienawsky, ki most Budapestén aratja babérját maga is üdvözölte volna a művészt bámulatos technikájáért. A mi pedig végül Door tanár játékát és kísérését illeti, ez tetőtől talpig művész. — A közönség mindkét művészt kitüntető lelkesedéssel hivat és éljenzte.

— **(A „Vanotti“ bünper.)** Érdekes bünper tárgyalatott e hó 1-én a helybeli kir. törvényszéknél. Azon nő állott a sorompók előtt, ki több ideig távollevő férjét, mikor családja látogatására hazajött, megmérgezte. A hülsen asszony megtörve állt szemben bírival. Védője Veszter Imre ügyvéd ur volt, ki hatásos beszédben igyekezett védenze érdekében az enyhítő körülményeket az ügyész vádjával szembe állítani. — A királyi ügyész vádlott nőnek kötélt általi halálra ítéletét kérte. A törvényszék 20 évi börtönrre ítélte vádlottnőt, sulyosbba hetenkinti egy napi börtönnel.

— **Meghívás.** A nagy-kanizsai társas-kör vasárnap 1877. márczius 11-én délután 5 órakor a társasok termében 6-ik nyilvános felolvasást tartandja, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja. Tárgy: Az emberi test idegrendszere. Életani értekezés. Előadja: Schreyer Lajos orvostudor, r. t. ur. Kezdeté pontban 6 órakor. A t. közönség kéri pontosan megjelenni, mert a felolvasás tartama alatt az ajtó zárva leend.

A n. kanizsai társas-kör elnöksége. — **Felolvasás és tombola.** A nagy-kanizsai kereskedő ifjak önképző köre által mult vasárnap rendezett felolvasással egybekötött tombola és tánczvizgalom fényesen sikerült. Nagyszámú közönség jelent meg a kitűzött időre és nagy figyelemmel hallgatta végig t. Szilvágyi Gyula ev. lelkes ur érdekes felolvasását Darwinról és elméletéről. A tombola a körnek körülbelül 35 franyi tiszta jövedelmet hozott. A táncz pedig nem szűnő kedvvel hajnali 4 óráig tartott. — A rendezéséget első sorban illeti az elismerés a fényes sikerért.

— **Magyar színészet.** B. Polgár Gy. színtársulata eddig 5. darabban mutatta be magát közönségünknek. A toloncz, — Lévi a helygő zs. d. — Tricoch és Cacolet, — A falu rossza; és a tiszteletes úr keservei — Ertesülésünk szerint a 2-dik, 3-dik és utolsó előadás sikerültek voltak. — A „Falu rossza“ e óadásának érdekelt-séggel és kíváncsisággal néztünk eléje. —

vele által idézte elő a betörők fölfedezését, nemcsak említett szükségéből lón kirántva, hanem oly bőkezűleg gondoskodott jövőjéről a szaratanácsos, hogy rövid idő múlva, szerencsés helyzetnek örvendhetett; — a becsületes mesterember pedig benső hálával csüggett jövőjén, kik őt oly mély nyomortól szabadták meg, és kik nélkül ama végzetes öngyilkolási tervet ki is vitte volna.

Mennyire örült, hogy a dolgok így változtak és hogy ő volt közvetve is okozója a rablók fölfedezésének. — Bizonyos ihlettel emlékezett meg a saját életére is oly fontos eseményről, és nem egyszer mondá gyermekeinek; „Ime látjátok, a jótét gazdag kamatot hoz.“ —

A ragyogó keletről.

— Beszély —

Kalmár Bélától.

Szállj le szállj le közénk aranyszáru képzelet a ragadi magaddal a bűbajos kelet verőfényes légkörébe, hol kéjrel álmodik a virág, a álomról susognak az arnyas külprezek bölintgató koronái! — El, el keletrre, hol aranyhimzettű fővénnyel játszik a tenger szellője, titokzatos hieroglyphák kavarva s lakatlan sivatok dragákvökvől terhelte homokját, — s hol két ólértől regél a korán; szerelmre kész a törvény heves bódító szerelmre, melynek méze édesbbs, kábítóbb a többinél, mert virágait Georgia hegyei, a déliak forró ógálja s Ceackussia vadonás bérérei

Már kiszedettük azon sorokat, melyekben méltó föltáborodásunknak edünk kifejezést. Tőh Ede zamatos költészettel, élettel és cselekvényeivel teljes remek színművének, comédiájával lealacsonyítása ellen, de éppen lapunk zártakor vesszük a mai (keddi) színlapot, melyben „a kintornás család“ mára való hirdetése mellett, az igazság érintkezésbe teszi magát a közönséggel, mely a Falu rossza előadásakor zúfolásig megtöltte a színházat (bár Volgyi tárculata 4-szer adta a darabot) s maga megígéri hogy a hiányzó tagokat szerződteti, „hogy a gyengébb erőktől képviselt színpontját méltóan legyen betöltve.“ Visszatartjuk tehát még szigorú ugyan de igazságos bírálatunkat melyre a „Falu rossza“ gyarló előadása, ami a színtársulat reputációjának határozottan ártott — kihívott A színtársulat saját érdekében cselekedik ha minél előbb néhány jeles előadással helyreüti a hibát. Addig e rövid megjegyzésre szorítkozunk.

— **A keszthelyi takarékpénztár** február hó 25-én tartott közgyűlése 368 tot szavazott s utalványozott ki több jótékony célra. A keszthelyi közönségi elemi iskola szükségletei fedezésére 50 frtot; ugyanazon iskola szegény tanulói felruházására 45 frtot; a polgári iskola tanzerei beszerzésére 20 frtot adományozott. Részesült még az említett összegből a balaton-füredi színtársulat, az 184⁸-iki rokkant honvédek menedékháza is. Az ily utánzára méltó nemes cselekedet dicséretre nem szorul.

— **Keszthelyen** egy második gyógyszertár felállíthatásán buzgólkodnak. Sokkal helyesebben cselekednének, ha „kisdodovona“ létrehozásán buzgólkodnának, Gyógyszertár már ugy is van, de fájdalom kisdodovona nincs! —

Philantrop.

— **Halálozás.** Február hó 26-án temették el Keszthelyen közérsvét mellett Waldner Ferdinand közszerzetben levő fiatal hereskedőt, ki febr. 24-én 34 éves korában tüdőgyógyban halt el.

— **Halálozás.** Perneszy Pál okleveles gyógyszerész f. hó 3-án d. u. 1 órakor 69 éves korában végelegnyugalásben meghalt. Holt teteme f. hó 5-én d. u. 4 órakor vitetett örök nyugalomra a keszthelyi szt. Miklós temetőbe. Nyugodjék békében! —

— **Csabrendekről** írják nekünk: Február hó 26-án Csabrendeken tartott lámpabál kitűnően sikerült. A terem díszítése a belépőnek mindjárt mutatta, hogy a rendezőség tőle telhetőség, mindent megtett, mi a tánczestély emelésére szolgálhat. A különben is szép terem csinosan volt díszítve. De valamint a hold világa elenyész a nap előtt; ugy a tánczterem szépsége semmivé lett azon szépségek előtt, kik mint tánczsnók a tánczterem élő díszei s ékei voltak.

Kitűnő szép hölgykoszoru volt; kik közt különösen, mind a bál ékét ki kell emelnem Böhm Marcsa kisasszonyt, ki nyájias modora s bájos élénksége által a mulatság lelke volt. Ki kell tovább emelnem Böhm Hermin kisasszonyt, Kohn Ignáczné, Kohn Lászlóné urnöket;

A társaság kiváló gondtal volt össze állítva, s ennek köszönhető, hogy semmi nemű feszültség nem uralkodott: hanem igenis volt kitűnő jó kedv. Folyt a táncz, míg a hajnal ránk hasadt s okkor is, csak nagy nehezen bírtak elválni azon helytől, mely annyi évet s gyönyört nyújtott.

— **Mosdósról** írja levelezőnk: Egy ép oly kedélyes, mint magasztos estéről akarom önt tudósítani Ertem a nagyberki vendéglő termében február 27-én végbement műkedvelői előadást s tánczvizgalmat a mosdósi izr. iskola jávára.

A műkedvelők Szigligetnek a „Mama“ című vígjátékát választották és mond-

hatom, miszerint az előadást hirdető színlap olvasóinak önkénytelenül elmosolyodtam, — tudván, mily fába vágják műkedvelőink a fejszét. —

De dicséretre legyen mondva Telingerné sikerrel oldották meg — Tiringerné asszony (a mama) érdemi a babérkoszorút, mert a mi a többi műkedvelőknél némileg a fellépési biztonságából és komolyságból hiányzott, azt Tiringerné asszony érzésetjes játékával, szellemes modorával és szakavatottságával elfeledteté. — Az előadás összevágósága tagadhatlan az ő érdeme, — általában pedig mindnyájan dicséretre érdemelnek.

A színterem zúfolásig megtelt és a közönség osztatlan megelégedésének számos és zajos jeleit adá.

A nemes csillag igen szépen jutott, ámbár a belépti díj — becsámítva a tánczvizgalmat — mérsékelt (50 kr) volt.

Előadás után pedig táncz következett, mely közel 3 óráig tartott. Bűnt vélek elkövetni; ha azon díszes hölgykoszorúból, ámbár mindnyája említésre és szeretetre méltó a kellemes társalgás és mindamellett szerény Schön kisasszonyokat Mosdósról nem említenem. —

Ohajtatód, hogy ily féle és ily nemes czélu előadások vidékünkön mennél többször ismétlődjenek, hisz mindeki tudja ezek erkölcsi fontosságát.

Azért hát hangoztassuk: éljenek a derék műkedvelők, a tisztelt közönség és a „mama.“ — Udvary Gyula.

Irodalom és művészet

„Dalos Mező“

Költemények; írta Hajgató Sándor, Budapest Aigner Lajos bizománya, 1877. ára 1 frt.

(Folytatás.)

Ide számítjuk e füzet azon darabjait mind, melyek saját családja szűk körét festik. Érzelmek melegek és képei többnyire sikerültek; forma tekintetében pedig éppen csinosnak nevezhetők. Egy hibájok azonban e fajú költeményeknek is van, ha ez hibának nevezhető, ő érzelmeit nem tudja általánosítani, mint költő sokkal subjektívabb, mintsem hogy többet adna „hangulatdaraboknál“, pedig a lyrai költőnek subjektivitása mellett kell annyi objektivitással bírnia, hogy az érzelmet gondolatá alakítsa, s ne pusztá reflexióként állítsa oda. Innen Hajgató Sándor költészetének alaphangja — a méla borongás, mely itt-ott siránkozó sentimentalizmusba szeret átcsapni, amitől ugyan eddig Hajgató Sándor egészséges természete megóvta, de ami minden becületes költőre nézve igen nagy veszedelem. —

Hajgató Sándor költészetének méla borongós alaphangja sajátságos illusztrációját nyeri az által, hogy kiváló előszeretettel énekl meg azon évszakot, melynek jellege szintén méla borongó — az ősz. — Legújabb füzetében 3 költemény van, melyben az ősz vagy megénekli, vagy a melyben az ősz csak érzéket eszközül szolgál kedélyhangulatának kifejezésére. Az 1. címre: Ősz felé. A második: Őzi séta; a harmadik: Őzi nap. Még a függetlenül közölt gyermekversekben is van egy: Őzi dal. A három első közül kétségeknél legszébb, legértelmesebb az „őzi séta“ című. Itt egysúlyt tart a reflexio a gondolattal. Az „őzi nap“ című ellen már van kifogásunk.

A negyedik versszak ily hangzik:

Csendes a lég, néma a föld gyártal:
Öreg lett az ifjú baj tavaszból;
Volt ruhája elkopott szegénynek,
S újat jó-ó májusig nem mérék.

Ez a mérnek szó valószínűleg a rim kedveért került oda. Az egész sor azonban

ki bírta tolni a ládát a nyíláson, de hogy onnan el is helyezhessék, ahhoz társa kellett, ki valóban óriási erővel rendelkezett. — Arra számítottak, de most minden meg-hiusult.

Az udvarias szomszédnak nem maradt egyéb hátra, mint a ládát otthagyni, hogy személyét biztonságba hozza; sőt levertségében annyi időt sem vett, hogy pár marok pénzt rakjon zsebre; az egészét fájdalomra ott kellett hagynia, mert a szomszédházban hallott durranás megtanítá, hogy rá nézve, minden perc értékes. — De mindez keveset segített rajta.

Elkeseredve a tapasztaltak — és társai gyávasága fölött, ki legkevésébbet sem tett, hogy őt a kocsiával való harcban segítse, vagy hogy a gazdag zsákmányt későbbi időre félre tette volna, megnevezte azon helyet, hol czimborája feltalálható volt, ki nem sokára szintén zár alatt volt.

O is több ízben megbüntetett egyén volt, de jobb napokat is élt már és némileg a mivelét osztályhoz tartozott; ámde könnyelműség és kicsapongás annyira elvetemedteté tette őt.

Mindkét gonosztevő mélyen fájlatá a csín dugába dőlét; mindkettő Amerikába akart szökni.

A számtanácsos pedig azon jóhatású érzelmen részesült, hogy éppen törékvése szerencsétlenül segíteni, husította meg a gattizott. Férjére a különös esemény mély benyomást tén. Láthatólag, néjének jó szándéka lelta ez eseményben méltó jutalmát, és ez időtől fogva, néjének jótéti buzgalma más színből tünt föl előtte. A becsületes kőműves, ki közvetlen le-

termik kelet ábrándos fiának! — Vigy vigy a pompa és fény örök ragyogó birodalmába, mely Hafizt s Mirza-Schaffyt szült a világnak, — ama meszerű való-ságba, hol „nap“ helyett „holdat“ imádnak azért, mert a szerelm is szebb, varázsteljesebb éjjel! — — — Keletrre! Keletrre! — — —

Csendes, csillagzadag éj ült Byzanc fölött. A fénylő báránnyalokkal körözött hold estáskékre színezte a paloták ércfedte kupoláit s a mecsetek, karosu minaretek csúcsait. A főurak azazadoktól litott kertjeit tündérvé varázsolta a lobokoktól át szűrődő holdfény, s elragadóvá tette a szökni soha meg nem szűnő ugró-kutak vis-ozlopaikat, mik tiszszereve verék vissza az égi színezetet.

Az ós-város pihent; még a hatalmas palotáit őriző katonák léptei sem hangzóttak fel mint egyébkor, — bizonyára a holdat bámulák, mely nyitját képezi Mahomed paradicsomának. Sehol egyetlen ábrak nem lövélle világozótt az elhagyott utcákra, pedig 10 óráig alig haladhatott tovább az éj, melynek költészetéről nekünk fogalmunk is csak hiányos lehet.

A nyugalmas csendet legfeljebb a ki zűből kiinduló hajók jel-harangjai s egy-egy — a szabad tengeren cirkáló ór-hajó gőszipja zavarak.

Az ó-sorail felé közelődve, mely a szultán rabnőinek palotájáig halogált, a rejtelmes Arnyba borult, magas hegyzatu korból azold mandolin hangok szálltak

fel a vegyültek össze az illattal léggel, panaszos sóhajokként érintve a hallgató-zók füleit.

Az áruló hangok valóban panaszát hordák a lénynek, ki a kert egy díszlombos-zatu facsoportozata mögött ébrenlétével Luna istenasszonynak látszék állozni.

Hermilla volt, a szultán háremének gyöngye, a császári kéj-kert leggyönyörű-ségebb virága, a karosu cserkesz hölgy, kinek bájai felülhaladták összes kocsait a legszebb 600 nőnek, kiket Abdul Aziz, a minden keletiek ura, szerelmére méltónak tartta. Hermilla volt, a padisah gyémántjainak legdrágábbika, a bársony arcú, éj-szemű cserkesznő, kinek tekintete gyújtott mint a tűz, bíbor ajkának hangjai pedig örülebe hozák azt, ki vakmerő volt azok csengését meghallgatni! —

Csakhogy vajmi kevesen jöhettek o miatt örülebe!

A szép háremhölgy ott ült az előtákból alakult zugolyban, tülül egy sárga ottomán szolgáit neki. Gazdag partába szorított hajzata sötét arnyat vetett pihegő keble hajlaira, mik hősínben tüntek elő a hanyag izlésű ruha égszínűk redőiből. Kezei közt finom művészi mandolint tartott, s amint szép szabású ujjai a hurokon tévedeztek, fénybogárként tündöklőnek fel értékes gyűrűi a sötétben.

A hurok egyszerre megsűntek zokogni s a hölgy lágy édes hangja hallatások: —

— „Betszabbe — azólt, alissol? vagy hallád a fehér róssa regéjét, mit most dalolék nekod?“
Egy a ták mélyből előtérő hang

szépség nézetünk szerint hasonlatok sem
jó, költők kének pedig elhibázott.
Az „Das Feld“ című költeményben
teljesen csak az első és negyedik versszak
elégit ki. Ide írjuk:
Búra hajlott életünk faja,
Terhes évek szele fü roaja;
Egymástán hullnak a virágok,
Innen onnan letarolta állók.
Hulló csillag volt az abrami fénye,
Ifjú vágyak lany hevető égre;
Niklotta a csillós régen,
Asztalok mindent oly sötéten.
Az ötödik (utolsó strófa) azonban
(valószínűleg egy hasonlat kedvéért tör-
tént) erőtettenek, homályosnak tetszik.
Nézzük elemezzük ezen versszakot:

Egy aminék az idő nem vétet,
Most is nyílik pirosat, feheret;
Hosszarcimem és a hit virága
Ütéseiek strom zöld halmára!

Megvalljuk, hogy az első pillanatban
a piros, fehér és zöld színek belevonása
a kevésbé mélyen vizsgálat meggyerhetik,
de mi a költeményben gondolatot keres-
sünk és a gondolatok logikai összefüggé-
sét. — Annnyit értünk belőle, hogy a költő
szívéből nem rabolhatja el az idő a hon-
szerelemet és a hit virágát az első piros,
a másik fehér; de hogy kik és miké-
pen fültessek ezt sirta zöld halmára? azt nem
bírtam kiköszölni, ha azt nem gondolta
vele a költő, hogyha egykor emlékkövet
állítanak sírjára, neve meléi véssék, hogy
jő honfű és buzgó keresztény volt. Igen
erőlk, hogy ilyen helyet egy másodikat
nem találtam a költemények között. Min-
den költőnek pedig az ilyen helyektől an-
nál is inkább őrizkednie kell (nem szabad
egy tetszetős hasonlat vagy szójáték ked-
véért egy egész költemény becsét kérdésbe
helyezni), mert könnyen azt a szemrehá-
nyást tehetnék neki, amit a német irodal-
om történetész Mundt a magyar születésű
német költőre Beck Károlyra mondott hogy:
„költszete a frázis szolgálatába szegődött,
és bizonyos hasonlatok sűrű használatia
könnyen oly modorosságba fajulhatnak el,
mely a tiszta költői gondolatnak határozott
kárára van.

Az utóbbiakban kimutattam Hajgató
Sándor költszetének arnyoldalait. — Majd-
nem mindegyik költeménye elegiaszerű
sőt némelykor úgy tűnnek fel előttünk,
mintha nem szeretné az embereket, s nem
látja mást bennük, mint csupa hibákat, s
mintha belőlük az erény teljesen kivesszett
volna, ahelyett megérdemlik hogy osto-
rozókká (hiszen külön egyenkint kevés is
a szeretetre méltó köztük) de szereti az
emberiséget s ez kibékít egy kissé na-
gyon ember gyűlölő szempontjával. E köl-
temények közt van egy par igen sikerült
allegoria is. Ezek egyike: A könnyelmű
virág“ a legszebb költemények közé tar-
tozik, melyeket Hajgató írt. Egyszerű ta-
núság rejlik ugyan benne, mely a két vég-
sorban van kifejezve:

„Több napis, több derűje van,
ki élni nem siet.“

De a költemény mind felfogás, mind
kidolgozás tekintetében a „Dalos Mező“
legillatós virágai közé tartozik. Ilyen a
„Róza románcza“ című is.

Megemlékezzünk még a balladának
nevezett: „A várnai vész“ című elbeszél-
ésről, melynek menete, kidolgozása, for-
mája élelken emlékeztet Vörösmarty il-
yenné történeti elbeszél költeményeire. A
költemény szép és sejtünk engedi, hogy
a költő, a magyar ballada megteremtőjét
és mesterét Arany Jánost tanulmányozva,
megtalálja eszentul a balladai hangot is. —
Népdalai is sikerültek s egy kettő kivéte-
lével mindegyikben követség s a né-
pies felfogás eredeti visszatükrözése nyi-
latkozik. A mi végre a függelék, a
„Gyermekversek“ et illeti, azokért csak

meggyőze bennünket, hogy a rabnó nem
egyedül van.

„Drága szép asszonyom, hatalmas
urunknak legkedvesebb virága! — felelt
a kérdező, hogy gondolhatod, hogy a te
alázatos szolgálód be merje zárni szemeit
akkor, mikor a te gyönyörűséges ajkaidról
a fehér róza regéjét hallhatja.

— „S hogy tetszik néked Betsabbe?“

— „Oh drága szép asszonyom, ne is
kérdés olyan télem, a nyomorult vadállat-
tól. Mind szép az, a mi tőled jön, még a
levegő is illatosabb, ha nyelvedet érinté.

— „Te hiszelegsz Betsabbe, pedig jól
tudod, hogy a keresett szavak terhemre
vannak. Nem azért menekülék-e ki mai is
a helyre, hogy távol tartsam magamtól a
ti uratok üldözéseit?

— „Ó ugy szeret pedig téged, drága
szép asszonyom!“ mondá alázatos csodál-
kozásal a szolgán.

— „Szeret? ismétlé merengve Her-
milla; s honnan tudod-e azt Betsabbe?“
kérdé tovább.

— „Lehet-e észre nem venni a nap
melegét s rózsáink illatát, mik kertjeinket
ékitik — hallatá virágos keleti nyelvet a
60 éves rabzolganó? Oh legkegyelmesebb
uróm, végtelen nagy a szerelem, melylyel
hatalmas urunk irántad viseltetik! Én tu-
dom csak azt, az öreg Betsabbe, ki — bár
60 éve lesz, hogy e palota falai közt él,
hozzád hasonló édeséget nem szolgált
soha!“

— „Feledéd csak imént mondott szá-
vaimat öreg szolgám, te hiszelegsz. Virágos
szavakkal én nem válok megdühíthető;

gratulálhatunk Hajgató Sándornak, s amugy
sem gazdagon szóló gyermekirodalmunk-
nak hasznos szolgáltatást tesz, ha e téren
eszentul is munkálkodik, s mit el is vár-
hatunk tőle.

A fiatal költő, kit a jóakaró dícséret
bizonyosan elbizakodottá nem fog tenni,
már azon szűken határolt körben, mely-
ben költészete eddig mozgott, szépet, fi-
gyelemre méltót teremtett. Az elismerés,
melyet neki az őszinte bírálat szavaz, ha-
bár nem is hallgathatja el árnyoldalait,
hathatós buzdításul fog neki szolgálai a
tovább munkálkodásra. Foglalóul egy le-
velkét mi is nyújtunk át neki a viszont-
találkozásig.

Hoffmann Mór.

— Magyarország és a Nagyvilág 9-ik
számának tartalma:

Szöveg: B. Kaas Ivor. — A toronyőr,
(F. J.) — A testvére hazessága. Román
népballada. Moldován Gergely. — Elte-
vesztett utak Regény. (Vértessé Arnold.
VIII. folyt. — Bosnyák liba-pásztor leány
— A Róza-menedékház a Lárpatokban. —
Changarnier tábornok — Színházak (Nemo
— Zene, (Nemo Quidam) — Rutezsfölötti
vasut New-Yorkban. — Rajzok a madár-
világból. I. A verekék étetébél. (Enderes
Adlaja.) Fővárosi társaslevél: Wieniawsky
társaságában. (Porzó) Egy boldogtalan
története. (Jakk Regény.) Daudet Altonz)
(VIII. folyt.) — Különfélék. — Sakkfel-
advány. — Szórejtvény. — Szerkesztői
üzenetek.

Rajzok: B. Kaas Ivor — A torony-őr
— Bosnyák liba-pásztor leány. — Utcza-
föötti vasut New-Yorkban. I. Iv-szerkezet
a keskeny utcákban. II. Ozlop-szerkezet
a széles utcákban. — Changarnier tábor-
nok, A Róza-menedékház a Kárpátokban.

— Uj zeneművek: Táborász és
Parsch zenealkereskedéséből Budapest
megjelent: népszinházi dalok: 32 kedvet
magyar népdal egy énekhangra — zongorá-
részlete. vagy egyedül zongorára Tiszta
A-tól 3 fl.

1. Ablakodig sétáltam. 2. Az a kis
lány jaj be' zaifra (Here tyú, tyú, tyú) 3.
Zavaros a Tisza vízén. 4. Hej Mikolczbó
ki kö menyti. 5. Kanász vagyok haj-haj.
6. Bort ide, 7. Olyan nagyon. 8. Sindőtö-
zik. 9. Szilva falu gyászban van. 10. Hej!
Budavár. 11. Káká tövén. 12. Repülj te-
cém ablakára. 13. Czegléd körül van egy
malom. 14. Az én szemem. 15. A szécsei
halastó. 16. Hegedűző turulyszó. 17. Teg-
nap előtt esőtörtökön. 18. Ki volt itt? 19.
Ez a kis lány megy a kutra (Hajgatóban,
hajnal előtt). 20. Hegdedű szó lakodatom.
21. Edes anyám. 22. Faragó Ferkó. 23.
Enek a kis lánynak. 24. Rongyos csárda
két oldala. 25. Tulsó sorban. 26. Elmen-
tem én a templomba. 27. Zsidó zsidó ron-
gyos zaidó. 28. Régi módi a lányoknál.
29. Halod e te kis hamis. 30. Lám meg-
mondtam azombat este. 31. Elátkozom. 32.
Te vagy, te vagy, barna kis lány.

— Az Apollo zeneműfolyóirat legúj-
sáma következő tartalommal jelent meg:
1.) Török-magyar induló, Midhat basának
ajánlva, Szabadi Frank Ignácztól. 2.) Ez az
élet, gyorsoska Nagy Bélától. 3.) I Jaj az
éjjel beh rossz álmodtam Il. Bohó az aki
busul. Népdalok zongorára átírta Kapi
Gyula. A zongorázók és énekesek számára
igen ajánlható, havonként kétszer megjelenő
folyóirat előzetési ára egész évre 6. firt,
mely a kiadó havatához (Budapest, vár or-
szágházczata 94 sz. a.) küldendő be. Kivá-
natra a lap utánvételét is küldetik. Még
folyton előfizetheti az egész évfolyamra.

beszélj inkább, miből következteted uratok
irántani szerelmét?

— „Hallgat asszonyom és légy meg-
győződve arról, hogy szavaim igazak, mint
igazak a művészi szívűből jött kiáltásai!“

— „Hallgatom.“

— „De — oh, jaj nekem nyomoru
féregnek, ha azok, miket veled közlök
drága asszonyom, urunknak tudomására
jutnak!“ E szavakat szorongva mondta el
Betsabbe.

— „Ne félj Betsabbe, egyedül va-
gyunk. De ha kihallgattatnál — se félj,
uratok szavamra megkegyelmezend nekéd.“

Betsabbe most elhagyta helyét s hű
ebként uraője lábához görnyedt.

Szolgai helyzetét hogy irigyelte volna
a hatalmas Abdal Aziz!

„Nos tehát?“ szölt figyelmeztetőleg
„Hermilla, mire a rabnó közlékenynyé lón:

„Hogy nem pászta ékességnek tart
itt urunk, magad tudhatod legjobban drága
asszonyom, hisz szemed láttára vette fel
szállított a nagytenzer piastort; s tudha-
tod azon folytonos zaklatásokból, mikkel
— előbbi szavaim szerint is, urunk nem
szűnik meg téged üldözni De én egyéb
jelekből is beszélek. Előlékszel legkedvesebb
uróm, hogy mita alázatos szolgálód va-
gyok, nap sem mult el a nélkül, hogy ol-
dalad melől hatalmas urunk magán lak-
osztályába hivatva ne lettem volna? Mért
ereszkednék le hozzáam nyomoru féreghez
a leghatalmasabb ur, ha te érted nem
szépséges asszonyom? Igen, te miattad
hivatattam mindig drága uróm.

Asszony! — így sokotk rettegésem-
ből felverni a minden igazhívók császara,

Utasítás
a népkönyvtárak alapítása s kezelésé-
tárgyában.

(Folyt. és vége.)

4. Az alakulat így lassanként 6.000
köszívén, végre ki kell hirdetni az ala-
kuló ülést. Ezen gyűlésre összehív bivatni
az egész községet, ha kell doboltatás utá-
ján is. Ohajtandó, hogy előbb az iskolából
kikerült ifjuság énekelje el a „Szózat“-ot,
a fajú legnépszerűbb gazdája tartson be-
szédet, s olvassassék fel az alapszabály
tervezet, melynek mintája körülbelül a kö-
vetkező lehetne:

III. A X-i népkönyvtár egyesület
alapszabályai

1. X. községek lakói a műveltség ter-
jesztése, a népnevelés előmozdítása s a
társasági élet fejlesztése czéljából nép-
könyvtári egyesületet alkotnak.

2. Az egyesületi községek könyvtárát
alakít, lapokat járát, tagjai működésére té-
len át előadások rendezésével hat, s a tár-
sadmái életet és egyetértést a községekben
megszilárdítani törekszik.

3. Az egyesület tagja lehet minden
beosztetes honpolgár, ki 15-ik élet betöl-
tötte. A rendes tagok havonként 10 krt
fizetnek; ki az egyesület czéljaira egyszer
mindenkorra 10 irtot ad, vagy annak meg-
felelő adományt tesz, az tiszteletbeli tag-
nak tekintendő. Mind a rendes, mind a
tiszteletbeli tagok a könyvtárt szabadon
használhatják, a közgyűlésen szavazati jog-
gal bírnak, de egyuttal az egyesület érde-
keit is szem előtt tartani kötelesek.

4. Az egyesület választi kebeléből el-
nökök, jegyzőt, könyvtárnokot, gazdát,
pénztárnokot és 10 választmányi tagot. A
választás évenként a közgyűlésen nyilván-
osan, de két tag kivételével, titkos szav-
vazattal történik.

5. Az elnök és a jegyző képviselik
az egyesületet külhatóságokkal s egyének-
kel szemközt, ők vezetik az üléseket.

6. A könyvtárnok csak rendes tanító
lehet. Kötelessége az egyesület könyveiről
rendes czimtart készíteni, az egyes köny-
vekbe az egyesület czimét beírni, a kiköl-
csözött könyvekről naplót vezetni. A
könyvtárnok azért az év végén az összes
rendes bevétel 1/4-át kapja. A könyvek s
hirlapok megrendelése a könyvtárnokul al-
kalmazott tanító előterjesztésére a választ-
mány főadata, jogában áll azonban min-
den tagnak az olvasó teremben kitért „szé-
revételek könyve“ utján könyveket és hir-
lapokat ajánlani. A könyvek megrongálása
esetében minden tag köteles a kárt megfí-
zetni, elvesztése eselében a könyv árán
kívül 50. kr. büntetéspénzt is fizet. A köz-
ség határára kívül lakó tagoknak csak 2
tag jóvállása mellett legfeljebb két hétre
lehet könyveket kölcsönözni.

7. A pénztárnok rendszeren vezet a
pénztárkönyveket, arról minden választmá-
nyi ülésnek szóbeli jelentést tesz; s éven-
ként egyszer a közgyűlés előtt két héttel
írásbeli kimutatást készít, melyet a köz-
gyűlés által előre kinevezett számvizsgálók
megjegyzéseikkel a közgyűlés elé terjesz-
tenek.

8. A gazda felügyelete alatt áll az
olvasóhelyiség, hol — eleinte a község há-
zánál — egy külön szekróny áll, a már
átolvasott lapok számára, melynek falán
Magyarország s az illető megye térképe is
kifüggesztendő. A könyvek a tanító fel-
ügyelete alatt állanak.

9. Közgyűlés november hóban tartat-
tik, és annak ideje és tárgyai az olvasó-
helyiségben egy héttel előre kifüggesztet-
nek. A jelenlevők többsége mindenkor ha-
tároz.

10. Az olvasó-helyiség vasárnap egész
nap, hétköznap csak . . . . . áll nyitva.

hogy van földi paradicsomom királynéja a
szép Hermilla? Neved említésekor asszo-
nyom pir futja el a nagy ur arcát s fel-
sleges kezét méltatlan testemhez értetve
éző szemekkel siettetni megnyugtató vála-
szomat.

— „S te mit telesz olyankor?“ kérdé
lévvel a bájos rabnó.

„Énekel — szoktam mondani s ha
ezt meguntá, ajándékban gyönyörködök
oh leghatalmasabb császárom!“

„Ézt megittom többé mondani Bet-
sabbe,“ parancsolá Hermilla, mond inkább,
hogy sírok, hogy hajamat tépim gyötrel-
meimben.“

A rabzolganó folytató:

— „Szavaimra arca örömtől ragyog
s jelenlétben osztja parancsát, hogy szá-
modra legdrágább asszonyom, újabbnál
újabb ajándékok vitessenek, olyanok, mi-
nőket kelet sem látott még soha! Azért
nyeréd legutóbb is gyémántjaidat kegyel-
mes uróm, s a nagy beszéd papagályt,
melyek legkedvesebb dalodat hibátlanul
utauozzák.“

— „Mit nekem a gyémántok hideg
ragyogása? sóhajtat Hermilla, s a mada-
rakról is csak fogságom jut eszembe.“

(Folyt. köv.)

Aratás ideje alatt hat hétig a könyvek ki-
adása szünetel. Az egyesület helyiségében
a kártyázás és eszeses italok élvezete til-
tatik.

11. Az egyesület választmánya októ-
bertől májusig minden hóban egyszer ülést
tart, melyben az egyesület minden ügyét
megbeszéli, s azok felett határoz.

12. Az egyesület tagjai minden télen
egyszer, de ha lehet, többször is társas-
télyt rendeznek a könyvtár javára a tiszta
jövedelem egy fele azonban az iskolai
könyvtár fordítandó.

13. A népkönyvtár-egyesület tagjai
magok között daltársulatot alakítanak,
mly a választmány által meghatározott
napokon tartott előadások előtt s után da-
folással közreműködik.

14. Lakodalmak keresztelők s más
ünnepek alkalmával az egyesület két vá-
lasztmányi tagja az előjárásnál tett be-
jelentés után az egyesület czéljaira gyűj-
tést rendez.

15. Az egyesület az iskolai ünne-
pélyeken képviselteti magát, s mihelyt
ereje engedi, s a helybeli viszonyok igény-
lik, a szegény tanulóknak tankönyvekkel s
ruhával ellátását is czéljál tűzi ki.

16. Az egyesület csak akkor szűnik
meg, ha tagjainak száma 30-nál kevesebb
lesz; ezek egy harmada is a feloszlás mel-
lett nyilatkozik. Ez esetben a könyvtár az
iskolák közös tulajdona marad; a községi
előjáró felügyelete alatt az utolsó közgyű-
lés vagy az előjáróság által kijelölt tanító ál-
tal oly módon kezelendő, hogy abból bi-
zonyos összegért mindenki vehessen ki
könyveket; s fenmaradt s ily módon szar-
porított összeg takarékpénztárba helyez-
tessék mindaddig, míg új népkönyvtár
nem alakul, melynek e könyvtár jogos tu-
lajdonává lesz.

17. Azon esetében, ha az egyesület az
ezen alapszabályokban meghatározott czélt
és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem
tartja a kormány által, és mennyiben to-
vábbi működésének folytása által az állam
vagy az egyesületi tagok vagyoni érdeke
veszélyeztetnek, haladéktalanul felfüggesz-
tetik és a felfüggesztés után elrendelendő
szabályos vizsgálat eredményéhez képest
végleg fel is oszlattatik, vagy esetleg az
alapszabályok megtartására különbeni tel-
oszlítás terhét alát köteleztetik.

IV. Az egyesület vezetése.

1. A népszerű előadások tartását, kü-
lönösen a téli hónapokban soha sem kell
elmulasztani.

2. Az ajándékozók számára pecsétes
köszönő levél küldendő.

3. A közgyűlésen intézkedni a ható-
ságok, testületek, vagyonosabb egyes egyé-
nek megkereséséről. A községek évi költ-
ségeikbe bizonyos összeget mindig felve-
hetnek a népkönyvtárak számára: fűtési
és világításról mindenesetre gondoskod-
hatnak.

4. A hirlapok legkezszerűbben posta-
utalvány által rendelhetők meg féléven-
ként előre. *Napilapot csak az egyesület
megerősödése után, akkor is csak a téli
félévben tanácsos tartani. A képes lapokat
szükséges laptartásban helyezni el, s ez-
ket üzelszerű évnegyedenként bekötetni.

5. Gazda gyanánt ifju legényeket kell
alkalmazni, kik egyelőre a tagdíjakat is
beszedhetik. Ezeknek nem kell fizetniük
olvasásért.

6. A népszerű előadások közül ren-
desen havonként egyszer egy a legnevezte-
sebb eseményről (p. háborúról) szóljon,
a politikát kerülje. Uj gazdasági gépek,
nevezetes felfedezések stb. megismertetése
ohajtandó. A nemzeti ünnepek évforduló-
ját, s nevezetes egyének halálzását hasz-
nálják fel a tanítóknak általában a vezetők,
hogy a néppel azok jelentőségét megis-

Volnál — ha volnál . . .

Göröngyös életutamon
Nyíló virág volnál nekem;
Kis ibolyám, szászorszépem,
Öröközöldem, nefelejeseim —
Volnál — ha volnál énnekem!

Életem sivar mezéjén
Dalos madár volnál nekem;
Fehér hattyum, aranyalmom,
Kanárim, bűgő galambom —
Volnál — ha volnál énnekem!

Egyhangú életutamon
Hangvilla volnál te nekem,
Ütemszerű házi zene,
Kedélyemnek karmestere —
Volnál — ha volnál énnekem!

Gondfelfőim záporában
Szivárványos igaztelem,
Óázom, ha elfáradok,
Főráskut, ha szomjuhozok —
Volnál — ha volnál én nekem!

Csillagtalan éjszakámon
Vezércsillag volnál nekem,
Fenn ragyogó Diademom,
Amulettem, Talizánom —
Volnál ha volnál énnekem!

Igazgyöngyöm, gyémántkövem,
Féltve őrzött kincs szakrónyom,
Gazdagságom, búszakédegem,
Reményem és üdvösségem —
Ha bírnál — lehetnél nekem!

J. J.

meressenek. A közigazgatási rendszer, a népoktatási rendszer, a népoktatás szervezete, az adószedés ujenccozás minden évben legyenek tárgyalva.

8. Rendn előadásokra nem egyesületi tagok a nők is bocsáthatók: nagyobb községekben ezektől külön belépti díj szedendő.

9. Téli estéken a választmány s értelmiség tagjai elváltva jelenjenek meg a közönség házában, hogy a tagokat az érdekesebb olvasmányokra figyelmeztessék, előtök egyet-mást felolvassanak s megmagyarássanak.

10. Az ifjabb tagokkal havonként egy-egy kitűnő költeményt kell leírni s bemutatni. Időről időre a dalárdával együtt szavallati estélyeket is rendezzenek. A felolvasott költemények életbélletése mielőbb óhajtható.

11. Kisdudodvák alakítására, kölcsönös segélyező egyletek, takaréki magtárak, seylemtenyésztes, temetkezési egyletek stb. indítványozására a vezetők csak a második évben gondoljanak; az első évben a dalárda szavallatok, a iskolai ünnepélyek (p. az iskolai év végén emlék-fák elültetése) által igyekezzenek a társadalmi kapcsolatot erősíteni. Vigyázzanak arra is, hogy egy téli idény alatt két nagyobb szabású, s anyagi áldozatba kerülő reformnál többet ne említsenek fel, és semmit se erőltessenek.

Közgazdaság.

— Meghívás az Arad-hegyaljai borvására. Tartatik: Aradon, 1877. évi április 15., 16. és 17-én.

A magyar borvidékek között az aradi-hegyalja igen nevezetes helyet foglal el, mert nem csak annak 10000 katastralis holdat meghaladó területe, hanem kedvező fekvése, forgalmi és közlekedési összeköttetéseivel, termékeinek kitűnő anyaga és ennek tiszta kezelése is kiváló természeti s üzleti előnyöket biztosítanak számára. E borvidék érdekében eddig alig tör-

tént az egyes szőlőtulajdonosok buzgó, de csak a borkezelésre vonatkozó tevékenységükön kívül valami, mert sem a termelők valamely szövetkezete, sem a hatóságok nem igyekeztek termékeiknek nagyobb ismerettség közt, szélesebb piacot és állandó üzleti összeköttetéseket szerezni. És dacára annak, hogy a vidék sem a jogosult reklame, sem a felsőbb pártfogás kedvezményeiben nem részesült, mégis világhírré vergődött, mert borainak jelesességét Magyarországon és annak határain túl kénytelen volt mindenki elismerni, ki azokat egyszer megízlelte.

A londoni, párisi és bécsi világtárlatok, továbbá a belföldi kiállítások alkalmával az aradi borok mindig első rendű kitüntetésekben részesültek, de a jelenkor fejlődésének színvonalára mostanig itt fel nem emelkedett kereskedelem nem tudta azokat megbecsülhetlen előnyeit kellőleg felhasználni.

Az alig egy pár éve keletkezett kereskedelmi és iparkamarának is idő kellett magát a borászat valódi szükségéi tekintetében tájékozni, de később csakhamar megkezdte győzködni arról, hogy az arad-hegyaljai boroknak csak alkalmas kell szerezni, s azok az öket joggal megillető helyet minden rangkivüli eszközök segítségével nélkül is, csupán ismeretök terjesztése által, a versenytéren minden biztonnal, elfoglalandják.

Az aradi hegyalja kitűnő termékei közül a fehér magyarai asztali bor zamata, hűség és könnyen emészthetőség tekintetében a legjobb francia bordeaux-borokkal bátran sikkra szállhat, s ezek felett még azon előnye van, hogy ritka mennyiségben tartalmazván citromsavat, bővebb élvezete után sem okoz kellemetlenséget, s a legmelegebb időben is vízzel vagy savanyúvízzel vegyítve kellemes üdítő itallá szolgálhat.

A magyaradín kívül az aradi hegyalja egész sorával dicsekedhetik a jó minőségű fehér boroknak, mert kezdve Mokrától, Pankotán, Muszkán, Galsán, Világoson

Kuvinban, Kovaszinczon, Gyorokon és Radnán azok évenként nagy mennyiségben termesztenek.

A vörös borok közt legelő a ménesi aszu és ménesi vörös bor említendő, melyek jelesseget közelebről jelezni szűkségtelen, mert azok a maguk nemében ép úgy királyi tekintélynek örvendenek, mint a finomabb fehér borok közt a tokaji. Ezen vörös borok különböző finom, enyhe, fűszeres és illatos zamatauk, bő cukor és villasv tartalmuknál fogva párjukat ritkítják, és gyógyászati czélokra, különösen az üdülők erejének gyarapítására nézve kitűnők.

Jeles vörös bor termeltetik tovább nagyobb mennyiségben még Kuvinban, Gyorokon, Paulison és Baraczkán, kisebb mértékben pedig a hegyalja egész délirészen Azonkívül riesling, csemege, szalma és egyéb boroknak is nagy készletével rendelkezik a vidék.

Minden borok termelői nagyobbbrázt Arad szab. kir. városában laknak, az összes borkezelés itt van központosítva, mi annál könnyebben történhetett, mert nincs az országban vidéki város, mely annyi közlekedési eszközzel rendelkezne, mint Arad, mely jelenleg négy vaspálya érintkezési pontját képezi, s az arad-hegyalja helyeségei közül Pankotán, Világoson, Gyorokon, Paulison és Radnán rendes vasuti állomások vannak.

(Vége köv.)

Gazdaszat, Ipar és kereskedelem. Heti üzletudósítás.

A körülbelül 8 nap óta folytonos érzékeny hideg intersibitásban még fokozódott a néhány napig dühöngött heves északi szél folytán, gyorsabb volt tehát a jégképződés mint azt az előbbi meleg napok folytán hinni lehetett, s a vendéglősök egyszerre szabadultak tarhes gondjaiktól. Tegnap óta megtört a nagy hideg, és remélhető hogy a tavaszi vetések nem sokára foganatba vétethetők lesznek.

A gabonázletben a spendatió, —

mely tevékenységét eddig a legnagyobb mértékben érvényesítette — a különösen békés kilátások folytán lehangoltatott és miután a fogyasztás csak a legzárkózottabbra szorított, a forgalom mint eddig a minimumra redukálja magát. — Mai méter-mázsa szerint:

Buza 75.5 pr Hect. 12 frt 60—80
76.4 " " " 12 " 80—80
Rózsa 4 9 frt 50 — 9.75 kr. A németországi kereslet teljesen megszűnt:
Árpa (serfőzésre) f. 7—8.30
Zab " 7 frt 50—70 kr.

Szerkesztői üzenetek.

Cz. K. urnak Kv. Eörs. A vezércikket köszönettel vettem. A tudva levő helyek kihagyásait a mai számban.

Pécsi névtelennek. A zárt levelet zártan küldtem el az illetőnek. Feleit is rá a tárczabeli vers kíséretében. Arczképet szívesen vennék.

Többeknek. A fel nem használt kéziratok megsemmisítettek. Mindegyikre külön választolni méltatlan kívánság. Nem lehet. — Verseket nem minden számban közlünk.

B. A. (F. A.) Tapolca. Köszönettel vettem a beszély végét. Az ígértet szívesen venném e hó végén, hogy a második negyed elején, megkezdhessem a közlést. — ??? — A munka saját alatt van, az akadályok most már teljesen elhárítva lévén, az Isten és kiadó segítségével valahára napvilágot fog látni.

R. V. — Bessenyő (Barcs megye) Az ígért próza dolgozatokat várom. Üdvözlöm.

U. Gy. Mosdós. — Poe Edgár költeménye „A holló” régen megjelent már Szász Károly külön fordításában. Közölve van többek között Szama Tamás „Nagy szellemek” című, Aigner Lajosnál megjelent munkájában. — A napokban fogok még magánlevelet írni.

Felelős szerkesztő:

HOPFMANN MÓR.

HIRDETÉSEK:

Szőlőveszők eladása.

Alulírtnál a következő faj sima és gyökeres veszők a kitétt fajkert jótállás mellett kaphatók.

Fehér fajok.	Csomagolva és a vasúthoz állítva			
	sima		gyökeres	
	1000. 100.	1000. 100.	1000. 100.	1000. 100.
Ris zling (Rajnai)	6 50	75 3 éves	3 50	
(Olasz)	6 50	75 1 éves 18	2	
Piros oportó (Rothe portugiser.)	6 50	75 1 éves 18	2	
Sárfehér	6	70		
Szigeti (Furmin.)	6	70 3 éves 30	3 50	
Fehér rag	5	60		
Tót szőlő	5	60		
Muskotály (zöldsárga.)		3 éves	5	
Muskotály zöld (csemege)		3 éves	5	
Fekete fajok.				
Burgundi (korai)	6 50	75 1 éves 18	2	
Oportó	6 50	75 1 éves 18	2	
Karai; fekete zag.	5	60		
Fekete kadarka — korai	5	60		

Sima vesszőket helyben átlavéve 50 krral olcsóbb. Megrendelénél kéretik az utolsó posta és vasuti átlomás pontos feljegyzése, Megrendelhető az alulírt Szabarban utolsó posta Zala-Apáti. 277 1—2

Baun Kálmán.

Sz. 127! Sz.

Berlinben Wilhelmstrasse lakik Orlicé tanár ki legujabb nyelvénytudományi kutatásait

● **Ingyen és bérmentve** ●
szétküldi és kinek utasításai szeriut bizonyosan ternet lehet nyerni
369 1—1 A. R.

Geschichte der österr.-ungar. Monarchie.

Soeben erscheint und ist durch alle Buchhandlungen zu beziehen, vorrätig in
Ph. Fischel's Buchhandlung Gr.-Kanizsa.

Geschichte 376 1—1

der österreich-ungarischen Monarchie

das ist der Entwicklung des österreichischen Staatsgebildes von seinen ersten Anfängen bis zu seinem gegenwärtigen Bestande Ein Volksbuch, nach den besten Quellen bearbeitet von

Moritz Smets.

Erscheint in 16 bis 17 Lieferungen von je 3 Bogen gross Lexikon-Format, auf das sorgfältigste ausgestattet, sowie mit 12 grossen Illustrationen, die hervorragendsten Momente aus der Geschichte der österr.-ungar. Monarchie darstellend. Monatlich werden 2 Lieferungen ausgegeben.

Preis jeder Lieferung nur 30 Kreuzer 3. W. Bestellungen nimmt jede Buchhandlung entgegen und besorgt die Fortsetzungen pünktlich.

Obwohl der Verleger der grossen Schwierigkeiten, womit diese geschichtliche Arbeit verknüpft, sich vollkommen bewusst war, übergibt er sie dennoch der Öffentlichkeit mit dem Vertrauen, dass sie sowohl ihrer Anlage, als ihrem Inhalte nach allen Kreisen der österr.-ungarischen Völkervereinigung ein wohlwollendes Entgegenkommen finden und sich recht zahlreiche Freunde erringen werde.

Das Werk, welches in 16—17 Lieferungen von je 3 Bogen gross Lexikon-Format, a 30 Kreuzer erscheint, ist in fünf Bücher eingetheilt, welche wieder in mehrere Abschnitte zerfallen.

Das erste Buch enthält die: „Vorgeschichte der Länder unserer heutigen Monarchie“; mit den Abschnitten: 1. Von der vorrömischen Zeit bis zum Untergange der Römerherrschaft im Jahre 476 unserer Zeitrechnung, 2. Von der Niederlassung verschiedener Völkerschaften bis zum Entstehen nationaler und christlicher Reiche (476 bis Ende des 10. Jahrhunderts), 3. Das zweite Buch enthält die „Geschichte Deutsch-Oesterreichs, Böhmens und Ungarns“ (Von Beginn des 11. Jahrhunderts bis 1526). — Das dritte Buch enthält die „Geschichte des Ländergebietes der habsburgischen Hausmacht“ (1526—1804). — Das vierte Buch enthält die „Geschichte des österreichischen Kaiserstaates“ (1804 bis 1867). — Das fünfte Buch enthält die „Geschichte des österreich-ungarischen Monarchie“ (1867—1877).

Verleger und Verleger werden für pünktliches Erscheinen der Lieferungen sorgen; letzterer wird den Werth dieses wahrhaft patriotischen Werkes durch eine schöne Ausstattung, sowie durch 12 künstlerisch ausgeführte Geschichtsbilder erhöhen und dasselbe auch äusserlich zu einer Zierde jeder Bibliothek gestalten.

A. Hartleben's Verlag in Wien.

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik
Dr. Forty-féle általános

SEB-TAPASZ.

mely rendkívül gyógyereje, elválasztó, érlelő s fájdalomt csillapító hatása által leggyorsabb legbiztosab és egyszerűen gyökeres gyógyulást eszközöl különösen bajokban. — Ily bajok a torokgyulladás, lőcsőhurut, borkés-barnaság, hártágyagyk (Group, angina) mindennemű megsértések, harapsz szúrás, vágás vagy égés által támadható sebek, megfázások, darázs- vagy méhcsapások, konokfélék, szúnyok (moszatok) — meglepő gyors fájdalomcsillapításai — rögtönli dagasztok, gümők, tályogok, pokolvar (carbunculus pustula maligna), megkeményedések, gennyedések, vérkeletések, minden micribetegségek, gördélyes fekélyek, fagydagaszt, ujféreg, körömméreg, vadhar, taggyáva, csontszá, kilezematitis és megrándulások helyi czur; továbbá a szűrés folytán lábfelekadások, és sebek, fájók, fekélyesít vagy már gonyf nól mell. — Sok nő már csúriban volt emlírtől, — a különben sikertelhetlen életveszélyes sebészi műtétek mellőzéseivel — egyvált zen jeles sebtaipax használatát által mekkült meg.

Vége a testbe teljesen bemélyedti bármilyen szálla, vagy darázs és méhfulakja csupán ezen tapaszok rövid idej használatá folytán annyira elűnnek, hogy azután a testből különölegesen szabad kez nel, sebészi műtet és fájdalom nélkül könnyen kilyuzható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik.

Ezen megbecsülhetlen gyógyász, melynek jelessege legkilyesebb egyének számára s különös kívánságra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régen a leggyógyosabb elismertetés — rendkívül és legkülönömbű esetekben megpróbált hatással és leírni sikerűs eredményeivel fogva, melyek használatát által még elavult bajokban is elerették, jól megkapított s átterjedt hírt kilyesebbvonalhatlanul igazolja.

Egy csomag ára 50 kr., nagyobb csomagok I frt. Használati utasításai együtt postán külvre 10 krral több. — Egy írtay csomagnál kisebb szállomány nem teljesített.

Központi küldeményel raktár: Posten TÖRÖK JÓZSEF gyógyászati urnál kily-utasa 7-8 szám alatt.

Kapható: N. Kanizsa: PRÁGER B. gyógy. Sümegen, STAMBORSZKY L. gyógy. SZ-PEHERVÁR: BRAUN I. és DIERBALLA GY. gyógyászati. Kaposvári: KAPOSVÁRI gyógy. Vasváriban: FERENCZ K. Zagrásban: HEGEDUS GY. gyógy. Győrben: LEINER F. Zirczen: TEJFEL J. —

A I. sz. gyógyászati és kereskedő urnak, kik raktárát elváltatott hajlandók lenni, kik elölletnek, miszerint a részben ajánlatokat ezen gyógyászati készíthetők FORTY LAZELŐHÖZ címre: Budapest (Bácsváros Ferencvár 719 sz.) beküldeni szíveskedjenek, ki magam delések és pontosan teljesít.

Világi bérmentes levelek által megrendelések az által-készíthetők beküldés, vagy postai utalvány vagy utazóvetlet minden birtentés legpontosabban teljesítettnek.

343 10—10

Meghívás.
A dél-szali takarékpénztár részvénytársaság kebelben szorvett gyűjtő- s önszegélyű szövetkezet az évi rendes közgyűlést folyó március hó 22-án d. e. 10 órákor a városban nagy termében tartandja meg, melyre a l. részvényesek tiszteltetlennel meghívóznak.
Tárgyszorozat:
1. Elnöki jelentés.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A számadások és mérleg jóváhagyása és az igazgatóság felmentése.
4. Az üzletrészek után a harmadik száz forint kiutalványozása iránti határozat.
5. Az alapozás iránti határozat.
6. Ben kilépett 6 igazgatósági tag és pedig: Fischer József, Hirscheb Armin; Noutwich Gyula, Pál Sándor, Schlesinger Gyula, és Stern Mór urnak helyett újak választása vagy ismétli megválasztása.
6. A felügyelő bizottság megválasztása.
Az igazgatóság.
Kelt Nagy-Kanizsán, 1877. évi március 3-án.
Jegyzet: A l. sz. részvényes tagok szavazó lapjaiknak részvények előmutatása mellett átvételére a takarékpénztár helyiségében, folyó március hó 21-én megjelenni fellekértnök.

EPILEPSIE
levélileg gyógyit Dr. Kihlisch
Drezdában, Wilhelmplatz 4 (előbb Berlin, Majdnem 800 sikerrel gyógyitva.
358 10—52

Alteti-sérvben szenvedők
megleő gyógyászati találatnak a Stürzenegger Gottlieb Hirscheb (Schwabsbarr) által készített minden tokintoban ártalmatlan sérvkoncsokban, altesti sérvák és anyai bajok ellen. Bizonyítványok és közzétett írtak a használati utasításokban vannak mellékelve. Megrendelések faszakban 3 frt 20 krral vagy magánál Stürzenegger G.-nél mint a kővetkeső raktárakban: Budapestben Torma-tyi F. Gyógyászati sz. Máriához Temesvár. Pecher J. Gyógyászati 262 3—6

Sármelléken
Bogyay Janos
birtokosnál
több ezer darab ütőeső alkalmas 4—5 éves nyári eladára késszen. Al darabja 10 kr., 6. 6. csomagolás nem számítatik — megrendelések Sármellékre posta.
Keszthely kéretnek.
375 2—3

ZALA

MEGYEI ÉRDEKŰ,

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDASZATI HETILAP

A Zalamegyei-Gazdasági-Egyesület a n.-kanizsai tiszti önszegélyző szövetkezet és több más egyesület hivatalos közlönye

Szerkesztői iroda:
Hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Uj városház utca 513. sz.
Börmentelen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el
Készítők visza nem küldetnek.
Hirdetéseket felvennek: Weisz Mór Budapestben, Servit-
ter 4. és Böcs L. Wollzeile 18. sz. Lang L. 4. társ. Budapestben
fürdő-utca 1. sz. Oppellik A. Bécs. Stubenbastei 2. sz.

II. szám.

Nagy-Kanizsa, Szerdán 1877. márczius 14.

IV. évfolyam.

Zala-Egerszeg márczius 7.

Társadalmi, de hatósági körökben is mily kétségbeejtő fokig jutott az általános elszegényedés, megdöbbentő például szolgál arra Zala megye bizottságának f. hó 5-én és 6-án tartott rendkívüli gyűlése, mely kizárólag a közmunka beosztása, az utépítési alap miként leendő használásának megállapítása végett tartott.

Az állandó választmányunk munkálataiból — mely a közgyűlés által egész terjedelmében elfogadott — nagy fájdalommal értettük azt, hogy a megyei 120 mértföldnyi utak fenntartására csak egy ötöd része létezik azon alapnak, mely az utépítési szabályok szerint mulhatlanul szükséges volna.

Innét magyarázható az, miért utaink az év nagyobb részében járhatatlanok, vasuti állomásaink megközelíthetetlenek, nemcsak teher szállításra, hanem a legkönnyebb járművel sem. — A folyó évi rendkívüli esőzés folytán, a megye több részében a közlekedés hetekre fennakadt az utaknak feneketlensége miatt.

A megye minden évben híven előterjesztette a kormányának, mily roppant aránytalanságban áll a munka ereje az utak kiterjedtségéhez, az utak fekvésének kedvezőtlenességéhez, az építési anyagok hiányához, kért segítyt; de a felírás nem tüntette e ki kellőleg a sanyaru állapotot, vagy valami más körülmény idézte elő mostoha állásunkat, a nyert segély évenként oly szűkmarkulag jutott, mi a sokkal kedvezőbb körülmények között létező megyék segélyének tized részét sem üti fel.

A munka erő és szükséges tendők közötti aránytalanságot, ennek

folytán a helyzet nyomasztóságát növelte az, hogy a kormány, egy államilag kezdeményezett új utat, a Keszthely-Baki vonalt, félig kiépítve, a megye gondozása alá adta, annak fenntartását a megyére bizta. — Azon okból, mivel ezen országos fontosságú, a megyére pedig életkérdéssel járó utvonalt, még a Bach-korszakban kezdeményezve, nagyobb részében szakaszokint kiépítették, a közforgalomnak átadott, több igen költséges építmények félig készülve, teljes megromlásnak kitéve voltak, hogy ezeket az elpusztulástól, a beléjek fektetett tetemes állampénzt a megsemmisüléstől megmentse, az amugy is szűk alapból kénytelen volt egy jelentékeny részt ezen államut fenntartására fordítani. Ez párosulva azon körülménnyel, hogy a közmunka felhasználásában sok fecserlés, visszaélés is követtetik el, továbbá: hogy a fedanyag vállalkozás útján termeltek, szállítatják és terítetik a megye utakra, idézte elő az alig észlelhető eredményt, a megyei utak járhatatlanságáig súlydedt romlottságát. Ily körülmények között, elemi csapások, itt ott nagyobb-szerű építményeknek idő előtti pusztulása arra kényszerítették a megyét, hogy a halaszthatatlan ut-, és hid-építkezések előállíthatása tekintetéből a következő évek alapjaiból előleget vegyen, országos kitéttel élve, az utépítkezési alap pótolhatlan deficitbe süllyedett. — Az állandó választmány tehát, a pénzvizonyok évről évre fokozódó bonyodalma az ut-építési alapnak aránytalan terheltetését látván, de belátnia kellett azt is, hogy a pénznek teljes hiányában, a legjobb szándék mellett sem lehet a feladatnak megfelelni; másrészt azon felvetett eszmét, hogy az igaz napszám megvál-

tási összegének felemelése által növeltessék az építkezési alap, még szóba hozhatónak sem látta azon okból, mivel megye és országszerte éppen a földbirtokos osztály a közterhekkel annyira megróva van, hogy az többé egy fillérnyi emelést sem bír meg; kénytelennek érezte magát a megye, a közmunka váltásból befolyandó pénzösszeget a megyebeli 1014 nagyobb kisebb hiadnak fenntartására, szükség esetén kijavítására, vagy újonnan leendő építésére fennhagyni; a még e képpen is hiányzó 7000 frtoknak az ut-építkezési országos alapból leendő fedezése végett a Miniszterintmet megkérni, a természetben leszolgálandó közmunkát pedig a 120 mértföldnyi utakra beosztva úgy, a hogyan kerül, az utak homeopathicus tatarozására fordítani.

Zala megyének ezen intézkedése mily roppant károkat fog előidézni, az kiszámíthatatlan, mert ha most már járhatatlanok még azon utaink is, melyeket ez előtt 10 évvel kitűnő karban kaptunk kezünkbe, a folyó évi megszorított építkezések után mi lesz azokból — előre látható. — De mégis nagyon helytelenül cselekednek az, ki a megyét szűkkeblűséggel, vagy a közjó iránti közömbös-séggel vádolná, sőt ellenkezőleg a közgyűlés józan belátást, szigoruerélyt tanusított az által, hogy elég határozottsággal birt a deficit sikamlós lejtőjén megállapodni; el nem költeni azt, mie nincs; adósságot csinálni a kifizethetes reménye nélkül. — Pusztuljunk, ha ki nem kerülhetjük, de vesztünket ne sietessük. —

A n.-kanizsai

tiszti önszegélyző szövetkezet igazgatóságának évi jelentése a lefolyt 1876. évi üzleti évről, 1877. martius 4-én tartott közgyűlésen előadva.

Tisztelt közgyűlés!
Egy éve annak, hogy a n.-kanizsai tisztviselők nagy része önszegélykezett hogy a „nagy-kanizsai tiszti önszegélyző szövetkezetet” megalakítsa. A n.-kanizsai tisztviselők eme része növekedett számban ma már, mint a nagy-kanizsai tiszti önszegélyző szövetkezet tagjai és vezénylő hatósága gyűltek össze és pedig azon célból, hogy a most egy éve megalakított szövetkezet működéséről számot kérjenek és számot adjanak, a szövetkezet további léte iránt is intézkedjenek. Az első összejövetel tehát még csak a kezdet elkezde, — a jelenlegi pedig a szövetkezet életéből már is hátrahagyott 11 hó eredménynek megbirálása végett történt. E két önszegélykezelés czélja közötti nagy különbséget tehát bővebb fejtegetés nélkül is érzi és tudja mindenki.

Midőn tehát önök, mint a n.-kanizsai tiszti önszegélyző szövetkezetek, az utóbb jelzett czélból önszegélykezett tagjait üdvözölném, egyuttal becses türelmükért ténjesszem elő kéresemet, hogy az önök bizalmából mai napig a szövetkezet élén állott és működött igazgatóság nevében évi üzleti jelentésünket, a szövetkezet vagyon mérlegének előterjesztésével kapcsolatosan megtegyem, szóval, hogy beszámolhassak önöknek.

Az igazgatóság, a mennyiben az első év nehézségei ezt megengedték, a lefolyt évszónak nevezhető üzleti évben is mindent megenni iparkodott hogy hosszsa fejtegetés helyett az eredmény beszéjjön: iparkodni fogok én is, hogy az elért eredményt minél rövidebb szavakkal adjam elő, egyuttal előrebocsátván azt is, hogyha előterjesztéseben itt-ott egyes reflexiót is tesztek, ezekben semmi személyes tekintetet, vagy magánérdeket, hanem a jól felfogott közös érdek és közös cél — vezérelend.

Engedelmmükkel tehát legelsőben is vessünk egy futó pillantást arra, hogy hány tagot számlált önszegélyző szövetkeztünk a lefolyt üzleti év végén és minő részvétellel járultak azok a kitűzött czél eléréséhez.

Az 1876 évi február 3-án megtartott alakuló közgyűlésig beléptek 77-en 417 — 10 frtos üzletresznek, vagyis — 4170 frtnak alajegyzése és 1267 frtnak kézpénzben történt befizetése mellett. 1876 évi február 3-tól kezdve pedig 1876 december 31-ig — 57 léptek be 244 — 10 frtos üzletresznek, vagyis 2440 frtnak alajegyzése mellett, úgy hogy 1876 évi december hó 31-én, mint az első, 11 hóból álló üzleti év végén mindössze 134 tagot számlált a szövet-

A „Zala” tárczája.

A ragyogó keletről.

— Bonyoly —

Kelmár Bélától.

(Folytatás.)

— „S látád csak, oh szépséges asszonyom, azt az utánozhatlan gyengédséget melylyel urunk szobáid felé közelít? Egy gyermek reszketésével lép ajtód küszöbére s figyelve tudakolja tőlem, vagy fekete öreinktől, vajjon nem alszol-e? Egy izben igen” jelentésemre is halkan belopózott aivótermedbe drága urnóm, s percekig állt nyugugyod előtt, némán, csendesen, talán lehelletét is visszafogta. Ha látád volna asszonyom e pillanatban arcát, cseppet sem kétkednél a hatalmas császár nagy szerelmén.”

— „Vajha gyűlölné! susogta visszaemlékezéstől mintegy elragadva a hárem gyöngye.”

— „Allah mentsen meg téged attól!” sopánkodék Betasbbe, „urunk haragja irtoztató!”

— „Akkor tudom, hogy szabadságomat visszanyerném!”

— „S mért vágyasz el innen kegyes urnóm, hol a császártól kezdve az utolsó kolduló dervisig hódolnak neked?”

— „Még kérdészedet jó öreg Betasbbe? oly hamar feledéd a fehér rózsá reggéljé?”

— „Hogy is van hát szépséges asszonyom?”

— „Halló!”

Hirmilla ismét felvette mandolinját s a hurók méla zenéje mellett ábrádosan hangzék fel a dal:

„Cserkező földön, messze földön
Élt egy rózsá, fehér rózsá.
Közel hozzá kihalott egy
Másk rózsá, piros rózsá.

Piros rózsá fehér rózsát
Nagyon, nagyon megszerette —
Ez is amaz, — boldogságuk!
Minden virág ingyeltte.

Egyszer aztán fehér rózsát
Durva rabló elorozta,
Drága pénzért, tengeren túl —
Egy hatalmas urnak adta.

El ültették fehér rózsát
Tarka kertbe, gyöngycserépbe;
Adtak mellé sok virágot
Ó csak „óvát” emlegette.

El is hervad nem sokára
El hervad a fehér rózsá —
S messze földön, cserkező földön
Siratja a piros rózsá.”

— „Bocsás meg nyomoru szolgálódnak asszonyom — kokogta az öreg Betasbbe s hosszan hallgatásuk földoklása, bár arcát a puha gyepebe temető is

— „Kajj fel!” — szólította őt urnője s a rabzolganóval egyidejűleg Hirmilla is el hagyá helyét.

— „A hold éjtére jár — mond, tér-

jünk a palotába, nehogy gyanussá vájjék künmaradásunk.”

— „Amint parancsolod drága asszonyom” — telet az öreg nő s azzal felülve a könnyed ottománt, a három kince után a kertből távozott.

Utánuk egy sötét alak is elhagyta a kertet s ellenkező oldalon tért a palotába. Egy szolgáló, ki vele a palota udvarán találkozott, köszöntésül arcával a földet érintte.

Igy csak a szultánt szokták üdvözölni. A bejárat fekete örei pedig mellükön keresztbe fektetett kezekkel hajlongtak a szultán kedvence előtt.

Hirmilla észre sem látszék venni a a szolganép hódolatát, sietve haladt fel az arannyal gazdagon futtatott lépcsőzetten. A fehér rózsára gondolt, a ki: „El is hervad nem sokára...” s egyidejűleg a piros rózsára, ki az elvesztett „messze földön cserkező földön siratgatja...”

A palota nyitott ablakán át még egyszer hallható volt a románc, aztán zavartalan csendült a szerelem titkos csarnoka fölé.

Ha ismerni akarjuk a „piros rózsá” reggéljének történetét, rövid pillantást kell visszavetnünk az elmondottakat megelőző időkbe.

Távol keleten a Fekete- és Kaspienger közt él egy számtalan 2 milliónyi nép nem messze a Kuma és Terek folyókhoz. hol hajdan parduos óseink is laktak egy darabig. E nép különféle törzsekkel alakult mely törzsek közül legjelentékenyebb az u. n. cserkező faj. Jelentékenyebbakk

mondható pedig azért, mert a hasonlóan Kaukaszban lakó többi törzsek mellett — mely néptörzsek már régtől orosz uralom alatt nyögnek, — legtovább megőrzé függetlenségét. Dalias, bátor nép, mely idegen nemzetnek szolgát nem nevelt még soha. Később inkább haját, a bérceos Kaukázust elhagyva, a rokon török földön verni tanyát, hogysem ősei otthonában nyakát járma alá hajtsa annak, ki szarnok tervektől indittatva, évtizedeken át nem sünt meg a madarat jól éreljett festékben halborgatni. — Férfiak deliek, vitézek; nőknek párját pedig csak fajunk mutathatná fel: oly szépek, karcsuan nővöttek s tücsök azok!

Beszélyünk azon korban szerepel, melyben a vitéz cserkező nép utolsó élet-halál harcát is elvitta már; mikor a hős Samil elbuktával busongó vitézek tetlen ültek a vidám pástorsóptól többé nem visszhangzó bércek ormain, s bú-sajtolta könnyeiket kedvetlen szűkek ölébe csorgaták. Folyó századunk 60-as éveiről szólunk, Szomorú napjai voltak ezek a meg-alázott cserkező népek, mely felkerekedve, szánaként hagyta ott régi tiszelyt s ment idegen földre lakhelyért künyörögni.

Akha városát lakóinak 3. része elhagyá már: a kik még benn maradtak, törzsfőnökük az öreg Hadsai Mulah kedvéért maradtak ott

Ennek a Hadsai Mulahnak volt egy gyönyörű 15 éves leánya, karcsu mint az ós, hajlékony mint a nád, Hirmillának hívták.

Hirmilla volt hivatala a házi teendő

koszt, kik összesen 661 — 10 frtos üzletletrészt, vagyis 6610 frtot jegyeztek alá és 210 frt. leltésével, mely összeg a hivatalukból, s ennek folytán a szövetkezetből is kilépett tagoknak az alapszabályok értelmében, időközben visszafizetett, — részint azonnali, részint havi részletekben, 1876. december 31-ig mindössze 4801 frtot fizettek be üzletrészek címén. Ezen összeg a bemutatott mérleg passívák, vagy „tartozik” hasábján az 1-ső tétel alatt szerepel. Ezen laassankint nyelveketet összeg képezte a szövetkezet üzleti tőkéjét.

Az elősorolt adatokból már most akár a tagoknak, az év végén volt számát, akár pedig az általuk befizetett összeg nagyságát tekintjük: ki sem veheti tagadásba, hogy a szövetkezet által kitűzött czélnak megvalósítására az első év alatt is, midőn a bizalom az új intézmény iránt nem eléggé szilárd szokott lenni, eléggé örvendetes törekvések és lépések történtek. Mindez azonban igen visszamaradt attól, hogy még igen sok kívánni valót ne hagyjon maga után.

Mert ha a tagok számát akár a csak alájegyzett, akár pedig a már befizetett üzletrészek összegével hasonlítjuk össze, nyomban feltűnik, hogy a tagok legnagyobb része az alapszabályokban megkivánt üzletrészek minimál számlánál csak egy-kettővel irtak többet alá. Sokan vannak pedig olyanok is, kik eléget vélték tenni egyetlenegy üzletrésznek aláírása és befizetésével azon jogosítvány megszerzésére, melynél fogva a szövetkezet által nyújtott előnyökben résztvehettek. Pedig igen könnyű megfontolni, hogy egy olyan hordó, melybe a bor sokkal kevesebb és értékonyabb ereken foly be, mint kieresztetik; sokkal hamarabb is kiürül, mint megtekint, úgy hogy a csak kissé későbbben jövedelmek néha soká kell várakozni, míg edényeikbe valamit is kaplatnak. Szövetkezetünk pénztárából pedig, mint az alábbiakból is kitűnend, kitél sokkal több és vastagabb ereken tolyt ki annak tartalma, mint a milyeneken oda beszivárgott. Mert emez összegből, melyet a szövetkezet tulajdonképeni üzleti tőkéjének mondhatni, az alapszabályok értelmében a szövetkezet főcéljához képest a tagoknak előlegek nyújtattak és ugyan azok részére anyagok vásároltattak vagyis 2 üzleti ág tartatott fen.

Különösen pedig az első üzleti ág t. i. az előlegek az egész év folyamán oly sűrűn vétettek igénybe, hogy az igazgatóságunk csakugyan nem egyszer teljesen kiürült pénztárba valamit szerezhessen, s így a hitelt keresők szükségletét kielégíthesse, mellék erék és források nyitására is kellett gondoskodnia, t. i. az alapszabályok nagyon is providentialis 16 §-án nyújtott jogosítvány alapján a 8 % os kölcsön felvételéhez is nem egyszer kellett nyulnia. Ezen uton 1005 frtnyi összeg vonatott a szövetkezet üzletkörébe kisegítőül, s a fennebbi összeggel együtt összesen 5806 frt tőkéből a sűrű hitelkereslet folytán a tetemesebb rész előlegül adatott ki, ugyszolván kézzől, kézzé, minek folytán az előlegezési üzlet csak rövid 11 hó alatt is 45.236 frt. 44 kr. forgalmat idézett elő. Ily csekély üzleti tőkével csinált ome tekintélyes forgalom aztán az évi 12 % sőt legnagyobb részben 10 % s kamat láb mellett is a nyereséget 534 frt 22 krral növelte, mely kétségkívül igen szép eredmény eléérésére azonban nevezetes befolyást gyakorolt azon körülmény is, hogy a szövetkezet pénztárában gyümölcsözetlen pénz soha sem hevert, hanem az a hó 1-től végéig rendszeren teljesen kiürítettett. Ezt tanúsítja a mérleg legelső tétele is, mely szerint mult év december 31-én is csak 16 frt volt a pénztárban.

Csalhatlan és hatalmas érvek a szö-

vetkezet szükségessége és életképességére nézve. — Vajna tehát a szövetkezetnek minden tagja, de különösen azok, kikből inkább tolik, s a kiket bizonyára csak is a kellő bizalom hiánya tartott vissza, ezentúl többet gondolkodniuk arra, hogy az ily sűrűn igénybe vett pénztárnak megtelése jövőben gazdagabb erék szolgálatnak; vajna e tagadhatlanul szép eredmény meg azok is kedvet és bátorságot kapnának a szövetkezet tagjai közé lépni, kik attól oly soká távol maradtak, — a mi iránt azt hiszem, — most már a szövetkezet is több reménylő lehet.

Oly csilamló eredményt azonban, minő a röviden vázolt, a második vagyis a fogyasztási anyagüzlet, a forgalmat illetőleg, nem producálhatott. Mert anyagok a lefolyt üzleti évben a csekély kereslet miatt mindössze is csak 3410 frt 72 krért vásároltattak, melynek következményül csak 6821 frt: 44 kr. forgalom mutatkozott, míg az előlegezési üzlet, mint már fennebb is említve volt — 46.236 frt. 44 kr., — tehát épen 7-szer akorát, mint az anyagüzlet forgalma, az osztalékok összegét mindazon által mégis 217 frt 27 krral öregbítette; — tehát csak is két és félszer kevesebbel mint a nagy forgalmának mondható előlegezési üzlet. Ezt képtelleg legszombattinóbban következésképpen feltehetni. Az előlegezési üzlet forgalma úgy viszonylik az anyagüzlet forgalmához, mint 7 az 1-hez; míg hozzáadékok összegei úgy viszonylanak egymáshoz mint 2.5 az 1-hez, vagyis az anyagüzlet aránylag csaknem 4-szer akora jövedelmet hozott, mint az előlegezési üzlet.

Ezt azonban korántsem az okozta, mintha a szövetkezet anyagai talán drágán adtak volna el. Koránt sem! Sőt maguk a vevők is bizonyíthatnák hogy a szövetkezet anyagai általánosan a legkevesebb is 5-6 % el mindig olcsóbb áron adtak, mint azok a kereskedésekben kaphatók voltak. De volt a különbözet és pedig nem ritkán 10-15 % is. Nem más okozta tehát e jövedelmet, mint az, hogy a befektetett összeg gyorsan és sokszor forgatott meg. — Képtelhetni tehát, hogy a szövetkezet anyagüzletére sűrű pártolás mellett minő jövedelmet volna képes hozni!

De igen könnyű e pár adatból is megítélni, hogy az anyagok, melyek épen oly szükségesek, sőt talán nélkülözhetlenebbek, mint a készpénz, nem kerestettek oly sűrűn, mint a készpénz. Pedig, ha nem tekintenők is azt, hogy míg ezen üzletág a szövetkezet üzleti tőkéjének befektetésére könnyű és biztos módot nyújt s ennek megfelelőleg állandó, biztos és olcsó jövedelmet képes biztosítani: okvetlenül tekintetbe kellene venni minden egyes tagnak főleg azt, hogy míg a szövetkezet igen sok oknál fogva, másoknál sokkal olcsóbb anyagokkal bír szolgálni, ezek minőség és igen gyakran mérték tekintetében is a kereskedésekben beszerezhetőknél mindig fölébe helyezhetőek voltak s e mellett a hitellezési illetőleg is a szövetkezet bizonyára nyújtott annyit az anyagok árának megfizetésénél is, minél bármely szolid kereskedő sem többet. Hogy pedig mindezen előnyök dacára az anyagüzleti forgalom még is oly törpén maradt, nem lehet más oknak tulajdonítani, mint annak, hogy ezen üzlet ág nemcsak a szövetkezet által nyújtott hitelgyénybe nem vett tagok által hagyatott teljesen figyelmen kívül, hanem még azok némelyei által sem pártolatott, kik a szövetkezetből előlegekben részesültek. Pedig kiválóan ez utóbbiak mily helyesen teszik a szövetkezetből veszik, mivel a jobb és olcsóbb minőség s teljes mérték mellett a szövetkezetnél szerzett forgalommal saját osztalékukat is növelték volna, s így az igénybe vett kölcsön kamatai abban, mit

a jobb minőség, olcsóbbság s pontos mérték. — mégis osztalékukban nyernék, csak nem teljesen megtérülnek vala, s az üselegyedsz eszméje is teljesen va osulálaba ment volna. Azonban itt is igazolni kellett magát ama régi közmondásnak, hogy — saját kárán tanul a magyar.

A tiszti üselegyész szövetkezet igazgatósána tehát a reflexiót is a szemrehányás legkisebb árnyalata nélkül azon erős reményben teszi, hogy a szövetkezet minden tagja, s még azok is, kik talán, mert fogyasztási anyagaink és a kereskedésekben kaphatók ára közötti különbséget figyelemre méltónak sem tarták, a fennebb előadottak igazságán kívül még azt is meggondolják, hogy a sok kicsi mégis sokra megy; s a már megkezdett üzleti évben minél sűrűbben fogják a szövetkezet anyagüzletét is igénybe venni és így legelő sorban saját érdeküket előmozdítani.

E remény teljesen teljesül, vagyis a szövetkezet anyagüzletének tömegesebb pártolása mellett az eddigieknél még olcsóbban áron szolgálhatna a szövetkezet is a kevényesebb igényeket is kielégíthetné. — Ehez azonban minél tömegesebb pártolás szükséges.

Említve volt fennebb, hogy a szövetkezetből időközben 2 tag ki is lépett, kiknek kilépése üzletrészeiknek kifizetését vonta maga után. Ezeket kivül még 4 tag távozott el a szövetkezetből, miután azonban ezek üzletrészeiket másokra átruházták, a szövetkezet körében oly változást elő nem idézett, hogy annak bővebb taglalása szükségesnek látszónak.

Mindezek után, ha még azon egy körülményt fölemlítem t. i. hogy a szövetkezet igazgatósána, — nem éppen az országos mozgalmak hatása következtében, hanem legelő sorban a szövetkezet célja, intenciói, és tagjai részéről jött általános ohajjal megegyezőleg, mégis a t. közgyűlés jóváhagyási reményében az évi kamatlatat 10 % ról 8 %-ra már 1877 február 1-től életbe lépőleg leszállította: az igazgatóság előterjesztendőit kimerítettem.

Ime tehát tisztelt közgyűlés a n.-kanizsai tiszti üselegyész szövetkezet első évi üzletének képe, nagyobb vonások és főbb mozzanataiban előtűntetve!

Összefoglalva már most mindezeket kitetszik, hogy a szövetkezetnek első 11 hóból álló, s így csoukának nevezhető üzleti éve annál is inkább megérdemli a vele foglalkozást, mivel ez, az első évben minden vállalatnál szokottan tömegesebben előforduló nehézségek dacára is, általában nem ignorálható eredményeket tüntetett elő.

Eredményeket mondom, a melyek a szövetkezetnek szükségességét, életrevalóságszépén igazolják, s annak a közel jövőbeni fölvirágzását legbiztosabb kilátásba helyezik. Erre nézve a már jelzettekben kívül a szövetkezetnek nemcsak a törvény szabványainak, hanem még a czélszerűségnek is oly annyira megfelelő szervezete, s ennek alapjául elfogadott elvek is annál nagyobb és hathatósabb garantiát nyújtanak, mivel az ezeket magukban foglaló és körülíró alapszabályokon, egy évi tapasztalat után sem javasoltatik semmi elvi és nevezetesebb, hanem csupán egyes, gyakorlatibb módosítás.

Mindezekkel, úgy velem, hogy épen a mai összejövetel egyik tárgyát képező mérlegét is sikerült kellő világlatba helyeznem. — Midőn tehát a szövetkezet nagyon mérlegét a t. közgyűlésnek ezennel bemutatnám és azt az előadottak alapján, valamint a szövetkezet felügyelő bizottsága, mint ellenőrködő hatóság által előterjesztendőik alapjául elfogadására, s az ennek alapjául szolgáló számadások helyeslését ajánlanám, egyúttal azon kéressel járulok a t. közgyűlés elé: méltóztassék a mérleg

elfogadása és a számadások helyeslése az igazgatóság és felügyelő bizottságnak mult évre szóló fölmentését határozatlanlag megadni.

Nagy-Kanizsán 1877 évi márczius hó 4-én.

A n.-kanizsai tiszti üselegyész szövetkezet igazgatósána nevében

Bartha igazgató.

A fennebb egész terjedelmében közlött évi jelentés előadása után a szövetkezet felügyelő bizottsága tett jelentés; arról, hogy a szövetkezet könyveiben foglalt évi számadások szorgosan megvizsgáltatván, azok a mérleggel együtt helyeseknek és így a közgyűlés általi is elfogadhatóknak találtattak. Kiemeltetett a jelentésben különösen az igazgatóságnak buzgó-sága és takarékosága, melynek eredménye nem csak a szövetkezet minden oldalú prosperitója, hanem az évi üzleti haszon is lett eredménye. S egyúttal indítványoztatott az is, hogy az igazgatóságnak ezért elismerés, a szövetkezet volt könyvvivőjének pedig 20-25 frt. tiszteletdíj szavazással meg. Mind két indítvány kitörő és általános helyeslés és éljenzéssel fogadtatott el, s az igazgatóságnak, ugy a felügyelő bizottságnak is a számadási fölmentvény egyhangulag megadott. Az osztalék 19 % ban állapítottat meg. Az osztalékok kifizetése, közgyűlési határozat szerint, f. évi ápril 1-én veszi kezdetét. — Ezek után az alapszabályok némely módosításai eszközöltettek általános érdekeltség közt. Végül az igazgatóság tagjaiul Bartha Ignác, Hajgató Sándor, Lendvai József, Manhard Mihály, Krener Lajos és Jónás Ferenc urak; a felügyelő bizottságra pedig Donát Lajos, Kantor Pál és Nyuli György urak, könyvvivőnek Krutay Agoston, pénztárnoknak Székely Lajos és Rotmann Béla urak egyhangulag és közfelkiáltás utján megválasztattak. A gyűlés igen látogatott és általános érdeklődést tanúsító, s tanácskozásainak menete nagyon élénk volt. A közgyűlést az elnöklő igazgató meleg szavakkal zárta be, s általános ohaj szerint az orszolányi vendéglőben társas vacsora tartatott, hol a csapongó s humoros jó kedv, érdelet és értelemteljes felköszöntések nem hiányoztak. — Mindezekből öröm és meglegedéssel lehetett tapasztalni, hogy a n.-kanizsai tiszviselők is megértették a társulat, összetartás és üselegyész nagy és termékeny eszméit, és szenge, alig egy éves társulatuknak az észlelt mozzanatok, után itt vidéken is igen szép jövőt jósolhatni. — De huz, a jól felfogott — „segíts magadon, s az Isten is megsegít!” igék hatás a eredmény nélkül sehol sem maradhatnak. — Ugy legyen! —

A jelen naplója.

A „szomszéd háza is ég.”
A „Zala” idei 9-ik száma, vezércikjében, élénken és részletesen festi a hazai köznyomort, a rendkívüli pénzhiányt és forgalom fennakadást. Szellőzöti kissé ennek okait is, — és rámutat kissé ennek következményeire is t. i. az országos elszegényülésre, a szellemi és erkölcsi süllyedésre stb. S mindezek ellenében orvos-ságl, vagy csak mentő panacea-ul ajánlja persze: az egyéni szorgalmat és takarékoságot. —
Csakhogy könnyebb a receptet írni, mint bevenni.
Még a szorgalmat könnyebb kifejteni, — mert hát ezt p. u. egymaga a család is — ha erősen felteszt magában végrehajthatja. Ugyis minden jóra való em-

vezetésére; neki kellett ősz apját vigasztal tartani, ha bizonyos órákban a honfőb erőt vón azon. Ilyenkor ügyesen kezelte mandolinját vette elő a szép cserkesz leány a regéket mondott a bánatos öregnek régi fényről elmúlt dicsőségéről.

Hadi Mullah mindig talált enyhülést a nutról szóló regékben.

Volt Akhában a visszamaradtak közt egy más elsőrendű család is, melynek ősei hajdan szintén főnökei valának a törzsek melyhez tartozának. Ez Halil Maruh családja volt.

Halil Maruhnak pedig fia volt, a 22 éves Eddin, Bátor s vitézségéről híres ifju.

Az egész város tudta, hogy a két család barátságban élt egymással, s az em volt titok, hogy gyermekeik szerelemmel viseltetnek egymás iránt.

Eddin és Hirmilla valóban szerették egymást, azzal az ábrándos szerelemmel, mely a keleti népeknek majd kizárólagos tulajdona.

Együtt jártak nyájai után a gyepek, mezők halmokon; együtt üzének vadat az időkoszorúza bérceken, s együtt lehetett látni otthonaikban is, dolgok közt egymásnak segítve, vagy együtt dalolva odás románcokat lettúnt hősiek mesével táros tetteiről.

Oregeik, Hadi Mullah és Halil Maruh jó szemmel nézték a fiatalok szövetését, hisz régi tervük volt azokból boldog árt” csinálni.

Nem is messze volt már az idő, mire a szeretők „férj” és „feleség” lettek lna.

A sorsnak azonban vannak szeszó-

lyei, gyakran szereti áthuzni számadásainkat. Athuzta övéket is.

Egy ízben a szép Hirmilla egyedül őrizte kecske-nyáját; Eddin küldetésben járt valahol a hegyek tulaó oldalán lakó törzseknél. A gyanútan andalgó leánymartalócok támadták meg s elvitték magukkal, misem adva a védetlen gyermek esekelő szavaira.

Mire az ifju Halil Akhába visszatért a tehetetlen Hadi Mullah már könnyeit is elsírta. Elég volt neki a pásztor nélkül hazatérő nyáját látni, hogy a legszomorubb valót tisztán lássa.

„Elrabolták leányomat, Hirmillamat” zokogta a belépő ifju elé.

Eddin kővülve maradt a hir hallatára; azután megfordult s elrohant szónélkül, ki a hegyek közé, hol édes szerelme tárgyával anyi boldog órát tölte el.

Önszeját minden helyet, hol Hirmillával valaha csak megfordult: semmi eredmény. Elkezdett kiabálni, hogy érczhangó jártól harsogtak az erdők, tőrcek: semmi jel. Lelkében irtóztató átok fogamzott e pillanatokban; Kezeit ökölbe szoritva emelégnek, s e két szót ordíták ajkai: „Allah segits!”

Kaukázus hegyei közt minden időben gyakoriak valának a nő-rablási esetek! senki sem csodálkozok tehát azon, hogy a szép Hirmilla is megtetszett azoknak, kik a leány kereskedést haszonnaljáró üzletnek tarták.

Kelet urainak mindig szükségük volt idegen éghajlat szépegeire, mert övéiket korán hervadónak ismerék. — Eddin — mint a párjavesztett galamb

bolyongóvá lón. Máskor hűen őrzött nyáját magára hagyá, — megszüntek románcái is hős férfiak hősi tetteiről: ezek helyett tévelyegve töltö idejét a hegyek között, mint a kinek még gondolatban sincs mivel foglalkoznia.

Pedig de nehéz kivitelű tervet szót agyában.

Kedvese hollétét megtudai, azt élte árán is megszabadítani — volt minden gondolata.

Hadi Mullah leánya, az Akhai piros rózsája — mint tudjuk, Abdul Aziz szultán birtokába került, ki őt háreme diszvé emelte. A pusztai virága éke lón annak a kertnek, honnan virulában nem egy hamar kerül ki senki. —

Ha elhervadt, viheti a szél, mint a mezők vadvirágait.

Vajjon gondolt-e erre Eddin? s ha igen: nem ütöztö-e meglepni akarni azt a hatalmas nagy urat, kinek minden virág között az ő virága, az ő Hirmillája toszék leginkább? —

Az mondják, hogy a cserkeszek vakmerősége páratlan.

A „háremgyöngye” az ó-serail épületének legszebb részét bírta lakosztatul. Szobáinak ablakai a művészileg rendezett kertre tekintének, honnan azonban a tovább láthatást lehetetlenlé tévők a kert óriási platánai, melyek sűrű lombzataikkal folytonosan árnyaban tarták a kert és palotát. —

A szobák pazar berendezéséről tartózkodva szólnak, fölve, hogy szintelen esetelődünk homályt von a különböző fē-

nyes valóságra. Amit a keleti pompa és kényelem kigondolhatót csak talált, mind összehalmozva volt az a szultán rabnói s különösen Hirmilla termeiben. Az élénk színű bársonnyal bevont falaktól kezdve melyeken teherként függtek a súlyos aranykeretekbe foglalt óriási tükrök s idylly jeleneteket ábrázoló olaj-festmények, — egész a persaszőnyeggel borított padlózat s a vastagon aranyozott, sokszínű csillárral behintett fölepip, minden csak bőkezűséget hirdeté annak, ki legszebb perczeit e termekben szokta átélni. — s ahogy selyemmel fűdt ottomanok; ruganyos bársony nyugagyak; aranyosvekből felszők s hómárvány-medencékbe gyöngyözve vissza hulló visszugarak, miknek mesterségesen kölcsönzött illata folyton kedvesen ingerlő lehet biztosítának a csábító nő szobáknak, — süppedő lammával leterített kerevetek; előttük orozagot érő csacsa-beccékkal megrakott sajátásgos alakú asztalok; vertozüstből készült madarállványok, melyeken tarkábbnál tarkább papagályok vigan csevegve himbalóznának; dús redőkben lefolyó atlaszfűggyönyök, nehéz aranyrojtjaikkal az élénk színekből szőtt teplichbe merülve; ékes nyoszolya, arany csillagokkal behintett égszínké menyeyzettel; pompás művű zenélőszekrény mely olasz mesterek válogatott sonatából ábrándos rézleleteket játszák; egy éghajlat disznővényeit magába ölelő virág-edény: valának hivatta tündérvé varázsolni a helyet, mely bőrtől szolgált a hájos kegyencsónék.

(Vége köv.)

kezét, kik összesen 661 — 10 frtos üzlet-
letrézt, vagyis 6610 frtot jegyeztek alá és
210 frt leütésével, mely összeg a hivata-
luktól, s ennek folytán a szövetkezetből is
kilépett tagoknak az alapszabályok értel-
mében, időközben visszahívtattak, — ré-
szint azonnali, részint havi részletekben,
1876. december 31-ig mindössze 4801 frtot
fizettek be üzletrészek címén. Ezen összeg
a bemutatott mérleg passzívák, vagy „tar-
tozik“ hasábján az 1-ös tétel alatt szerepel.
Ezen lassankint növekedett összeg képezte
a szövetkezet üzleti tőkéjét. —

Az elősorolt adatokból már most
akár a tagoknak, az év végén volt szá-
mát, akár pedig az általuk befizet-
tett összeg nagyságát tekintjük: ki sem
veheti tagadásba, hogy a szövetkezet által
kitűzött céljának megvalósítására az első
év alatt is, midőn a bizalom az új intéz-
mény iránt nem eléggé szilárd szokott lenni,
eléggé örvendetes törekvések és lépések
történtek. Mindez azonban igen visszama-
radt attól, hogy még igen sok kívánni valót
ne hagyjon maga után. —

Mert ha a tagok számát akár a csak
alájegyzett, akár pedig a már befizetett üz-
letrészek összegével hasonlítuk össze, nyom-
ban feltűnik, hogy a tagok legnagyobb ré-
sze az alapszabályokban megkivánt üzletre-
szek minimál számlánál csak egy-kettővel
irtak többet alá. Sokan vannak pedig olyanok
is, kik eléget vélték tenni egyetlen-
egy üzletrészek aláírása és befizetésével
azon jogosítvány megszerzésére, melynek
fogva a szövetkezet által nyújtott előnyök-
ben résztvehettek. Pedig igen könnyű meg-
gondolni, hogy egy olyan hordó, melybe a
bor sokkal kevesebb és vékonyabb ereken
foly be, mint kieresztetik; sokkal hamarabb
is kiürül, mint megtelik, úgy hogy a csak
kissé későbbben jöveknék néha soká kell
várakozni, míg edényeikbe valamit is kap-
hatnak. Szövetkezetünk pénztárából pedig,
mint az alábbiakból is kitűnik, kitelé
sokkal több és vastagabb ereken folyt ki
annak tartalma, mint a milyeneken oda
beszivárgott. Mert emez összegből, melyet
a szövetkezet tulajdonképeni üzleti tőké-
jének mondhatni, az alapszabályok értel-
mében a szövetkezet főcéljához képest a
tagoknak előlegek nyújtattak és ugyan azok
részére anyagok vásároltattak vagyis 2 üz-
leti ág tartatott fenn.

Különösen pedig az első üzleti ág t.
i. az előlegezés az egész év folyamán oly
sűrűn vétetett igénybe, hogy az igazga-
tóságnak, csak hogy a nem egyszer teljesen
kiürült pénztárba valamit szerezhesen, s
így a hitelt keresők szükségletét kielégít-
hesse, mellék erek és források nyitására
is kellett gondoskodnia, t. i. az alapszabá-
lyok nagyon is providencialis 16 §-án
nyújtott jogosítvány alapján a 8 % os köl-
csön felvételéhez is nem egyszer kellett
nyulnia. Ezen uton 1005 frtnyi összeg vona-
tott a szövetkezet üzletkörébe kisegítőül, s
a fennebbi összeggel együtt összesen 5806
frt tőkéből a sűrű hitelkereslet folytán a te-
temesebb rész előlegül adatott ki, ugyzol-
ván kézzel, kézzel, minek folytán az elő-
legezési üzlet csak rövid 11 hó alatt is
46.236 frt. 44 kr. forgalmat idézett elő.
Ily csekély üzleti tőkével csinált eme te-
kintélyes forgalom aztán az évi 12 % os
legnagyobb részben 10 % s kamat láb
mellett is a nyereséget 534 frt 22 krral nö-
velte, mely kétségkívül igen szép eredmény
elérésére azonban nevezetes befolyás gy-
akorolt azon körülmény is, hogy a szövet-
kezet pénztárában gyümölcsözetlen pénz
soha sem hevert, hanem az a hó 1-től vé-
geig rendszeren teljesen kifizettetett. Ezt
tanúsítja a mérleg legelső tétele is, mely
szerint múlt év december 31-én is csak
16 frt volt a pénztárban. —

Csalhatlan és hatalmas érvek a szö-

vetkezet szükségessége és életképességére
nézve. —

Vajha tehát a szövetkezetnek minden
tagja, de különösen azok, kikről inkább
tejük s a kiket bizonyára csak is a kellő
bizalom hiánya tartott vissza, ezentúl több-
tét gondolván arra, hogy az ily sűrűn
igénybe vett pénztárnak megtelése jövö-
ben gazdagabb erek szolgáljanak; vajha
e tagadhatlanul szép eredményen még azok
is kedvet és bátorságot kapnának a szö-
vetkezet tagjai közé lépni, kik attól oly
soká távol maradtak, — a mi iránt azt hi-
szem, — most már a szövetkezet is több
reménnyel lehet. —

Oly csillámló eredményt azonban,
mint a röviden vázolt, a második vagyis a
fogyasztási anyagüzleti ág a forgalmat il-
letőleg, nem producálhatott. Mert anyagok
a lefolyt üzleti évben a csekély kereslet
miatt mindössze is csak 3410 frt 72 krral
vásároltattak, melynek következményül
csak 6821 frt: 44 kr. forgalom mutatkozott,
míg az előlegezési üzlet, mint már fennebb
is említve volt — 46.236 frt. 44 krt., —
tehát éppen 7-szer akorát, mint az anyag-
üzlet forgalma, az osztalékok összegét
mindazon által mégis 217 frt 27 krral öre-
gítette; — tehát csak is két és félszer
kevesebbet mint a nagy forgalmúnak mond-
ható előlegezési üzlet. Ezt képlettel legsem-
betűnőbben következőleg lehetne feltüntetni.
Az előlegezési üzlet forgalma úgy viszonylik
az anyagüzlet forgalmához, mint 7 az 1-hez;
míg hozzájuk összegei úgy viszonylanak
egymáshoz mint 2.5 az 1-hez, vagyis az
anyagüzlet aránylag csaknem 4-szer akora
jövedelmet hozott, mint az előlegezési üzlet.

Ezt azonban korántsem az okozta,
mintha a szövetkezet anyagai talán drágán
adattak volna el. Koránt sem! Sőt maguk
a vevők is bizonyíthatnak hogy a szövet-
kezet anyagai általában s legkevesebb is
5-6 % os el. mindig olcsóbb áron adattak,
mint azok a kereskedésekben kaphatók
voltak. De volt a különbség és pedig nem
ritkán 10-15 % os. Nem más okozta te-
hát a jövedelmet, mint az, hogy a befet-
tetett összeg gyorsan és sokszor forgatott
meg. — Képzhetni tehát, hogy a szövet-
kezet anyagüzlete sűrű pártolás mellett
mind jövedelmet volna képes hozni! —

De igen könnyű e pár adatból is
meglátni, hogy az anyagok, melyek éppen
oly szükségesek, sőt talán nélkülözhetle-
nebbek, mint a készpénz, nem kerestettek oly
sűrűn, mint a készpénz. Pedig ha nem
tekintünk is azt, hogy míg ezen üzletág a
szövetkezet üzleti tőkéjének befektetésére
könnyű és biztos módot nyújt s ennek
megelőleg állandó, biztos és olcsó jöve-
delmet képes biztosítani: okvetlenül te-
kintetbe kellene venni minden egyes tag-
nak főleg azt, hogy míg a szövetkezet igen
sok oknál fogva, másoknál sokkal olcsóbb
anyagokkal bír szolgálni, ezek minőség és
igen gyakran mérték tekintetében is a ke-
reskedésekben beszerezhetőknél mindig föl-
lébe helyezhetők voltak s e mellett a hi-
telezését illetőleg is a szövetkezet bizonyára
nyújtott annyit az anyagok árának megfi-
zetésénél is, minél bármely szolid kereskedő
sem többet. Hogy pedig mindezen előnyök
daczára az anyagüzleti forgalom még is oly
törpén maradt, nem lehet más oknak tulaj-
donítani, mint annak, hogy ezen üzlet ág
nemcsak a szövetkezet által nyújtott hitel-
igénybe nem vett tagok által hagyatott tel-
jesen figyelmen kívül, hanem még azok
néhányai által sem pártoltatott, kik a szö-
vetkezetből előlegekben részesültek. Pedig ki-
válóan ez utóbbiak mily helyesen teszik
vala, ha fogyasztási cikkeiket is állandóan
a szövetkezetből veszik, mivel a jobb és
olcsóbb minőség s teljes mérték mellett a
szövetkezetnél szerzett forgalommal saját
osztalékukat is növelték volna, s így az
igénybe vett kölcsön kamatait abban, mit

vezetésére; neki kellett ősz apját vigasz-
szal tartani, ha bizonyos órákban a hofi-
bi erőt vón azon. Ilyenkor ügyesen kezelt
mandolinját vette elő a szép cserkesz leány
s regéket mondott a bánatos öregnek régi
fényről elmúlt dicsőségéről.

Hadi Mullah mindig talált enyhülést
a muyról szóló regékben.

Volt Akhában a visszamaradtak közt
egy más e'őrendű család is, melynek ősei
hajdan szintén főnökei valának a törzsenek
melyhez tartozának. Ez Halil Maruh csalá-
djá volt.

Halil Maruhnak pedig fia volt, a 22
éves Eddin, Bátor s vitézségéről híres ifju.

Az egész város tudta, hogy a két
család barátságban élt egymással, s az
sem volt titok, hogy gyermekeik szerelem
mel viárlatnak egymás iránt.

Eddin és Hirmilla valóban szerették
is egymást, azzal az ábrándos szerellemmel,
mely a keleti népeknek majd kizárólagos
tulajdona.

Együtt jártak nyájaik után a gyepes,
szellős halmokon; együtt üzének vadat az
erdősorozurta bérceken, s együtt lehetne
örökéket látni otthonaikban is, dolgait közt
egymásnak segítve, vagy együtt dalolva
csodás románcokat letűnt hőseik meséivel
határos tetteiről.

Oregiek, Hadi Mullah és Halil Ma-
ruh jó azemmel nézték a fiatalok szövetsé-
gét, hisz régi tervük volt azokból boldog
„párt“ csinálni.

Nem is messze volt már az idő, mi-
kor a szeretők „férj“ és „feleség“ lettek
volna.

A sorsnak azonban vannak aszesé-

a jobb minőség, olcsóbb s pontos mér-
ték, — mégis osztalékukban nyerne, csak
nem teljesen megtérülnek vala, s az öne-
gélyezés eszméje is teljesen va ósulása
ment volna. Azonban itt is igazolni kellett
magát ama régi közmondásnak, hogy —
saját kárán tanul a magyará.

A tisztí önszegélyző szövetkezet igaz-
gatósága tehát a reflexiót is a szemrehá-
nyás legkisebb árnyalata nélkül azon erős
reményben teszi, hogy a szövetkezet min-
den tagja, s még azok is, kik talán, mert
fogyasztási anyagaink és a kereskedések-
ben kaphatók ára közötti különbséget fi-
gye emre méltónak sem tarták, a fentebb
előadottak igazságan kívül még azt is
meggondolandják, hogy a sok kicsi mégis
sokra megy; s a már megkezdett üzleti
évben minél sűrűbben fogják a szövetke-
zet anyagkészletét is igénybe venni és így
legelső sorban saját érdeküket előmozdítani.

E remény teljesen, vagyis a szövet-
kezet anyagüzletének tömegesebb pártolása
mel ett az eddigieknél még olcsóbbani ára-
kon szolgálhatna a szövetkezet is a kénye-
sebb igényeket is kielégíthetné. — Ehez
azonban minél tömegesebb pártolás szük-
ségetetik. —

Említve volt fennebb, hogy a szövet-
kezetből időközben 2 tag ki is lépett, kiknek
kilépesé üzletrészeiknek k fizetését
vonta maga után. Ezeket kívül még 4 tag
távozott el a szövetkezetből, miután azon-
ban ezek üzletrészeiket másokra átruház-
ták, a szövetkezet körében oly változást
elő nem idézett, hogy annak bővebb tag-
lalása szükségeseznek látszanék.

Mindezeketán, ha még azon egy
körülményt fölemlítem t. i. hogy a szövet-
kezet igazgatósága, — nem éppen az or-
szágos mozgalmak hatása következtében,
hanem legelső sorban a szövetkezet célja,
intentioni, és tagjai részéről jött általános
ohajjal megegyezőleg, mégis a t. közgyűlés
jóváhagyási reményében az évi kamatlábát
10 % ról 8 %-ra már 1877 február 1-től
életbe lépőleg leszállította: az igazgatóság
előterjesztendőit kimerítettem. —

Íme tehát tisztelt közgyűlés a n.-kanizsai
tisztí önszegélyző szövetkezet első évi üzle-
tének képe, nagyobb vonások és főbb moz-
zanataiban előtűntetve!

Összefoglalva már most mindezeket
kiteszik, hogy a szövetkezetnek első 11
hóból álló, s így csonkának nevezhető üz-
leti éve annál is inkább megérdemli a vele
foglalkozást, mivel ez, az első évben min-
den vállalatnál szokottan tömegesebben
előforduló nehézségek daczára is, általában
nem ignorálható eredményeket tűntetett
elő.

Eredményeket mondom, a melyek a
szövetkezetnek szükségességét, életrevalósá-
gát szépen igazolják, s annak a közel jövőbeni
fővirágzását legbiztosabb kilátásba helyezik.
Erre nézve a már jelzettekön kívül a szö-
vetkezetnek nemcsak a törvény szabvá-
nyainak, hanem még a czélszerűségnek is
oly annyira megfelelő szervezete, s ennek
alapijál elfogadott évek is annál nagyobb
és hathatósabb garantiát nyújtanak, mivel az
ezeket magukban foglaló és körülíró alap-
szabályokon, egy évi tapasztalat után sem
javasoltatik semmi elvi és nevezetesebb,
hanem csupán egyes, gyakorlatibb modo-
sítás. —

Mindezekkel, úgy velem, hogy éppen
a mai összejövétel egyik tárgyát képező
mérlegét is sikerült kellő világlatba helyez-
nem. — Midőn tehát a szövetkezet vagyon
mérlegét a t. közgyűlésnek ezennel bemu-
tatnám és azt az előadottak alapján, vala-
mint a szövetkezet felügyelő bizottsága,
mint ellenőrköző hatóság által előterjesz-
tendőik alapján elfogadásra, s az ennek
alapijál szolgáló számadások helyeslését
ajánlanám, egyuttal azon kéréssel járulok
a t. közgyűlés elé: méltóassák a mérleg

bolyongóvá lón. Mások hűen őrzött nyá-
ját magára hagyá, — megszüntek roman-
cai is hős férnak hősi tetteiről: ezek he-
lyett tévelyegve töltö idejét a hegyek kö-
zött, mint a kinek még gondolatban sincs
mivel foglalkoznia.

Pedig de nehéz kivitelü tervet szót
agyában!

Kedvese hollétét megtudai, azt élte
arán is megszabadítani — volt minden
gondolata.

Hadi Mullah leánya, az Akhai piros
rózsa — mint tudjuk, Abdul Aziz szultán
birtokába került, ki őt hárome diszjévé
emelte. A pusztá virága éke lón annak a
kertnek, honnan virultában nem egy ha-
mar kerül ki senki. —

Ha elhervadt, viheti a szél, mint a
mezők vadvirágait!

Vajjon gondolt-e erre Eddin? s ha
igen: nem itóztott-e meglógni akarni azt
a hatalmas nagy urat, kinek minden virág
között az ő virága, az ő Hirmillája te-
szék leginkább? —

Azt mondják, hogy a cserkeszek vak-
merősége páratlan. — — — — —

A „háremgyöngye“ az ó-serail épüle-
tének legszebb részét bírt lakosztályul.
Szobák ablakai a művészeleg rendezett
kertre tekintének, honnan azonban a to-
vább láthatást lehetetlenné tevék a kert
óriási platánai, melyek sűrű lombzataik-
kal folytonos árnyban tarták a kertet és
palotát. —

A szobák pasar berendezéséről tar-
tókodva szólnak, fölve, hogy szintelen
ecsetelésünk homályt von a különböz fä-

elfogadása és a számadások helyeslése
az igazgatóság és felügyelő bizottságnak
múlt évre szóló fölmentését határozatlan
megadni.

Nagy-Kanizsán 1877 évi márczius hó
4-én.

A n.-kanizsai tisztí önszegélyző szö-
vetkezet igazgatósága nevében

Bartha
igazgató.

A fennebb egész terjedelmében kö-
lött évi jelentés előadása után a szövet-
kezet felügyelő bizottsága tett jelentés
arról, hogy a szövetkezet könyveiben fog-
lalt évi számadások szorgosan megvizsgá-
ltván, azok a mérleggel együtt helyes-
nek és így a közgyűlés által is elfogadha-
tónak találtattak. Kiemeltetett a jelentés-
ben különösen az igazgatóságnak buzgó-
sága és takarékosága, melynek eredmé-
nye nem csak a szövetkezet minden o-
dalú prosperatioja, hanem az évi üzlet
haszon is lett eredménye. S egyuttal indit-
ványoztatott az is, hogy az igazgatóság-
nak ezért elismerés, a szövetkezet von-
könyvvivőjének pedig 20—25 frt. tisztelt-
díj szavaztassék meg. Mind két indítvány
kitörő és általános helyeslés és éljenezés-
sel fogadtatott el, s az igazgatóságnak,
ugy a felügyelő bizottságnak is a száma-
dási fölmentés egyhangulag megadották.
Az osztalék 19 %-ban alapították meg.
Az osztalékok kifizetése, közgyűlési hatá-
rozat szerint, f. évi ápril 1-én veszi kez-
detét. — Ezek után az alapszabályok né-
mely módosításai eszközöltettek általános
érdekeltég közt. Végül az igazgatóság
tagjaiul Bartha Ignác, Hajtó Sándor,
Lendvay József, Manhard Mihály, Kre-
nauer Lajos és Jónás Ferenc urak; a fel-
ügyelő bizottságba pedig Donát Lajos, Kan-
tor Pál és Nyuli György urak, könyvivő-
nek Krutsay Agoston, pénztárnoknak Szé-
kely Lajos és Rotmann Béla urak egy-
hangulag és közfelkiáltás után megválasz-
tattak. A gyűlés igen látogatott és általá-
nos érdeklődést tanúsított, s tanácskozási-
nak menete nagyon élénk volt. A köz-
gyűlést az elnököl igazgató meleg szava-
kkal zárta be, s általános ohaj szerint az
oroszlány vendéglőben társas vacsora tar-
tatott, hol a csapongó s humoros jó kedv,
érzület és értelemteljes felköszöntések nem
hiányoztak. — Mindezekből öröm és me-
gelégéssel lehetett tapasztalni, hogy a
n.-kanizsai tisztviselők is megértették a
társulat, összetartás és önszegélyezés nagy
és termékeny eszméit, és szenge, alig egy
éves társulatuknak az észlelt mozzanatok,
után itt vidéken is igen szép jövőt jósol-
hatni. — De h. sz. a jól felfogott — se-
gits magadon, s az Isten is megsegíti! —
igék hatás a eredmény nélkül sehol sem
maradhatnak. — Ugy legyen! —

A jelen naplója.

A szomszéd haza is ég.
A „Zala“ idei 9-ik száma, vezércik-
jében, élénken és részletesen festi a haza
köznyomort, a rendkívül pénzhiányt és
forgalom fennakadást. Szellőzeteti kissé en-
nek okait is, — és rámutat kissé ennek
következményeire is t. i. az országos el-
szegényülésre, a szellemi és erkölcsi sül-
lyedésre stb. S mindezek ellenében orvos-
ságl, vagy csak mentő panacea-ul ajánlja
persze: az egyéni szorgalmat és takaré-
kosságot. —

Csak hogy könnyebb a receptet írni,
mint bevenni.

Még a szorgalmat könnyebb kifej-
teni, — mert hát ezt p. u. egymaga s
csa'ádfő is — ha erősen teltezz magában
végrehajthatja. Ugyis minden jóralval em-

nyes valóság. Amit a keleti pompa és
kényelem kigondolható csak talált, mind
összehalmozva volt az a szultán rabnól s
különösen Hirmilla termeiben. Az élénk
szinű bársonnyal bevont falaktól kezdve
melyeken teherként függtek a súlyos
aranykeretekbe foglalt óriási tükrök s
idylli jeleneteket ábrázoló olaj-festmények.
— egész a persaszőnyeggel borított pad-
lózatig s a vastagon aranyozott, sokszínű
csillárral behintett föllepig, minden csak
bőkezűséget hirdető annak, ki legszebb
perceit e termekben szokta átölni. — su-
hogó selyemmel fűdött ottománok; ruga-
nyos bársony nyugagyak; aranyosvevők
felszők s hómárvány-medoncokba gyö-
ngyözve vissza hulló virágok, miknek
mesterségesen kölcsönözött illata folyton
kedvesen ingerlő leget biztosították s csá-
bitó nő szobáknak, — süppedő lammával
leterített kereketek; előttük országot érő
ecsebecsékkel megrakott sajtósátságos alakú
asztalok; verteszűstől kőszült madarálvá-
nyok, melyeken tarkábbnál tarkább papá-
gályok vígan csövegve himbalóznak; dús
redőkben lefolyó atlaszfűggyöngyök, nehéz
aranyrojtjaikkal az élénk színekből szőtt
teppichbe merülve; ékes nyoszolya, arany
csillagokkal behintett ózainkék menyeg-
szettel; pompás műv zenéidőszekrény mely
olass mesterek válogatott sonataiból ábr-
rándos részleteket játszó; egy éghajlat
disznóvénnyel magába ölelő virág-edény;
valának hivatal tündérivé varázsolni a he-
lyet, mely bőrtől szolgált a bájos ke-
gyencsnőnek.

ber — miniatúráról a korán kelt koldusig — él az idővel, és legfőbb örömét a bevérgzett munka felett éri.

Hanem a takarékoságot nehezebb végrehajtani, — mert 1-ór is ez nagyon viszonyos fogalom. Ugyanis: ami egyiknek pazarlása — nem az másik — vagyonszám embernek. — 2-or nehézség benne hogy a képsélt szükségét, valódi szükségéig teszi a képelet. — 3-or Igen sok ember véli magában hogy: ő is megérdemli hogy eszel meg azzal megpisen-telje magát, — megérdemli teste lelke ezt vagy ama kényelmet, ruhát, csocsebecsét, — azelliméggé ezt a könnyvet, hirlapot, a egyéb lelki vagy aeshetikai eleményi. — S az önbecsérsét is diktálja azt, — mit pedig megérdemli káros is. És a takarékoság családok embernél nem is egymagától függ. — Nem is tudja az ember hol kezdje, mien kezdje a nélkülözést? Mit hagyjon el megakokott testi leíveiből? — Aztán a takarékoság hamar tulzása is megy, — és a fővény lám sokszor éppen azért kőtszer költ... S végtére is: „élni az élet föléja” — s így ha mindent nagyon sokat megvonunk magunktól — amagunkat kintző asceták leszünk, — és lepereg életünk annélkül hogy élünk volna. —

És mégis kell gyakorolnunk a szigorú takarékoságot, — mely baj ugyan, de más orvosság nincs.

Szomorú dilemma! — Hanem hát máshol is így van. A szomszédok háza is ég!.. Ami nem nagy vigasztalás, de mégis az.

Ki hitte volna a munkás és takarékos porosz népről (melyről Jókaink azt írta hogy fekete kenyere melletti takarékoságával veri meg Európát) hogy ott is ég a ház? hogy ott is köznyomor és penzhiány dúl?!

Egy berlini szaklap ugyanis Németország közgazdasági viszonyairól így ír: „Alig mult 10 éve hogy a Manchester irányú oda vetették a kantárt, s a vad paripa most az állam szekerével a mély-ségbe bukott. A gazdasági és erkölcsi tönk minden ponton kiüt. Az ipar romhalmaz; a kereskedelem koldusbotra jutott. A munkás foglalkozás nélkül van, csavargó, a kétségbeesés és pálinka áldozata a gaztetekre kényszerül. A nők tömegesen esnek áldozatul a prostitúciónak, inség miatt. A mesterember, social demokráta gyűlésekre jár. A kormány közgazdaságilag nincs egy-nézeten, a parlament még zálatabb: inpo-tens doktrínák által megbénított. A nagy sajtó a magas politika üres léggömbjéül szolgál, a kis sajtó tehetetlen. Az államsa-gy hitelvesztett, az önégegy elégtelen, hiányosan szervezett, részben elvérzik — ez a mérlege a nemzetgazdasági bölcseség-ül hirdett „laissez-faire rendszernek”.

E sötét helyzetből egyedüli mentő-eszköz — írja a Köln. Zeitung — csupán a takarékoság — és szorgalom. Köszönjük szépen a jó tanácsot. Magunk is tudtuk. Tanácsolni és parancsolni könnyű: csak legyön aki megfogadja.

Hanem mikor ily általános, világ-szereti penzhiány és elharapódzott köznyo-morról olvas az ember, — mégis gondolko-zóba esik hogy vajon: elégséges ta-nács és orvosság e itt, ha az egyes egyén túrközik neki a szakadatlan munkának, mint egy robotos, mint egy örök mozdony — és az ascetái nélkülözésnek, mint egy szörzsinoros karthauzi barát?...

Hogy hát azért van e földünknek annyi kincse — növény, ásvány és állat-orvosi gazdagsága? — Azért bővelkedik e kerek sárgómbúnték téjjel, mézzel: hogy a föld ura, az ember mégis éhezze? — azért e hogy kétszer is meggondolnia kelljen, míg egy „jó falatot” szájába tegyen? — vagy egy meleg ruhát testére vegyen?...

S ha még csak kevesen volnának, kik nem találják el a bölcsék által ajánlt „középutat”?... De mikor lám faji, nemi, nemzeti különbség nélkül — még a híres-nemelt híresen iskolázott Poroszionból is ily nagy mérvű köznyomort ír egyik sajtó nagy hirlapja!

Mikor lám éppen az Angol nép jel azava hogy „szó idő pénz” — és mégis London utcáin van legfőbb koldus.

Nápoly ege legszebb — legeslegüdebb — kevés ruhát, kevés élelmet kíván. Az utparti bokrokon is füge, datolya terem: mégis lám ezrenként fetrengnek ott a kol-dus lazaronik!...

Méltán gondolkodóba kell esnünk: hogy hát csupán az egyes polgároknak van e csak e terjedő köznyomornak oka-fója?.. Az egyes polgárnak kell-e csak e szakadatlan, testet lelket őrö munkát és erő-leket feltételező nélkülözést, mint keserü orvosságot beszedgetni?... S elég lesz-e mindez mégis aztán a köznyomor ragyála ellen?...

Vagy nem-e inkább máshol — a ma gasabb régiókban — a társadalom — a kormányzat gézeteiben — ezek mozga-tóiban — s ezeknek egymárai viszonyla-taiban is lehetne tán a baj alap okait ko-resni — s a gyógyítást ott fent kezdeni és próbálni lehetne — s kellene tán?...

Videant Consules!

„Két baj közül a kisebbiket.” Sokrates egy jó barátja interpellálta, kérdé tőle: „Ugyan barátom — ily kétség — horihorgas nagy ember létedre

miként tudta ily kis feleséget venni? fele-lé a bölcs: „mert hát a sok rossz közü-mindig a kisebbet kell választani.” (Bocsa-nat t. hölgyem e hasonlat csak az akkori, régi feleségekről volt ám — s akkor is csak mint tréfás élöz — volt mondva.)

De a mi komoly van benne: az axi-oma, örök igazság, élet bölcsesség sőt er-kölcsati kötelesség t. i. hogy a többi vagy két baj közül mindig a kisebbik választá-ndó. —

Ezt tette — kormányunk is a bank-alku kiigyezsénél. Tudta hogy rossz, hogy hátrányos hazánkra; de csak anyagilag és csak tíz évre, — míg a másik majdnem bizonyosan sünyegető baj: az európai vá-ság, a keleti háború, a muszka áramlat, egész nemzeti létünket elborítani, előőrlni fenyeget. Lehet hogy elmarad, lehet hogy kivütlöttünk zajlik le, lehet hogy lajtántni festvéreinkkel összeveszve és finanziailis beháboruba keveredve is ki lábólnánk belőle?... De ez reszkirt feltevés — és nemzeti létünket kockára tenni nem sza-bad!

Inkább a 10 évi pénzügyi hátrány — mint kisebb baj volt hát választandó, — mely nem is új kártétel (nem damnum emergens) csak elődázott szerzemény — csak elmaradt haszon (lucrum cessans.)

Egy európai rázkodás közben nem szabad Ausztria-Magyar országnak ömaga-ban vizslyakodni.

A híros Palmerston azt mondá egy-szer az angol parlamentben hogy „ha Ausz-tria nem volna: teremteni kellene azt az európai egyensúly kedvéért, sőt szükségé-ből.”

Hamos, a megindult keleti kérdé-nél ismét előjön Ausztria Magyarországnak „lenni vagy nem lenni” kérdése — vagy is szükségességének kérdése, ez esetre és ez időre nekünk szilárd belviszonyokat és erős frontot kell mutatnunk kültre (bárha belül nyomaasztó teherben görnyedünk is) külön-ben nem mondja Nyugoteuropa hogy „forpostul és előbástyaúl kellünk a keleti áramlat ellen.”

Elvesztetők geográfiai szükségességün-keket — historiai misszióinkra i képességünket és így nemzeti lé telünket!

Ez aztán pótolhatlan lenne! —

Az ezerevs „hitebizított” legdrágább kincset elköszkázhatnánk kisebbszerü financiais előnyért — mint menyei jus-sát Ésaus egy tal lencseért.

Ezt érezték át, szívük vérével a fejük velejével, a kik e kiigyezsést tették, — népszerűségük rovására, ellenfeleiknek káröröm hurraja, egy két barátjaiknak gáncsa, keserü vádja, sőt elpártolása mel-lelt is.

De a történelem igazolandja őket mint igaz hazafiakat, kik megfeszíteni hagyják népszerűségüket a legszentebbért!

E helyzetet szákmányolták ki Lajtan-tuli testvéreink. Bocssása meg nekik a ma-guk istene! Mi nem így tettünk. Mi „éle-tünket és vérünket” adtuk az ő szorult helyzetükben — nem is nagyon régen — mikor 7 felül lettek megtámadva. Hamar elfelejtették! — De 1867-ben is — mi-kor a porosz süvegek Bécs körül fénylettek s a jó bécsiak hozzánk Postre és Komá-romaa menekültek — mi azt mondtuk, hogy jogainkból se követeljük most egyszerre sokat: és mindent, béke napján megbánja a testvér, amit félelmében aláírt.

Ugy látszik a magyarnak is van egy monopoluma: a loyaltás!

Hanem hát ennek is megvan határa! Több nap mint kalbász! — Kommt Zeit, kommt Rath!

Czigany Károly.

Levelezés.

Veszprém 877. mártius 4-én.

T. szerkesztő ur!

Végre elmutult a tarsang utolsó iz-galmas napjai, volt városunkban annyi bál, hogy attól tartánk, miként az ismert pénz-szük világban aligha leend egy-kettőnél több, melyről emondhatnók, hogy sikerül-tek, s ime a mulatságra csak jut miudig; — itt a bójt s daczára annak, e hó 3-án az izraelita nőegylet által rendezett zart-körü füzérke egyike volt ezen ivad leg-szebb legfényesebb báljainak, láttunk szeb-nél szebb tojettöket, de még szebb hölgy-koszorut, mert együtt volt városunk izr. intelligenciája. — A sok szép közül: Altstädter Józsefné, Buchwald Terézné, Rothauer Mórné (Lady patronessok) Wes-sel Lipótné, Margolit Ignáczné, (pénztár-noknák) Weiss Mórné, Weiss Eduárdné, Deuts Mórné, Buchwald Berta, Rothauer Teréz, Hacker Juliska, Manovill Riza, Rá-poch Gizella, Balázs Berta, Krausz Riza, Pick Fridericka (N.-Kanizsáról), Scheiber Szidonia, stb. stb. neveket jegyezhetők meg. — A rendezők közül elismerést érdemelnek Dr Hoffmann Mór és Szépphgyi Miksa urak, kik fáradszatlan buzgalommal mindent elkövettek, hogy e füzérke minél fényesebben sikerüljön, de megrovandók a táncrendező urak, kik nem igen akarták megerősíteni torukát, s helyesebben cse-lekesznek más alkalommal yesmire nem is vállalkozni. A történet fölüllizetések szép tiszta jövedelmet eredményeztek, melyet ez alkalommal azért nem köszölhetek, mivel a szárazmadság még nem köszül-ték el.

Nem tudom köszölhet-e már e la-

pokban, hogy Veszprémben folyó évi má-jus 21. 22. és 23-ik napjain fog az ipa-rós ifjak első vándorgyűlése megtartani, mely munkakiallításra leend egybekötve.

— Mint szomszéd magyát az ipar és ke-reskedelem érdekében tehát levelezni tisz-tennek tartom erre jó eleve figyelme-ztetni. — Már eddig több vidéki testület s iparos ifjusági egylet megigéré a rész-vételt, sőt a kiállítás is jelentkeznek már, — mindenesetre nagy horderővel bírand amugy is pangó iparunk s kereskede-münkre nézve, s fenntartom magamnak t, szerkesztő ur szives engedelmével legkö-zelebbi tüzetesebben e tárgyhoz szollani.

Társadalmi életünkben B. Polgár Gy. színtársulatának távozta óta ismét beál-lott azon egyformaság, melyet a Vesz-prémben lakónak meg kell szoknia; itt változatosságról, társadalmi életéről a szó szoros értelemben mit sem tudunk, s hogy ezt egyedül az itt uralgó plutocráciai cast-szellem okozza, azt már elég sajnos, hogy sokszor is hangoztattuk, de csak a pusztá-ba hatolt, mert nincs vállalkozó szellemű fiatalok; a vidékiek, kik városunkban él-nek nem tehetnek semmit, a helybeliek, — no ezekről jobb hallgatni, — mert többet foglalkoznak az egyszerűvel — mint hogy arra gondolnának, hogy napi teend-őik után a léleknek egyéb-re is volna szüksége, — szomorú de való; megelé-g-szenek ők, ha a kávéházban egymást ki-viccelhetik, de ha még ehhez értenének, — hiába haladunk, — de rák módjára. Van városunkban casino s egylet elég, s ép ez a baj, hogy nagyon is sok van, s ezért nem emelkedhetik egy sem azon színvonalra, melyet korunk szelleme meg-kívánna; nincs összetartás, nincs egyetér-tés, sok van a ki elnök és más tisztelet-beli álláson kíván lenni, egyiknek az ipa-rok, másinak a hivatalnokok, harma-diknak tudja isten mi nem tetszik, s az ilyen szomoró állapotnak esik áldozatul városunk társadalmi élete, melynek fej-leztetésére szerény nézetem szerint első iz-ben a helybeli lap volna hivatva s hogy mennyiben felel meg ezen jogos követel-ésnek, arról ítélnének más málnál hiva-tottabbak.” — De még más ók is van; — valjón azon esetben, ha a helybeli lap minden tekintetben oda törekednék, hogy nem létező társadalmi életet hozzon létre Veszprémbe, képes volna-e elhárítani és legyőzni azon számtalan akadályt, melyet sokan caupa ellenzéki viszketekből is gör-dítetnének elője, — képes volna előltni s eloszlatni azon sokféle kasztot, mely itt létezik? fájdalom, — nem-mel keli felel-niük. — Csak egy mód s út volna, ha a helybeli fiatalok egy test s egy lélekkel oda törekednék, hogy a családok közt családias életet hozzanak létre, s ez gya-koribb összejövetelek, felolvasások s mű-kedvelői előadások rendezése stb. által érhető el, hogy ezekre vállalkozó s ahhoz jól értő egyéniség elég van, azt már több alkalommal tapasztaltuk, így legutóbb is az önkéntes tűzoltók által rendezett mű-kedvelői előadások. — Rajta tehát, ha akarunk a kor szellemével előre haladni, magunknak kell valamit tenni; ne riadja-nak vissza a kezdet nehézségeitől, fárado-zásukat nem csak a biztos siker fogja ko-rovázni, hanem még elismerése s hála-ra is számíthatnak, de jegyezzék meg, hogy itt nem valami új egylet alakításáról van szó, ellenkezőleg, törekedjenek egyesülni s tömörülni a már fennálló is, s együt-tesen egyesült erővel működésük er-edményteljes leend. Adja az ég, hogy úgy legyen. Balázs Géza.

Mi figyelemmel kísérjük a jelenen szerkesztett „Veszprém”-et s úgy látjuk, hogy e tekintetben ele-get tesz feladatának. Szerk.

nagyszámú hölgyközönség jelent meg. Er-tekező száraz elmélet helyett érdekes ré-szletekből álló gyakorlati fejtegetését adta az idegek élettanának és a bevezetésben különösen helyes észrevételeket tett az em-ber testi nevelését és fejlődését illetőleg. Époly helyes és nezeiteinkkel teljesen egyező az, amit az ugynevezett női emancipációról és a nők kiképzéséről mondott. Attérve azután az idegek nagy fontosságára beszélt az egyes idegekről ezek összműködésüknek a szellemi életre való betolyásáról. A fel-olvasás valamivel tovább tartott egy óránál, a jelenlét közönség zajosan megjelenezte a felolvasót.

— A nagy-kanizsai takarékpénztár részvénytársaság 1877. évi február hó 6-án tartott közgyűlésében a következő össze-geget szavazta meg adományokra: 1) Az országos Deák-emlékre 50 frt; 2) a gym-náziumi muzeum javára 20 frt; 3) a pol-gári isk. szegénysorsu növendékeinek is-kolákonyvek és egyéb szükségességekkel el-látásra 45 frt; 4.) A közégi iskolának ha-szoncélból 140 frt; 5.) az izr. felekezeti iskolának 140 frt; 6.) Az evangélikus fe-lekezeti iskolának 30 frt; 7.) a görög felek iskolának 30 frt; 8.) A keresztény kórháznak 70 frt; 9.) az izr. kórháznak 70 frt; 10.) Keresztény házi szegényeknek 130 frt; 11.) Izraelita házi szegényeknek 130 frt; 12.) Tűzoltó egylet segély-sorsára 50 frt; 13.) Betegsegélyző egylet javára 30 frt; 14.) Kisedvédő egyesület alapítójára 30 frt. 15.) Intézeti szolgának jutalmul 109 frt. 15 kr. Összesen 1083 frt. 15 kr.

— A nagy-kanizsai társaság 1877 márczius 17-én sajtó helyiségében zartkörű s tánczsal egybekötött zene-estélyt rendez.

Műsorozat: 1. Nyitány a „granadai éjtábor”-ból, Kreutzer K.-tól. Zongora négy kézre előadják Rózsavölgyi Szidi k. a. és Veszter Imre ur.

2. „Serenata” Mozart-tól. Vonós-né-gyes. előadják Berecz Imre, Groszmann Ignác, Maywald József és Venczel Rezső urak.

3. Szavaltat. Előadja ifj. Bencik Fe-rencz ur.

4. Kettős az „afrikai nő”-ból, Kettere. és Duraidtól. Zongorán és harmoniumon előadják Berecz Imre és Maywald József urak.

5. Magyar népdalok, tilinken előadja Pais Géza ur.

Belépti díj: Tagoknak személyenként 1 frt. — Nemtagoknak személyenként 1 frt. 50 kr. A tiszta jövedelem a társaság alapvagyonára gyarapítására fordittatik. Kez-dete 8 órakor.

(Elismerésre méltó.) Az élet szin-padán szép szerepet játszott a napokban dü-höngött hóivatar alkalmával Pesti színész ur, ki ugyanis egy már félig a hóba süllyedt le-ánykát, ki sehogysan birt kiemelésüni kel-lemetlen helyzetéből a hóból kiemelt és biztos helyre vitte. —

— Színi krónika. Kedden, mártius 6-án: A kintornás család, Tóth Ede énekes népsziműve. Az előadás vonzottsága sokat levont a darab érdekességéből, mely-nek első jelenete nem árulja meg el Tóth Ede genialis alkotási tehetségét, mely e darabban egyébiránt nem is juthatott úgy érvényre, mint egyéb népsziműveiben. A darab éppen annyit tartalmaz, mind a polgári, mind a népies elemből, hogy egyik sem juthasson helyes érvényre; s így vál-faj van előttünk, mely a polgári sziműd és népsziműd között áll, de egyik sem a kettő között. A szereplők iparkodtak meg-felelni teadatuknak ami némely jelenetben teljesen sikerült is. — Közönség közép számmal. —

Szerdén: Iskarioth. Váradi tragédiája. A czimszerepet Balázs játszotta. Közönség értesülésünk szerint közép számmal.

Csütörtökön: márczius 8-án. A betyár kendője. Abonyi hatóság népsziműve. A telvonások között két tánczos nő lépett föl. — Jó hogy nem sokáig vették igénybe a közönség türelmét. Szerepmutadásban szenvedett mind a kettő, pedig csak láb kellett volna hozzá. Ne háborítsuk udvari-bukaresti-színházi-tánczosnő álmaikat. A darabban a szereplőkön meglátszott az igyek-

Helyi és megyei hírek

Ertesítés. A n.-kanizsai tiszti önégegyező szövetkezet mindazon t. tagjai, kik a szövetkezet pénztá-rából rövid időre szóló előleget él-veznek értesítettnek, hogy f. évi ápril hó 1-én, rövid előlegeiknek 10% -ja okvetlenül, a minden meghosszabítás nélkül lefizetendő leend. — Ugyan csak ezen szövetkezet t. tagjai egy-uttal arról is értesítettnek, hogy az 1876 évi tüzeti év után, miunden 10 frtos tüzletrészre, havonkint 22,2 krral eső osztalékaikat f. évi ápril 1 től kezdve egy év leforgása alatt a szö-vetkezet pénztáránál, (n.-kanizsai kir. dohányáruda raktár helyiségében) — helybeli tagok személyesen, vidékiek pedig törvényeszerű megbízottjaik ál-tal fölvehetik; az 1878 évi ápril 1-ig föl nem veendett osztalékok pedig az alapszabályok 13 §-a értelmében a tartalék alaphoz fognak csatoltatni.

Az igazgatóság.

(Dr. Schreyer felolvasása.) A mint már lapunk mult számában jelezttük, a nagy-kanizsai társaság vasárnap 11-én tartotta 6-ik nyilvános felolvasását. Előadó Dr. Schreyer Lajos, orvos ur volt, ki az emberi test idegrendszeréről értekezett. A társaság n gy terme egészen megtelt s amit külö-nösen kiemelni akarunk, a felolvasásra

Mi figyelemmel kísérjük a jelenen szerkesztett „Veszprém”-et s úgy látjuk, hogy e tekintetben ele-get tesz feladatának. Szerk.

puló vállásgyenlőség hathatós tolmácsa volt. Haldoklási jelenetében remekelt. — Böttger Polgár Gyula mint mindenkor most is teremő elemében volt, csak couplet-jeiből szivesen nélkülözött volna egynéhány ez illetlenség határához igen közel volt strófat. Engedje át azokat a „Volkssängernek” mert nem ütnek meg a szinpadai illem mértékét. Elhódítja Pol-gár ur alakítási tehetsége feletti bámulásunkat azok nélkül is.

Nem csakoly része az est sikerének Pesti, Vihar és Halmi uraknak közömböt

— A nagy-kanizsai takarékpénztár részvénytársaság 1877. évi február hó 6-án tartott közgyűlésében a következő össze-geget szavazta meg adományokra: 1) Az országos Deák-emlékre 50 frt; 2) a gym-náziumi muzeum javára 20 frt; 3) a pol-gári isk. szegénysorsu növendékeinek is-kolákonyvek és egyéb szükségességekkel el-látásra 45 frt; 4.) A közégi iskolának ha-szoncélból 140 frt; 5.) az izr. felekezeti iskolának 140 frt; 6.) Az evangélikus fe-lekezeti iskolának 30 frt; 7.) a görög felek iskolának 30 frt; 8.) A keresztény kórháznak 70 frt; 9.) az izr. kórháznak 70 frt; 10.) Keresztény házi szegényeknek 130 frt; 11.) Izraelita házi szegényeknek 130 frt; 12.) Tűzoltó egylet segély-sorsára 50 frt; 13.) Betegsegélyző egylet javára 30 frt; 14.) Kisedvédő egyesület alapítójára 30 frt. 15.) Intézeti szolgának jutalmul 109 frt. 15 kr. Összesen 1083 frt. 15 kr.

— A nagy-kanizsai társaság 1877 márczius 17-én sajtó helyiségében zartkörű s tánczsal egybekötött zene-estélyt rendez.

Műsorozat: 1. Nyitány a „granadai éjtábor”-ból, Kreutzer K.-tól. Zongora négy kézre előadják Rózsavölgyi Szidi k. a. és Veszter Imre ur.

2. „Serenata” Mozart-tól. Vonós-né-gyes. előadják Berecz Imre, Groszmann Ignác, Maywald József és Venczel Rezső urak.

3. Szavaltat. Előadja ifj. Bencik Fe-rencz ur.

4. Kettős az „afrikai nő”-ból, Kettere. és Duraidtól. Zongorán és harmoniumon előadják Berecz Imre és Maywald József urak.

5. Magyar népdalok, tilinken előadja Pais Géza ur.

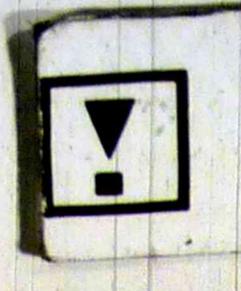
Belépti díj: Tagoknak személyenként 1 frt. — Nemtagoknak személyenként 1 frt. 50 kr. A tiszta jövedelem a társaság alapvagyonára gyarapítására fordittatik. Kez-dete 8 órakor.

(Elismerésre méltó.) Az élet szin-padán szép szerepet játszott a napokban dü-höngött hóivatar alkalmával Pesti színész ur, ki ugyanis egy már félig a hóba süllyedt le-ánykát, ki sehogysan birt kiemelésüni kel-lemetlen helyzetéből a hóból kiemelt és biztos helyre vitte. —

— Színi krónika. Kedden, mártius 6-án: A kintornás család, Tóth Ede énekes népsziműve. Az előadás vonzottsága sokat levont a darab érdekességéből, mely-nek első jelenete nem árulja meg el Tóth Ede genialis alkotási tehetségét, mely e darabban egyébiránt nem is juthatott úgy érvényre, mint egyéb népsziműveiben. A darab éppen annyit tartalmaz, mind a polgári, mind a népies elemből, hogy egyik sem juthasson helyes érvényre; s így vál-faj van előttünk, mely a polgári sziműd és népsziműd között áll, de egyik sem a kettő között. A szereplők iparkodtak meg-felelni teadatuknak ami némely jelenetben teljesen sikerült is. — Közönség közép számmal. —

Szerdén: Iskarioth. Váradi tragédiája. A czimszerepet Balázs játszotta. Közönség értesülésünk szerint közép számmal.

Csütörtökön: márczius 8-án. A betyár kendője. Abonyi hatóság népsziműve. A telvonások között két tánczos nő lépett föl. — Jó hogy nem sokáig vették igénybe a közönség türelmét. Szerepmutadásban szenvedett mind a kettő, pedig csak láb kellett volna hozzá. Ne háborítsuk udvari-bukaresti-színházi-tánczosnő álmaikat. A darabban a szereplőkön meglátszott az igyek-

(hm.) Hét / 5, március 12-én. — Kényes Bertók. Fredoti énekes népszimű 3 felvonásban. Irta Szigligeti Ede. Zenéjét szerző Erkel Gyula. (Rendező Vihar) Tudunkkal Szigligetinek ez új népsziműve ez alkalommal először adatott Kanizsán. Bírálatokból már némileg ismervén a darabot kíváncsisággal léptük át ez alkalommal is a színházra. Kár hogy a darabnak előadása a pénteken és szombaton dühöngött vihar miatt vasárnap helyett hétfőre esett s így a szombaton előadati szándékolt „Utolsó zsidó” vasárnap csinált cassát, a közönség csak közép számmal jelent meg. A darab nem üti meg ugyan Szigligeti régiebb eredeti népsziműveinek mértékét, de a cselekvény gyors, szakgattottság nélküli lefolyásán és a kifogás nélküli jelenetkezésén meglátszik Szigligeti mesterkeze. A több jellemek is felköltik a hallgatók érdekltségét, hanem ezt a mese elég ügyes bonyolódása közben még fokozzák is maguk iránt. A mi a darab előadását illeti örülünk kimondani, hogy az az eddigieknél határozottan legjobban sikerült Károlyné (Kerekes Mari) értelmes, ügyes színésznő, játéka finom érzékre és helyes felfogásra mutat. Meglátszik, hogy szerepeit tanulmányozza s teljes elismerésünket érdemli meg. Miután csütörtökön a „Ripacos Pista dolmánya”-ban jutalomjátéka lesz, figyelmeztetjük e körülményre közönségünket s reméljük, hogy a jeles színésznő jutalomjátéka alkalmával nem fog panaszkodhatni részvétlenség miatt. — Mellette kiemeljük B. Polgár Gyulát, ki valóban jeles alakító tehetséggel bír és Kényes Bertókban is jelét adta elismerésre méltó tehetségének. Halmay (Hontváry, bukott földbirtokos) bír a jó

színész föltételeivel, szerepében érvényre emelte ugyan azt a nevetességig pöffeszkedő büszkeséget s a becsületlen munkától való iszonyt, mely egy leáldozott kor nagyszájú, ősei kutyabőrén ragódó nemes ember vérében volt, de soha sem tetszett nekünk e komoly igyekezési magyarázat színésztől ha a karzati nemes publikum kedvéért amugy is drasztikus vonásokkal bővelkedő szerepében tulszokra ragadtatja magát — Balázi (Borsodi jómódu földbirtokos) nem tudjuk honnan vette birtokosának előképét, de nekünk úgy tetszett, mintha birtokosnak nagyon parasztos lett volna. És végre a szelepnék élethűsége daczára egy fokkal magasabban kell állni, a reális, való életből, hiszen a sziműről is idealizál. — Vihar (iparlovag) meglehetősen ügyességgel játszott a szerepét. — B. Polgárné, Vihainé, Kisfaludiné és Polgár Fani jól tölték be szerepeiket. — Az előadás összevágó sikerült volt. — Ezt annál szivesebben beismérjük, mert felfogva a magyar színészet ügyének nagy fontosságát, s a magyar színész szép hivatását ép oly hévvel s lelkiismeretbeli kötelességünknek tartjuk gáncsolni a kontárságot, bárhol üsse fel tanyáját, ha egy szent ügy lépje alatt ennek határozott kárára az izléstelenség amugy is buján tenyésző magvait szórja széjjel. —

Öszintén óhajtuk, hogy az igazgató most már pártolást érdemlő igyekezete visszhangra találjon a közönségben. —

Közgazdaság.

(Folytatás)

A természet és üzleti segédeszközök minden előnyeivel rendelkezik tehát a borvidék, mely jelenleg több kitűnő termései évek borkészletével rendelkezik. A kamara által rendezett bork vásár a legkülönfélébb borok igen nagy mennyiségben lesznek bejelentve, miért az a borkereskedőknek akár kész vásárlásra, akár a hegyvidék közelebbi megismerésére nézve igen kedvező alkalmul fog szolgálni.

Alulírt kereskedelmi és iparkamara annál fogva azon felszólítást intézi a bel- és külföld t. cz. borkereskedőkhöz és borkészítő közönségéhez, hogy az által rendezendő és t. évi ápril hó 15, 16. és 17. napjain tartandó arad-hegyaljai borkásárt meglátogatni sziveskedjenek.

A kamara irodája (főtér színházi b épület, északi rész I. emelet) minden borkásár vonatkozó felszólításoknak készséggel eleget teend és a szükséges felvilágosításokat a legrövidebb idő alatt megajándja.

Arad, 1877 február 20.
Az aradi kereskedelmi- és iparkamara:
Deutsch Bernát s. k., Dr. Gaál Jenő s. k. elnök kam titkár

Arad szab. kir. városában 1877. évi ápril 15., 16. és 17-ik napjain tartandó arad-hegyaljai borkásár szabályzata.

1. Ezen borkásár a helybeli érdekeltek közreműködése mellett, a nagyméltóságú földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministerium jóváhagyásával az aradi kereskedelmi- és iparkamara által az arad-hegyaljai kitűnő borok szélesebb kör-

ben való megismeretése czéljából rendeztetik.

(Vége köv.)

Vasuti menetrend.

Ervényes május 15-től 1876.

A buda-pesti időmutató óra szerint, indul Kanizsáról.

Vonat szám	Óra perc	Idő
205 Eszék, Mohács, Dombóvár s Fiuméből	4 48 reg	
216	2 30 délu	
212 Buda-Pestől	4 58 reg	
202	2 5 délu	
204	11 30 este	
318 Bécsbe (Szombathely, Bécs-Ujhely felé)	5 8 reg	
301	11 48 este	
315 Sopronból	3 28 délu	
203 Triestből és Pragerhofon keresztül Grác s Bécsbe	4 50 reg	
102	2 47 délu	

Érkezik Kanizsára

honét:

215 Eszék, Mohács, Dombóvár s Fiuméből	1 41 délu
206	11 11 este
203 Buda-Pestől	4 20 reg
201	2 5 délu
211	9 44 este
314 Bécsből (Szombathely Bécs-Ujhely felől)	10 27 este
301	4 5 reg
316 Sopronból	11 53 délu
214 Bécsből Grác, Marburg, Pragerhof felől	4 12 reg
202 Triest- és Bécsből	1 21 délu
204 „ és Villachból	11 — este

Az üzletnek a rossz idő miatti szünetelése folytán a heti tudósítás elmaradt.

Felelős szerkesztő:

HOFFMANN MÓR.

HIRDETÉSEK.

!! Mellbetegnek !!

30 év óta kedvelt és orvosi jóváhagyás folytán sokszorosán kipróbált

Stayer-növénynedv
mellbetegek számára.

Mindig friss minőségben kapható
Egy üveg ára 88 kr.

!! Idegbaj és gyengeség ellen !!

Eugelhofer I. izom és idegesencijája.
aromatikus havasi növényekből

Kétségenkívül jeles szer rheumatikus arcz- és csontfájdalmak, szédülés, keresztfájdalmak, ideg- és testgyengeség ellen, különösen pedig a nemzdrészek gyengesége és ebből gyakran okozott tehetetlenség ellen.

Ara egy üvegnek 1 frt.

!! Fogfájás ellen !!

Stomatikon, szájjvíz.

Dr. Brunn, bécsi fogorvostól.

Egy jelesnek bizonyult szájjvíz a foghús épentartása és erősítésére; a száj rossz szaga ellen és kezdődő fogromlás ellen;

Ara egy üvegnek 88 kr.

főraktár Magyarországi: Török József gyógyszerár. Nagy-kanizsa: Belus József gyógyszer. Rosenbergy Ferencz. Raktár Magyarország minden nagyobb gyógyszerárában. 351 9-12

Szőlőveszők eladása.

Alulírtnál a következő faj sima és gyökeres veszők a kitett fajkert jótállás mellett kaphatók.

Faj	Csomagolva és a vasúthoz állítva		sima		gyökeres	
	1000. frt	100. frt	1000. frt	100. frt	1000. frt	100. frt
Fehér fajok.						
Risling (Rajnai)	6 50	75 3 éves			3 50	
(Olasz)	6 50	75 1 éves	18	2		
Piros oportó (Rothe portogiser)	6 50	75 1 éves	18	2		
Sártejér	6	70				
Szigeti (Furmin.)	6	70 3 éves	30	3 50		
Fehér rag	5	60				
Tót szőlő	5	60				
Muskotály (zöldsárga)		3 éves		5		
Muskotály-zöld (csemege)		3 éves		5		
Fekete fajok.						
Burgundi (korai)	6 50	75 1 éves	18	2		
Oportó	6 50	75 1 éves	18	2		
Karai; fekete zag.	5	60				
Fekete kadarka — korai	5	60				

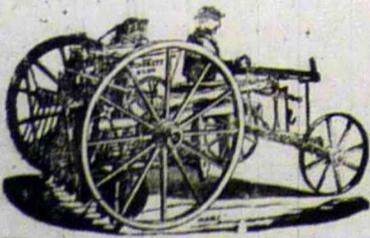
Sima vesszőket helyben átlavéve 50 krral olcsóbb. Megrendelésnél kérétek az utolsó posta és vasuti átlomás pontos feljegyzése. Megrendelhető az alólírtnál Szabarban utolsó posta Zala-Apáti. 277 2-2

Baán Kálmán.

GARRETT R. és fia

főgynöke Kotzó Pál gépészmérnök

Budapest, üllői-ut 8-dik szám alatt, ajánlja eredeti sorvetőgépeit javított szerkezetben, leszállított áron, valamint gőzmozdonyokat, eséplöket, malmokat, rostákat stb. 379 1-10

Meghívás.

A dél-zalai takarékpénztár részvénytársaság kebelében szervezett gyűjtő- és önszervező szövetkezet ez évi rendes közgyűlését folyó március hó 22-én d. e. 10 órakor a város ház nagy termében tartandja meg, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

- 1 Elnöki jelentés.
- 2 A felügyelő bizottság jelentése.
- 3 A számadások és mérleg jóváhagyása és az igazgatóság felmentése.
- 4 Az üzletrészek utána a harmadik száz forint kiutalványozás iránti határozat.
5. Az alapszabályok 24. §-a értelmében kilépett 6 igazgatósági tag és pedig: Fischer József, Hirschel Armin; Nentwich Gyula, Pál Sándor, Schlesinger Gyula, és Stern Mór urak helyetti újak választása vagy ismétli megválasztása.
6. A felügyelő bizottság megválasztása. Az igazgatóság.

Kelt Nagy-Kanizsán, 1877 évi március 3-án.

Jegyzet. A t. cz. részvényes tagok szavazó lapjaiknak részvényeik előmutatása mellett átvételére a takarékpénztár helyiségében, folyó március hó 21-én megjelenni felkérteknek.

Milhofer Ödön

hatóságilag engedélyezett
szálogintézetben

mindennemű arany- ezüst és ékszertárgyakra, valamint sorsjegyek és értékpapírokra is a lehető legnagyobb összeg adatik, a legmérsékeltbb kamatok fizetése mellett.

Postán küldött e nemű tárgyakra hasonlóképen kész vagyok a megfelelő összeget pontosan és gyorsan átküldeni.

374 c-26

EPILEPSIE

levéltileg gyógyít Dr. Killisch

Drezdában, Wilhelmsplatz 4 (előbb

Berlin. Majdnem 800 sikerrel gyógyitva

358 11-52

Semmi csalatkozás.

Játéksegélyemnek csodálatos sikere nem tagadhatók. Titoktartásból elhaglandó azok személy közül az utolsó húszsoknál a következők nyertek Ternőt:

Gaslinger J. ur Vöcklabruckban.
Glas Lajos ur Münzkirchenben.
Bialawitz C. nr Firljowaskában.
Zinsmeister P. ur Sparbachban.
Minaschek L. ur Bécsben.
Halparn L. ur Husyantiban.

A nevezettek est be is bizonyították. Föltételeim: Nyereményrészeslet, saját belátás szerint és egy játékra éretit terrvát 1 frt. költség. Mődszerem csak csekély játéktőket igényel. Bővebb tudósítás ingyen, kívánatra szigoru titoktartás.

Meghívom tehát a lottótárszó közönséget, hogy használatba vegye tudomány és sok évi tapasztalataimra alapult

Játék-utasításalmat.

Az egyedüli eszköz a vak véletlent sikeresen korlátozni.

Orlicé Rudolf

a matematika tanára

Berlin 127. Wilhelmstrasse 127.

369. 1-1.

Nemzeti ünnepek.

A kegyelet érzése az emberi szív legszebb érzelmei közé tartozik.

Egyének, úgy mint népek, életében vannak oly események, melyek emléke sokáig, sokszor élete határáig kedves marad előtte, s melyek a köznapok történetek mellett azért vésődnek oly erősen szívébe, mert kapcsolatban állanak egy magasabb eszmével, a mely előtt önkénytelen meghódol az ember lelke.

Népek életében nincs az más-kép.

Nagy napok, életét befolyásoló események, fejlődésében korszakot képező pontok emléke iránt kegyelettel viseltetik minden életre való, a nagyot és szépet felfogni bíró nép és nemzet, s a melynek ez iránt érzéke nincsen, az aligha bír fenmaradásának feltételei mindegyikével. Ilyen emlékeztető napok méltán nemzeti ünnepeknek tekinthetők s a nemzeti közérzet emelése céljából nemcsak megérdemlik, hogy kegyelettel megünnepelessenek, hanem szükséges is, hogy megünnepelessék.

A hazafias érzület emelésének és elterjedésének nincsen hathatósabb eszköze, mint a kegyeletnek nyilvános, ünnepies színben való kifejezése. Már a nyilvánosság magának nagy hatása van. Azért alig van nemzet a földkerekségen, mely csak némi multtal bír, s melynek történeti lapjaira egy-egy fényesebb esemény van feljegyezve, mely e fényesebb lapok emlékeit szívesen fel ne idézné emlékeiben, és fölöttük büszkeségének kifejezést nem adna, vagy nem szeretne adni. Már a régi népek néhányánál valóságos művelődési eszközök voltak az ilyen nemzeti ünnepek, melyeken részt vett az egész nemzet, apraja, nagyja egyaránt.

Az igaz, hogy a régi népeknél hol az egyed többnyire teljesen alája volt rendelve az államnak s egyénileg kevesebbet a tömegben pedig sokat ért, az ily nemzeti ünnepek állandósítása és általánosítása sokkal könnyebb volt, mint most: az egyéni szabadság korlátolatlan idejében, hol az egyének egyéni fel-fogás szerinti meggyőződését misem szoríthatja meg, hol gondolkodásának szabad irányt jelölhet, s az államhoz való alárendelt viszonyát a saját maga által, jóléte szempontjából hozott törvény határozza meg.

A régi népeknél egységet képeztet az állam, annál nagyobb egységet, minél kevesebbet számított az egyén, ki magát amaz egység elváhatatlan töredékének képzelte. Az újabb korban más nézpontra alá esik az egyén viszonya az államhoz, s a formával együtt, a társadalmak fejlődésével a lényeg is változott. De a lényegből is csak az változott, a mi nem maradandó. Az alattvalói hűség és ragaszkodás, a haza iránti önzet-

len, benső szeretet; a föltétlen áldozatkészség; a törvények iránti tisztelet, a honpolgári legnehezebb kötelességek zúgolódás nélküli teljesítése, maig is ugyanazon szép erények, melyek minden egyén díszét képezik, csakhogy az ujkori állam leoldotta az egyén korlátolt bilincseit, és ez erények gyakorlatát az erkölcsi szabad akarat elhatározására bízta. Így megváltozott a viszony az ó és ujkori nemzeti és népi ünnepek között is. Amott a nemzeti ünnepek (mint mai nap is bizonyos vallási ünnepek) azon hatalomtól eszközöltetének, mely az állam fogalma alatt az egész népet magában egyesíté. Mai nap a nemzeti ünnepek a nép egyéni akaratának vagyis inkább nyilatkozni akarásának kifolyása, melyek gyakran csak bizonyos töredék vagy párt céljainak nyilvánossá tételére szolgálnak. Ez alakban alig nevezhetők nemzeti ünnepeknek, miután ez alatt valami általánosat értünk. És fájdalom ilyen általános nemzeti ünnepeink nekünk magyaroknak nincsenek is, Szt.-István napját kivéve, mely nemzeti és vallási egyszermind, bármennyi fényes lap is legyen nemzetünk történelmében, melyre a kegyeletes visszatekintés tanulságos és lélekemelő egyaránt. Vannak azután még számos olyan események, napok, melyek dicső nagy férfiak működéséhez vannak kapcsolva, melyek tárgyaik szolgáltathatnának a nemzeti ünnepeknek. Csakhogy az ilyeneknek nem szabad töredékeseknek lenniök, mert az által nagyban megzavartatik azon eszmének melynek neve alatt ünnepeletnek, tisztasága, mert az eszme megszünt az lenni, mikor csupán csak egy párt vagy töredék önmagának vindikálja.

Társadalmunk magyarosodásától főleg is sok jót várunk. A haza dicső napjai legyenek dicsők és emlékeztetők minden magyarra nézve; ott legyünk egyek mindig a hol a hazáról van szó, személyes érdek, egyéni meggyőződés hallgasson ilyenkor, mert: A haza minden előtt.

A hunyad megyei eloláhosodott magyarokról.

Szathmáry György a „Szatmár“-ban egy igen meleg hangú cikket ír a hunyad megyei eloláhosodott magyarokról. Igen tisztelt szerkesztő úr! Engedje meg kérem, hogy becses lapja segítségével egy gyászos nemzeti ügyet vigyek azon város és megye közönségének forama elébe, mely országos érdeke magyar érdekeiről s hazaszeretetről ismeretes. Lehetetlen, hogy Szatmár városban és megyében közönségesen hagyja a kedélyeket egy oly nemzeti ügy, mint a melyről alább szólni kívánok.

Hunyad megyében mintegy 15,000 főnyi magyarok van, mely az idők s az ottani népesség viszonyok folytán tökéletesen elfelejtette nemzeti nyelvét, eloláhosodott. A Csorna, Strigy s a Maros völgyei-

ben lakók e szerencsétlen „magyarság“, melyre eddig senki sem tartotta érdemének foglalkozni. Alpestea, Keresztur, Kis- és Nagy-Borcsa, Hosdát, Bácsi, Tompa Rákod, Haró, Tordas és más községekben lakók e „magyarság“ — Vallására református, azaz magyar, papja is magyar, — teljesen székely, vezeték nevei: a legszébb magyar nevek, mint pl. Vászárhelyi, Kónya, Csanádi, Bedő, Fehér, Köpeczi, Bekes, Debolyi stb. Csak a nyelv veszett ki. E nép már nem beszél többé magyarul, a körülötte lakó nagyszámú oláhok feloláhosította magába a magyar népet, úgy, hogy a szó valódi értelmében „magyar“-népről szó sem lehet Hunyad megyében.

A pap magyarul tartja a templomban a hitoktatást, a nép gépileg meghallgatja, de nem ért belőle egy szót sem s innen van, hogy ezen elkorcsosodott nép erkölcsileg a legalábbidtebb. Ebből kerül ki a feyencsek legnagyobb contigense e megye területén. Nem képzolok jóra való magyar embert, ki beutazván Hunyad megyét s tapasztalván fajunk ottani pusztulását, ne érezné, hogy arczába szökik a vér szegyenében.

Van-e a világon nemzet, mely a saját országában vezérserepet játszik, mely nevet adott valamely országnak, hogy így elhagyta volna magát, mint a magyar. A 40 millió hatalmas német nemzet tüzzel vassal terjeszti saját nemzetiségét — és mi, 7 milliónyi nép, hagyjuk elpusztulni, elveszni fajunkat!

Nem felháborító gondolat-e ez a vétkes közönyösség nemzetiségünk iránt, — akkor, midőn inkább arra volnánk utalva hogy körmeinkkel sirjából ássuk fel a magyar elemet. Nem, — mi ahelyett, hogy gyarapítók, terjesztőnk nemzetiségünket, hagyjuk elveszni s más fajokba olvadni népünket! Oh mi tehetjük ezt; mi nagyon nagy számú, hatalmas és hozzá nagy lelki nemzet vagyunk; — mi könnyen oda dobhatjuk népünk fiaink ezreit más népek a tengerébe, hogy elnyelje! És a lelketlen izgatók mégis minket rágalmaznak, hogy „erőszakkal magyarosítottunk“ —

Mélyen megszüenyítő gondolat-e ez a vétke közönyösség nemzetiségünk iránt, — akkor, midőn inkább arra volnánk utalva hogy körmeinkkel sirjából ássuk fel a magyar elemet. Nem, — mi ahelyett, hogy gyarapítók, terjesztőnk nemzetiségünket, hagyjuk elveszni s más fajokba olvadni népünket! Oh mi tehetjük ezt; mi nagyon nagy számú, hatalmas és hozzá nagy lelki nemzet vagyunk; — mi könnyen oda dobhatjuk népünk fiaink ezreit más népek a tengerébe, hogy elnyelje! És a lelketlen izgatók mégis minket rágalmaznak, hogy „erőszakkal magyarosítottunk“ —

Szörnyű vádat és szemrehányást képez e szegyenletes állapot az őszes magyar társadalomra nézve. És így többé nem maradhat.

Mint Hunyad megye szülőtte, gyermekkorom óta égeti lelkemet azon megye magyarosodott helyzete Vártam hogy tán valahonnan csak jó segély. De nem jött. Ugyre ez előtt két hóval a „Hon“ hasábjain a nagy közönség elébe vittem az ügyet, s a szó, hála isten, nem hangzott el a pusztában.

Az utóbbi években összesen 34 magyar nyelvű népiszkola (részt állami, részint felekezeti és községi) nyílt meg Hunyad megye területén. Ezek sok jót tettek, tagadhatatlan, a visszamagyarosodás érdekében, de ha nincs lehetővé téve, hogy a népiszkolai tanulmányot végzett gyermek még pár évig tovább tanulhasson, hogy a magyar nyelvvel a magyar szellemet és öntudatot is tartósan magába szívja, ha népiszkolából egyenesen az életbe lép ki — ismét eloláhosodik, ismét elpusztul menthetetlenül. Ezt a tapasztalás megczáfolhatlanul bebizonyította.

Kivált most, a megyei kikerekítés után (Zarand megye és Szászváros-szék hozzácsatolásával) Hunyad megye lakossága harmadfél szászozzerre növekedett. És ez mind oláh, — kivéve egy maroknyi intelligentiát, mely alig elég arra, hogy belőle kiteljen a megyei képviselőt egyrésze s kivéve azt a 15,000 főnyi eloláhosodott magyarságot. A népiszkolák egymagokra nem lesznek képesek ellensúlyozni akkora nem magyar elemet. Ezen bajon van hivatalva segíteni a megye székvaróságban, Déván levő reális iskola lelkes magyar tanárai által alakított segélyegylet, melynek célja az, hogy azon rajoknak, melyeket most már a népiszkolák magokból kibocsátanak, lehetővé tegye a továbbtanulást és így a

biztos visszamagyarosodást, — és pedig az által, hogy a szegénysorsu tanulókat ruházzal, étellel, lakással és tanszerekkel ellátja. Az eloláhosodott magyar intelligencia által befolyásolva szívesen taníttatja tovább gyermekét, — ha a tanítás nem kerül semmibe. Nem lesz azokból mind mérnök, vagy szakutodás, kiket azon segélyegylet támogat; de ez nem is szükséges. Ha csak 3-4 évig tanul a gyermek a népiszkolán tul- akár a dévai reálisiskolában, akár más középiskolában, az, ha onnan az életbe kilép, többé el nem oláhosodik, — az meg van meztve a nemzet számára. És ez a fődolog. Természetes, minél nagyobb segélytökével fog rendelkezhetni az a segélyegylet, mely ott a helyszínén fejt ki áldásos működését, annál több jót tehet. Ezt az egyeletet tehát minden jóra való magyar embernek, ki teheti, támogatnia kellene. Ha sikerülne egy pár év alatt mondjuk 100,000 frtot összegyűjtőnk ezen egylet számára, vagy ennél még többet is, — azt is megtehetné, hogy a megye területén levő népiszkolai tanítóknak bizonyos jutalmakat (pl. 50-100 frt) tűzne ki olyanoknak t. i. kik tanítványaikkal legtöbb eredményt képesek felmutatni a magyar nyelv elsajátításában, hogy ha ez a munka pl. 25 évig foly, mely sok eredményt lesz képes felmutatni. Ezért kellene minden örököst támogatni a dévai segélyegylet hazafias és valóban nemzeti törekvésért. És biztat a jó remény, hogy Szatmárváros és megye lelkes közönsége nem fog közönyösen vállalt vonni e nemzeti ügynek. Vajon mi mellett melegegünk lál, ha még nemzetiségi ügyünk is hidegen hagy!

Nem akarunk mi idegen nemzetiséget „magyarosítani“, tisztán csak saját fajunk megmentéséről, saját elkorcsosodott vérünk rogenerálásáról van szó. Erre vonatkozó jogunkat pedig isten sem veheti el tőlünk. És hozzá nemcsak jögnök, de kötelességünk is. Csak sajnálunk lehet, ha ennek dacára is némely lelketlen agitátorok az erdélyi oláh lapokban már is azzal lármáznak, hogy mi az oláhokat akarjuk magyarosítani ily nemtelen vadakra akkor, mikor saját pusztuló félben levő fajunk megmentésére törekszünk, nincs más válaszuk, mint az, hogy vakmerő hazugságok, melyek kötelességünk teljesítésétől nem fognak visszariasztani.

Az egylet elelőtt 2 évvel alakult, de nem tudott többet összegyűjteni 1400 frtnál. Ezt látva, mint mondtam, két hóval elelőtt a nagy közönség elébe vittem az ügyet s a szóba begyült az egylet számára még egyszer 1400 frt.

Gyűjtője „Hon“, az aradi „Alföld“ az „Igazmondó“, a „Debreceeni ellenőr“, s azoktól az ország különböző vidékeiről magához az egylethez direkt is küldettek adományok. — Kérem az igen tisztelt szerkesztő urat, nyissa meg becses lapja hasábjait is ily adományok elfogadására. Ha tudunk adakozni a pápa „csat“jára, ha össze tudunk gyűjteni a török sebesülteknek 10,000 frtot rövid idő alatt: tán nem fog megfelekezni a magyar társadalom a „nemzeti sebesültek“-ről sem. — Segítsük elő a visszamagyarosodást!

Szathmáry György.

Jegyzőkönyv

felvéve Nagy-Kanizsán, 1877. évi február hó 6-án a nagy-kanizsai takarékpénztár részvénytársaság közgyűlésében.

Jelenlevők:

Tóth Lajos első igazgató elnöklete alatt, Darás Zeigmond titkár, mint jegyzőkönyvezető, Axenty György, Belas József, Berényi József, Blau Pál, Blau Nándor, Bogay Ödön, Chynorányi Géza, Eben-spanger Lipót, Eben-spanger Leon, Engländer Lajos, Eperjesy Sándor, Faszil H. B., Fesselhofer József, ifjú Fesselhofer József, Fischer József, Gutmann S. H., Gutmann Simon, Grünhut Fülöp, Hauser János, Jack Frigyes, Juhász György, Kőröcz Frigyes, Dr. Laky Kristóf, Löwinger Israel, Maschantzker Mór, Nucsetz József, Ollop Samu, Plossner Ignátus, Prager Henrik, Presburger Jakab, Ritter János, Rosenfeld Sándor, Rosenfeld Adolf, Rosenberg Israel, Ráts Antal, Dr. Schreyer Lajos, Schorta Albert, Strém és Klein czég, Stern I. M., Sommer Sándor, Sommer Miksa, Sanveber József, Dr. Szukits Nándor, Dr. Schorta Simon,

Tárnok Alajos, Vagner Károly, Valbach Mór, Weiss Manó, Weiss Samu, Welisch Samu, Vellerman János, Welisch József, összesen 54 részvényes tag, kik mindössze 206 részvényt képviselnek.

I. Elnökül 1-ös igazgató ur, a közgyűlést üdvözölő és megajánló beszédét következőben terjeszti elő:

Örömmel üdvözölöm önöket, kik intézetünk virágzását szívóknak hordva, a mai napon itt megjelentek, hogy üzleti évünk fordulójára alkalmával gyakoroljuk azon fontos jogokat és kötelezettségeket, melyeket a törvény önöknek biztosít a önöktől követel.

Azon szerencsés helyzetben vagyunk én és tisztársaim, hogy kezelésünk kedvező eredményével állhatunk önök elé, mert ambar a kereskedelem és ipar teréről a mező gazdaságra is átragadt azon kínos válság, mely fájdalom annyi áldozatot követelt magának és ambar e válság intézetünknek ugy személyi, valamint jelzálogi hitellel vonatkozó működését is fenyegette, mi mégis 80 frt osztalékot nyújtó üzleti eredményt mutathatunk fel a felülre képek vagyunk a részvény alap számlára több ezer forintot túlhaladó összevet fordítani.

Világos jelölül szógal ez annak, hogy az intézet tisztasága, igazgatósága és felügyelő bizottsága hiven és lelkiismeretesen töltötték be ugy a részvényesek és a bete-
vők, mint hiteltre utalt közönség, sőt ha-
zánk irányában köteleességüket.

A jövőt illetőleg az hiszem, ugyan ezen eljárást kell követnünk, mert régi és igazmondás, hogy azon módon lehet a jólétet fenntartani, a mélyen a jólét megszerzését.

En nem aggodom azon törvényjavaslatnak netaláni törvényerőre emelkedése felett sem, a mely annyi port kavart és a melytől annyi vidéki pénzintézet a maga lételetélt félti. Elhiszem, sőt meg is vagyok győződve, hogy ezen új uszora törvény nem fogja megszüntetni az uszorát s nem fogja maga után vonni azon busás hasznokat, a melyeket tőle pártolói remélnek, mert utóvégre igaz marad, hogy a pénz is csak árucikk és azt oly áron adják, a mekora hitellel érdemes a hitelt kérő és érdeme-
sek az igazság szolgáltatási állapotok.

A hitelt emelni, megazilárdítani, a kamatlábat leszállítani nem uszora törvény által, hanem gyors igazságszolgáltatással lehet elérni.

Nincs hatalom a földön, mely a tőke-
pénzt kényszeríthetné, hogy annak és ott, 8, de 18. perzentre adjon kölcsönt, a ki-
nél tarthat attól, hogy akár a maga kö-
nyelműsége, gyaroló fizetési képessége vagy kedve, akár a törvénykezés lassúsága és költsége miatt csak nagynehzen, sőt veszteség mellett juthat ismét pénzéhez.

De hát e tekintetben akármilyen legyen a javaslat, illetőleg a jövődöbeli törvény eredménye, itt minálunk csak az a kérdés, minő hatással lesz az a mi intézetünkre?

Azt mondják némelyek, hogy a bete-
vők nagy mérvben felfogják mondani tők-
jüket; no már ezen aggodalmat nem osz-
tom, mert miért mondaná fel a betevő, ki
eddig is éppen azért fordult a takaré-
pénztárakhoz, mert kevesebb kamattal elé-
gedett meg annak a fejében, hogy tudta,
miserint pénzre biztosan el van helyezve,
arra és annak jövődölmére biztosan szá-
míthat, nem kénytelen az egyes kölcsön-
vevővel bajmóldolni, sőt a mi igen nagy
róvára, perelni.

A mi intézetünk alapját azon időben
vetették meg, mikor a tervezetnél szigorubb
uszora törvények voltak, mikor a kamat-
láb hátra volt kénytelen alkalmazkodni, s
ami intézetünk mindannak dacára gyara-
podott, sőt virágzásának s az intézet iránti
bizalom emelkedésének egyik főszakasza,
az előbbi uszora törvény időre esik.

Akkor is ide adta a betevő pénzét,

pedig nekik csak 5-8% kamatot fizettünk,
ez után is ide fogja adni, ha neki, amit
én előre tudhatok, 6-8% kamatot fogunk
fizetni, mert jól tudja, hogy ingyen, pénz-
zével nem veszedlítettük s ingyen a súlyos
felelősséget magunkra nem vállalhatjuk.

Ide fogja pedig adni s nem viszi el
pénzét mindaddig, míg intézetünk szilárd-
ságában, lelkiismeretes kezelésében megbiz-
zik a meg lesz győződve, hogy tőkétét és
kamatait pontosan ki s illetőleg visszafi-
zetjük, mert az uszora törvény alól Ma-
gyarországban el nem vonhatja tőkétét, ha
annak bizottságára súlyt helyez, a tisztas-
ságra pedig ad valamit.

Aggódhatnak talán azon takarékpénz-
tárak — ez már az után áll, — melyeknek
üzlete nem a részvény tőkére és a bete-
vők pénzére hanem más anyaintézetektől
kölcsön vett pénzekre van alapítva; ezek-
nél előállhat, hogy az anya méltas mag-
szúnik rajt keresztet, hogy akkor a többi
kasokban sem gyűjtenek a méhek mézet.

De nem így áll a mi intézetünk, mi
nem szorultunk más intézet hiteladására s
támogatására, hogy üzletünket folytathas-
suk, elejétől fogva maig részvényitkünk
és betevőink tőkét képezték működésünk
bázisát.

Egyébként ki ismeri biztosan a jövő
fejődését? Ugyan halandó ember még nem
született, bár aggodalom nélkül nézhetünk
a jövőbe és bár nem félünk betevőink bi-
zalmatlanságából, mert arra okot nem ad-
tunk és nem fogunk adni, minékünk van
200,000 forintnál szőlőválsági kötvényünk,
ezt megközelítő összegű, váltókon alapuló
biztos követelésünk, mely bennünket még a
tömegebb felmondások ellen is biztosítani
igérkezik, biztosítani legalább azon időre,
míg a szeszély indokolatlan mámorából ki-
jőzanodnának azok, a kik egy százaléknyi
különbözet miatt pénzeiket nálunk felmon-
danák.

Befejezem hosszas előadásomat, kérve
az igen tisztelt közgyűlést, hogy a napi
rendhez képest eljárni méltóztassanak.

Ezzel megnyitottunk nyilvánítván a
közgyűlést; a jegyzőkönyv hitelesítésére Nu-
csetz József és Bogay Odön részvényes
tagokat kérte fel; mi is helyeslő tudomá-
sul vétettük.

II. Ezután Gelsei Gutmann S. H.
másod igazgató ur a lefolyt évi üzlet nye-
remény felosztására vonatkozó igazgató-
sági javaslatot következőleg adta elő:

Az 1876. évi üzleti nyereség, a ki-
osztott mérleg kimutatása szerint kitesz:

a) üzleti tiszta haszonban 13706 frt 68 kr.
ehoz arany és francban 478 " 78 "

b) szőlőválsági kötvé-
nyek kamataiban 7093 " 57 "

c) házjövédőben 6093 " 12 "

Összesen: 27370 frt 15 kr.

ezen nyereségyből mint
felosztatlan hagyandó, levo
natván 2286 " — "

maradna felosztandó, 25084 frt 15 kr.
melyből minden egyes rész-
vény szelvény 80 frttal lo-
gyen beváltandó mely ki-
tesz 24000 " — "

maradna még 1084 frt 15 kr.
mely összeg a követ-
kező adományokra ajáltatik
felosztatni:

1) Az országos Deák
emlékre 50 frt. — kr.

2) Gymanasiumi muzeum
javára 20 " — "

3) A polgári iskola sze-
gényorsu növendékeinek
iskola könyvek és egyéb
szükségességek ellátására 45 " — "

4) A kézségi iskolának
hason czéllal 140 " — "

5) Az izraelita feleke-
zeti iskolának 140 " — "

6) Az evangélikus fe-
lekezeti iskolának 40 frt — kr.

7) A görög felekezeti
iskolának 30 " — "

8) A keresztény kör-
háznak 70 " — "

9) Izraelita körháznak 70 " — "

10) Keresztény házi
szegényeknek 130 " — "

11) Izraelita házi sze-
gényeknek 130 " — "

12) Tűzoltó egyeslet se-
gélyezésére 50 " — "

13) Betegsegélyző egy-
let javára 30 " — "

14) Kiszédvédő egye-
sület alapitkójére 30 " — "

15) Intézeti szolgálak
jutalom 109 " 15 "

Összesen: 1084 frt 15 kr.

ezen összeg ekként felosztásának
helybenhagyása esetén lementaradna még
az 1874. üzletéből 2700 frt — kr.
és az 1875. üzletéből 2000 " — "
mégis két évről arany
és francban 514 " — "
ugy a lefolyt 1876.
üzletéből 2286 " — "

Összesen: 7500 frt — kr.
felosztatlan maradt nyereség, mely
a közgyűlés további intézkedésére fentha-
gyandó.

Megjegyző továbbá, hogy az intézet
nyugdíj alapja mely ezelőtt 10.95 frt 03 kr.
összevet tett ki, a mult
évi nyereségyből 1622 " 50 kr-
ral szaporitott s ekként
jelenleg 11817 frt 53 kr.
összevet tesz ki.

Ezekután kéri a felügyelő bizottság
jelentése alapján a mérleget helyesen fel-
állitottnak kimondva, megállapítani s az
igazgatóság nevében ajánlott nyereség-
felosztást helybenhagyni, az igazgatóság és
felügyelő bizottságnak pedig a felmentést
megadni.

Határozatott: A közgyűlés, a rész-
vényesek kezéhez a mérleget együtt kellő
időben kibosztott felügyelő bizottsági jelen-
tésnek felolvasása után a mérleget az igaz-
gatóság által ajánlott felosztását elfogadja,
illetőleg helyben hagyja, egyszerűen nd az
igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak
buzgó eljárásáért köszönetet szavazva,
ezeket a további felelősségtől feloldja.

III. A közgyűlés most áttérve a tárgy-
sorozat 4 pontjában felvett, a részvényitke
szaporitást tárgyazó indítvány s az igazga-
tóságnak ez iránti javaslat tárgyalására,
felolvasatott előben Gelsei Gutmann H.
2-od igazgató urnak a részvényitke fele-
melése iránt a mult közgyűlésben tett in-
dítványa s e felett a közgyűlésnek akkor
hozott határozata, mégis az igazgatóságnak
ez iránti következő javaslata.

Az indítvány elfogadására olykép ajál-
tatik, hogy az ez ideig felosztatlan hagyott
tisztas nyereségyek, a jövődöbeli nyereség
egy bizonyos, esetről esetre meghatáro-
zandó részének további felosztatlan hagyá-
sával, mindaddig szaporitassák, míg a fel-
osztatlan hagyott nyereségy összegek 30000
frtra felzaporodtak, mely összegek a rész-
vény a'aptko felemelésére levén forditan-
dók, a részvény alapitke számlára legyenek
elkönyvelve, minőlfogva a felosztatlanul
hagyott nyereségyek részvényenkint 25
frt. összegben legyenek most már az alap-
itke számlára irandók, mely kitesz 7500
frtot s az összegnek 15000 frtra történt
felzaporodásakor minden egyes részvény
után egy új 50 frtről kiállitott ideiglenes
részvény kiadandó.

Elnökül igazgató ur ajánlja ezen ja-
vaslatnak elfogadását. Határozatott: A
közgyűlés, a részvényitke felemelése iránt
Gelsei Gutmann H. 2-od igazgató által a
mult évi közgyűlés tanácskozási tárgysoro-
zatában felvett indítványt az igazgatóság

javaslat alapján érdemlegesen elfogadja s
az igazgatóság javaslata értelmében a rész-
vényitke felemelést elhatározta, foganato-
sitásával az igazgatóságot bizván meg.

IV. Következett a sorrendszerint ki-
lépett 10 igazgatósági, ugy a felügyelő bi-
zottsági, valamint a póttagok megválasz-
tása, — előklő igazgató ur a közgyűlés
jövőhagyásával a szavazatszedő bizottságra
Vagner Károly, Maachanaker Mór, Weiss
Samu, Engländer Lajos, Sommer Sándor,
Ebenspanger Leon és Blau Nándor rész-
vényes tagokat kijelölén, a közgyűlést a
szavazatok beadására felhívja.

Megtörténvén a szavazatok összezá-
mitása, a szavazatszedő bizottság következő
jelentést tesz.

Az igazgatósági és felügyelőbizottsági
tagokra együttesen történvén szavazás be-
adatott 206 szavazat, melyből kapott:

1. Ebenspanger Lipót 198 szavazatot.
2. Rosenfeld Sándor 195 " "
3. Fesselhofer József 186 " "
4. Engländer Lajos 179 " "
5. Dr. Pressburger J. 177 " "
6. Hauser János 150 " "
7. Blau Nándor 140 " "
8. Rosenfeld Adolf 132 " "
9. Sanveber József 125 " "
10. Tárnok Alajos 117 " "

kik is az igazgatósági rendes tagoknak
megválasztottaknak nyilvánitattak.

1. Dr. Szukitsch Nándor 117 szavazattal.
2. Wellerman János 114 " "
3. Juhász György 68 " "

kik is igazgatósági póttagoknak nyilvánit-
tatnak.

A felügyelő bizottságban:

1. Ol'op Samu 189 szavazat.
2. Vagner Károly 180 " "
3. Berényi József 109 " "

kik rendes és —

1. Juhász György 27 " "
2. ifju Fesselhofer József 26 " "

kik póttagoknak nyilvánitattak.

A választás ekként megejtétvén, ei-
nökül igazgató ur felhívja a közgyűlést
netaláni indítványainak megtételére, melyre
miután senki sem jelentkezett s a közgyű-
lés tanácskozási tárgysorozata kimerítve
lett, a közgyűlést befejezettnek jelentette ki.

Miről jelen jegyzőkönyv felvételét és
aláíratott. Km.

Tóth, Darázs Zsigmond.
igazgató jogtanácsos és titár,
mint jegyzőkönyvvezető.

Hitelesitjük:
Bogay Odön Nucsetz József.

A „Zala“ tárczája.

A ragyogó keletről.

— Beszély —

Kalmár Bélától.

(Folyt. és vége.)

Ennyi fény s pompa dacára egy nap
sem mult el, hogy a szép Hirmilla emlé-
kébe ne idézte volna a hegyes Kaukázust
egyszerű otthonát, atyját, Eddint s mind-
azokat, kiket szeretett. A „fehér rózsza“ re-
gétét is eldallá naponkint s érte, hogy,
igazat mond, midőn annak végső vers-
szaka hagyá el ajkait.

Az akhái virág látszólag hervadtott.
Egy ideig hárembe hozatala után nem
üldözte őt a szerelmes szultán, várta, hogy
a szokatlan fény elkábitandja a kesergő
szépet, ki aztán önként fogja akaratos fej-
jét ura ölébe hajtani. Később azonban
nem mult el nap, hogy vágyteljes szavait
el ne mondta volna Hirmillának, kinek
csábító külsejét csábítóbbá tevő az a mind-
jobbban felismerhető halványosság, mely bá-
natos arcára vonult.

A szerkesztő így sem lön legyőzhető,
a szultán újabb haditervet szőtt.

Szerelmi harcokban — mondják,
ügyes volt a szerencsétlen véget ért Ab-
dul Aziz

A beszélyünk elején leirt kerit jele-
net után következett nap délutánján —
miután a szokásos módon fehér székendő-
jét előre kiskász, látogatást tön Abdul Aziz
a három gyöngyénél. Hirmilla annyira el-

bájjal már régen a császárt, hogy ennek
fel sem tűnt az a pongyola fogadtatás
melyben a rabnő őt különösen ez alka-
lommal, részesíté.

Legbensőbb boudoirjában, eperszin
nyugágyon hanyagul fekvő helyzetben ta-
lálta igéző foglyát. A helyzet ingerlőleg
hatott a szultánra, ki elvetve fenségét tér-
delve bocsájtkozott hőlgye elé. Ez nem
nyitá üdvözlőre ajkait, helyette a hatal-
mas szultán szólt:

„Így, így földi paradicsomom ékes
királynéja, így várd te a te uradat, ki
szerelmemmel siet kö-ödbe, hogy lásson,
hogy izlele mézét ajkid csókjának. Jer,
fordulj felém hurik legbájosbika, s fond-
nyakam körül hókárajdat, miknek ölelése
jobb az édes anya ölelésénél, — — jar
tárt karjamba kedves virágom s mutasd
egyetlen mosolyát kedves ajkidnak, mely-
hez képest senmi a napnak éltető ragyo-
gyogása!“

Hirmilla érzéketlenül hallgatta a nagy
ur szavait, ki növekvő hővel folytatá:

„Hallasd lágy csengését nyelvédnek
oh Hirmilla, s rózsás ajkaidnak egy nyá-
jas szavazárt lábaidhoz rakom bürödmam
kingshalaszt! Fordulj felém gyönyörűs-
gem, sovár ajkam szomjuzva kör szerelmi
csókot tőled, szép hegyi tündér.“

A szultán lassas tekintetével majd el-
nyelö a három gyöngyét, s térdéről föle-
melkedve, félig fekvő helyzetben a nő
arcza fölé borult.

„Mondd, mit tegyek legdrágább gyé-
mántja s proféta aranyos bogárjának,
hogy rokenszenvre gyulasszam irántam
hideg kedvedet? Engedd szenvedélytől égő

csókomat ajkidra lehelni, édes mámore-
bűnned is feléleszti a lángot, mi engem
itt léted óta emészt! Lásd, én egy regét
is tanulok számodra szép Hirmilla, regét
a fehér rózsáról“

E közbesemény felverté fásultságából a
hárem gyöngyét s félig felemelkedett fekvő
helyzetéből. Kérdő tekintetét, mely közé
csodálkozás is vegyült, a császárra füg-
geszté.

„Igen, igen, egy regét tanultam szá-
modra Kaukázus virága. Minden verséért
egy csókot adsz nekem. Megigéred? Hajtd
hát szép fejedet urad vállára és figyelj.“

Hirmilla mintegy elbűvölve hajta fe-
jét a kéjtől remegő szultánra, ki a rabnő
ismert románczát szavalni kezdé:

„Csarkezes földön, messze földön.“ atb.

Mikor az utolsó versszak végső szava
is elhangzott Abdul Aziz ajkán, a dal va-
rázsnálól ellágyult leány el volt bűvölve a
hangoktól, melyeket ő annyira ismételt
naponkint. — Egyszerre aztán felakol-
tott Hirmilla s mint szaklatott őz surrant
el a szultán elől, ki bágyadt mosolyal né-
zett halvány virág után.

— — — — —

Ismét az a sejtelmes, holdas éj szállt
Byzanc fölé, minő a három gyöngyével
első találkozásunk alkalmával kelet nagy
városát oly széppé tevő. Az ég milliárd
csillagai most is úgy ragyogtak, nevezték,
mint akkor, — a jászán nyelgő szello
most is aztal az édes stultbással érinté a
kúpreszek beazédes lombjait, mint akkor,
— s az ó-serail kertjét ez alkalommal is

tündéries színbe öltözteteté a kéken vi-
lágzó hold, mely kacér nőként a tenger
sötét csillogásu tükrében nézegeté sápadt,
halvány arczat. Még a kert vendége is
ugyanazok valának, Hirmilla és Betsabbé.

Multkori helyüktől távol, egy vizesés
közleében foglaltak helyet Hirmilla me-
rengve a magából vissza hulló cseppek
villanyos fényén, Betsabbé álomszerű sem-
mittevében.

Talán mindkettőnek szülőföldjén té-
vedeztek gondolatai? Egyike a bérce
Kaukázus-felé, másiké Atrika napforralta
tájain. Soruk közö volt, egy ember rab-
női valának mind a ketten.

Volt miről gondolkoznok. —
Hosszas egyformaságukat suhanás-
szerű hang s egy élénkebb koppanás za-
varta.

Hirmilla lön a noszra figyelmesé s
a szokókat medencéjéhez lépett, hol sze-
rinte a koppanásnak törtérm kellett. Sej-
telme nem csál meg; a medencébe vis-
sza hullt vizen kicsinyke nyilvesző uszott
horgas végén papirtekercsocsol.

A gondolatot, mi e tárgyak láttára
agyában éledt, alig volt képes magába
fojtva elviselni. S pedig közönia sem le-
heto, hiss öreg rabszolga nőjét, ki őt hű
cselédként szolgálja, felügyelőül adtak ol-
dalához. Vén nyelve annak hiselg, kivel
legutóbb beszél.

A vesszőt keblébe rejtve, az átned-
vesült papir megtekintése végezté egy sa-
badabb térre vonult Hirmilla, hol a rit-
kább lombosú fákön állatardó hold fé-
nyénél olvasni kezdett:

„Remény és bátorság! — hangéék

bájjal már régen a császárt, hogy ennek
fel sem tűnt az a pongyola fogadtatás
melyben a rabnő őt különösen ez alka-
lommal, részesíté.

Legbensőbb boudoirjában, eperszin
nyugágyon hanyagul fekvő helyzetben ta-
lálta igéző foglyát. A helyzet ingerlőleg
hatott a szultánra, ki elvetve fenségét tér-
delve bocsájtkozott hőlgye elé. Ez nem
nyitá üdvözlőre ajkait, helyette a hatal-
mas szultán szólt:

„Így, így földi paradicsomom ékes
királynéja, így várd te a te uradat, ki
szerelmemmel siet kö-ödbe, hogy lásson,
hogy izlele mézét ajkid csókjának. Jer,
fordulj felém hurik legbájosbika, s fond-
nyakam körül hókárajdat, miknek ölelése
jobb az édes anya ölelésénél, — — jar
tárt karjamba kedves virágom s mutasd
egyetlen mosolyát kedves ajkidnak, mely-
hez képest senmi a napnak éltető ragyo-
gyogása!“

Hirmilla érzéketlenül hallgatta a nagy
ur szavait, ki növekvő hővel folytatá:

„Hallasd lágy csengését nyelvédnek
oh Hirmilla, s rózsás ajkaidnak egy nyá-
jas szavazárt lábaidhoz rakom bürödmam
kingshalaszt! Fordulj felém gyönyörűs-
gem, sovár ajkam szomjuzva kör szerelmi
csókot tőled, szép hegyi tündér.“

A szultán lassas tekintetével majd el-
nyelö a három gyöngyét, s térdéről föle-
melkedve, félig fekvő helyzetben a nő
arcza fölé borult.

„Mondd, mit tegyek legdrágább gyé-
mántja s proféta aranyos bogárjának,
hogy rokenszenvre gyulasszam irántam
hideg kedvedet? Engedd szenvedélytől égő

csókomat ajkidra lehelni, édes mámore-
bűnned is feléleszti a lángot, mi engem
itt léted óta emészt! Lásd, én egy regét
is tanulok számodra szép Hirmilla, regét
a fehér rózsáról“

E közbesemény felverté fásultságából a
hárem gyöngyét s félig felemelkedett fekvő
helyzetéből. Kérdő tekintetét, mely közé
csodálkozás is vegyült, a császárra füg-
geszté.

„Igen, igen, egy regét tanultam szá-
modra Kaukázus virága. Minden verséért
egy csókot adsz nekem. Megigéred? Hajtd
hát szép fejedet urad vállára és figyelj.“

Hirmilla mintegy elbűvölve hajta fe-
jét a kéjtől remegő szultánra, ki a rabnő
ismert románczát szavalni kezdé:

„Csarkezes földön, messze földön.“ atb.

Mikor az utolsó versszak végső szava
is elhangzott Abdul Aziz ajkán, a dal va-
rázsnálól ellágyult leány el volt bűvölve a
hangoktól, melyeket ő annyira ismételt
naponkint. — Egyszerre aztán felakol-
tott Hirmilla s mint szaklatott őz surrant
el a szultán elől, ki bágyadt mosolyal né-
zett halvány virág után.

— — — — —

Ismét az a sejtelmes, holdas éj szállt
Byzanc fölé, minő a három gyöngyével
első találkozásunk alkalmával kelet nagy
városát oly széppé tevő. Az ég milliárd
csillagai most is úgy ragyogtak, nevezték,
mint akkor, — a jászán nyelgő szello
most is aztal az édes stultbással érinté a
kúpreszek beazédes lombjait, mint akkor,
— s az ó-serail kertjét ez alkalommal is

tündéries színbe öltözteteté a kéken vi-
lágzó hold, mely kacér nőként a tenger
sötét csillogásu tükrében nézegeté sápadt,
halvány arczat. Még a kert vendége is
ugyanazok valának, Hirmilla és Betsabbé.

Multkori helyüktől távol, egy vizesés
közleében foglaltak helyet Hirmilla me-
rengve a magából vissza hulló cseppek
villanyos fényén, Betsabbé álomszerű sem-
mittevében.

Talán mindkettőnek szülőföldjén té-
vedeztek gondolatai? Egyike a bérce
Kaukázus-felé, másiké Atrika napforralta
tájain. Soruk közö volt, egy ember rab-
női valának mind a ketten.

Volt miről gondolkoznok. —
Hosszas egyformaságukat suhanás-
szerű hang s egy élénkebb koppanás za-
varta.

Hirmilla lön a noszra figyelmesé s
a szokókat medencéjéhez lépett, hol sze-
rinte a koppanásnak törtérm kellett. Sej-
telme nem csál meg; a medencébe vis-
sza hullt vizen kicsinyke nyilvesző uszott
horgas végén papirtekercsocsol.

A gondolatot, mi e tárgyak láttára
agyában éledt, alig volt képes magába
fojtva elviselni. S pedig közönia sem le-
heto, hiss öreg rabszolga nőjét, ki őt hű
cselédként szolgálja, felügyelőül adtak ol-
dalához. Vén nyelve annak hiselg, kivel
legutóbb beszél.

A vesszőt keblébe rejtve, az átned-
vesült papir megtekintése végezté egy sa-
badabb térre vonult Hirmilla, hol a rit-
kább lombosú fákön állatardó hold fé-
nyénél olvasni kezdett:

„Remény és bátorság! — hangéék

bájjal már régen a császárt, hogy ennek
fel sem tűnt az a pongyola fogadtatás
melyben a rabnő őt különösen ez alka-
lommal, részesíté.

Legbensőbb boudoirjában, eperszin
nyugágyon hanyagul fekvő helyzetben ta-
lálta igéző foglyát. A helyzet ingerlőleg
hatott a szultánra, ki elvetve fenségét tér-
delve bocsájtkozott hőlgye elé. Ez nem
nyitá üdvözlőre ajkait, helyette a hatal-
mas szultán szólt:

„Így, így földi paradicsomom ékes
királynéja, így várd te a te uradat, ki
szerelmemmel siet kö-ödbe, hogy lásson,
hogy izlele mézét ajkid csókjának. Jer,
fordulj felém hurik legbájosbika, s fond-
nyakam körül hókárajdat, miknek ölelése
jobb az édes anya ölelésénél, — — jar
tárt karjamba kedves virágom s mutasd
egyetlen mosolyát kedves ajkidnak, mely-
hez képest senmi a napnak éltető ragyo-
gyogása!“

Hirmilla érzéketlenül hallgatta a nagy
ur szavait, ki növekvő hővel folytatá:

„Hallasd lágy csengését nyelvédnek
oh Hirmilla, s rózsás ajkaidnak egy nyá-
jas szavazárt lábaidhoz rakom bürödmam
kingshalaszt! Fordulj felém gyönyörűs-
gem, sovár ajkam szomjuzva kör szerelmi
csókot tőled, szép hegyi tündér.“

A szultán lassas tekintetével majd el-
nyelö a három gyöngyét, s térdéről föle-
melkedve, félig fekvő helyzetben a nő
arcza fölé borult.

„Mondd, mit tegyek legdrágább gyé-
mántja s proféta aranyos bogárjának,
hogy rokenszenvre gyulasszam irántam
hideg kedvedet? Engedd szenvedélytől égő

velesége Balaton-Fürednek felvirulása, a járdó vendégek nagyfokú szaporodása lesz, Az emittett ház a következő módok szerint lenne megszerzendő.

a) A háznak kiakadályozása, valamint a szobák és előlegek költségei fedezésére szükséges összeg 99.600 o. é. frtot tesz. Megjegyzem, hogy a jelenlegi háztulajdonossal az alkudozást már is létesítettem, és ez a ház eladása már így áll, hogy az adásvételei szerződés bármikor megkötethető.

b) Az előlegek költségeire, úgy a ház vételárára f. évi május 15-ikén 4000 o. é. forint fizetendő.

c) A háznak jövedelmei, melyek csak is 100 napra számítva, a mellékelt árjegyzék szerint évenként 18890 forintot tesznek, a ház vételárának évenkénti részleges törlesztésére úgy lesznek fordítandók, hogy ezen összegből, levonva a ház kezelésére és fenntartására szükséges kiadásokat, a házra telekkönyvileg bekebelezett terhek törlesztése is fődözendő. Itt ismét megjegyzem hogy a jelzálogos hitelezőktől — hazafias és emberies érzelmök folytán — már is nagyobb részt meggyertem azon ígéretet, miszerint betáblázott vagy betáblázatlan tőküket nem mondandják fel, és a terheknek e módon való törlesztését elfogadják és az ez irányban netán még szükséges megállapodások nehézségre semmi esetre sem fognak aka ui.

d) A kérdéses ház 1877. évi ápril 4-én tetteg átvehető és használható, mely esetben azonban a jelenlegi bérletnek, dr. Mangold Henrik úrnak, külön 6000 forint beváltási díj lenne fizetendő; ezen 6000 frttal már az általa kifizetett 3500 o. é. frtnyi hasznbér is kiegyenlítve lenne; ellenkező esetben pedig az átadás és korlátlan élvezet 1877 évi szeptember 10-dikén következendő.

e) Ezen háznak megvevői s közös tulajdonosai az összes jelentkező részvényesek a lakosztályok megvételi arányában

f) Mint részvényesek jelentkezhetnek mindazok, kik maguknak a megveendő házból bármily évszabakban használható lakást megszerezni óhajtanak.

g) A jelentkező megjelölve a mellékelt árjegyzékben foglalt lakást, tartozandó a ház vételárának, illetőleg a terheknek törlesztéséig azaz mintegy 12 éven a kijelölt lakásért az emittett árjegyzékben foglalt lakbért, évenként 100 napra számítva, előleges évnegyedi részletekben lefizetni; ennek fejében:

h) jogot szerez magának, hogy ezen lakást az egész éven át folyton vagy magavagy helyettese, albérlije vagy jogutódja által is kizárólag használhassa megszerzi azon további jogot is, hogy eme lakást a ház vételárának illetőleg a terheknek teljes törlesztésével — ami mintegy 12 év lefolyta mulva következnek be, saját maga vagy jogutódja ingyen örök időkre át használhatja és élvezheti.

i) A bejelentések, ha folyó évi április 4-ig az azonnali átvétel iránt tömeges

édes anyanyelvén a levél. Eljövök érte — barátaink segítségemre vannak. — A bástyázat déli részén kötélhágcsót lelsz — siess! — vár Eddin!

Az örömsikoltás mi ajkáról a sorok olvasása után kiltör, talpra kelt az öreg cselédet is, ki vést sejtve rohant urnőjéhez. Hirmillát Betsabbé közeledte magához térte s éles találékonyágával, mely a nőnek legborzasztóbb percében is tulajdona, sikerült nem csak a rabszolganő gyanúját magáról elhárítani, hanem a menekülhetésre magának alkalmat teremteni.

— Jó Betsabbé — mondá; virágot tépve, egy kigyó fullánkja érte ujjait. siess rögtön szobámba, öltöző asztalomon kicsinyke ezüst edényben olajat lelsz, hozd gyorsan sebemre.

Az öreg nő jajdulva távozott. Még el sem tűnt sötét alakja a kert távoli bejáratánál, már Hirmilla is — hamar tisztába jöven a bástya déli irányával — gyorsított léptekkel megindult.

A kötélhágcsót ép akkor vetették át a magas kőfalon, mikor 5 óda érkezett — Eddin! — susogta s választ sem várva, kezdett fölfelé kúszni.

Néhány perc mulva Eddin karjaiban tartá ajult jegyesét, hogy magával vigye a messze cserkesz földre Körülötte harmincz elszánt cserkesz csoportosult, alig fékezhetvén apró szélnevelte méneiket.

Handzsaraik fénylő vasán az áruló hold sugarai megtörve villogának. Csak már előbb jöttek volna!...

A kertbe visszatérő rabszolganő iramló paripák robaját hallá az utcáról. Egy ideig kereste urnőjét, azután fölmászott a kert vasrudakból készült kapujára, nyakat beilleszté a két rud közti hézagba, hol élettelenül függve, másnap meg is találták.

Tudta jól szegény Betsabbé, hogy ez dicső heme a halának ahhoz képest, minővel ura büntette volna hiszékenységeért.

A három virágát elvívék távol országba újra éledni; visszanyert szabadsága azon tizenkét rabszolga életébe került, kik ama végzetes éjjelen mint a sorail órei valának felállítva. Ezeket a szultán első dühében karrókba huzatta.

A szép cserkesznő helyét sokáig nem tölté be senki, lakosztálya üresen hagyaték. De az üres szobákban is naponként tölté néhány percet a császárs, s kielégíté az, hogy az eperazin ottomán szenderegthetett.

Keleten nagyon tudnak szeretni!

nyilatkozatot nem nyernék, azon esetben 1877. évi ápril 25-ikéig idősebb Halaasi Bélához (Pozsonyban, apácauta 73. sz. a.) avagy Vrabály Pál köz és váltó-üggyvédhez, mint jogi tanácsoshoz (lakik Pozsonyban, Mihályutca 20-ik sz. a.) intézendők. Ugyanez alkalommal határozott nyilatkozatot kérek május 15-diki közgyűlésben való részvétre nézve is, hogy ott a vendégek kellő ellátásáról minden tekintetben gondoskodva lehessen. Rabs és Karlsberger vendéglősöknél az élemezésre nézve.

j) Ki ez alkalommal már is vala mely a melékelt árjegyzékben foglalt lakást kijelöl, a bejelentés ideje szerint előjogot szerzend magának ezen lakásra nézve későbbben jelentkezők irányában; különben a lakások kiemelése és választása az 1877 évi május 15-dikén Balaton-Füreden, a helyszínen, Horváthház termében, reggeli 9 órakor megtartandó alakuló közgyűlés alkalmával is megtörténhet.

k) Az alakuló, fentebbi napon tartandó közgyűlés alkalmával jelentkezők a szükséges alapszabályokat, netáni egyéb pontozatokat és javaslatokat tárgyalni és véglegesen megállapítani fogják, mely alkalmor a házfelügyelő társasági pénztárnok, a házi szolgák is megválasztandók. Balaton-Füredre lehet utazni vagy vasuton a veszprémi állomásra, ahonnan a veszprémi bérkocsik 1 1/2 óra alatt Balaton-Füredre szállítják a vállalkozókat, vagy pedig Siófokig a vasuton, onnan gőzöszön a Balatonon át.

Hazafiai bizodalommal fordulok a t. közönséghez saját érdekében azon kérelemmel; hogy átgondolt és ajánlott tervem létesítésében részt vonni sziveskedjék. Ezén részvét lez egyedüli jutalmam.

Kelt Pozsonyban, 1877. február 27. Id. Halasy Béla.

Helyi és megyei hírek

Meghívás. A n. kanizsai tiszti önségélyző szövetkezet igazgatóságának t. rendes tagjait 1877: mártius hó 29-én, a pénztár helyiségben tartandó igazgatósági rendes ülésre tisztelettel meghívom, s erről a felügyelő bizottság t. elnökét is értesítem.

- Tárgy:
- 1) Az osztályok előterjesztései;
  - 2) Beadványok s fővételi nyilatkozatok elintézése;
  - 3) A felügyelő bizottság átirata P. F. ur ügyében;
  - 4) Rövid időre szóló előlegek kamatai, — s esetleg e tárgyban elnökileg előterjesztendő indítvány felletti határozat;
  - 5) Netaláni indítványok.

Nagy-Kanizsán 1877 évi mártius hó 20. BARTHA eln. igazgató.

Zeneestély. A nagy-kanizsai társasörnek f. hó 19-én esti 8 órakor rendezett zene-estélye szép számú közönség jelenlétében szép sikerrel ment végbe. Teljes elismerés érdemelnek a t. műkedvelők, kik közreműködésük által ily élvezetet szereztek a közönségnek. A műsorozat minden egyes pontja élénk tetszésnyilatkozatokra, ragadta a közönséget. — A műsorozat első darabja: Nyitány a granadai éji táborból — Kreuzer K.-tól, melyet Rózsavölgyi Szidi k. a. és Veszter Imre ur adtak elő, nem csak megerősítette a kisasszony játéka fölött többször kifejezett véleményünket, hanem egyuttal Veszter Imre urban is a zongorának egy kitünő kezelőjét hagyta felismerntünk. — Mozart „Serenáda”-a, melyet vonós négyesben, Berecz Imre, Goszmann Ignác, Mayvald József és Venczel Rezső urak adtak elő, az előadó urak a legdicséretebben küzdöttek meg, a klasszikus zenedarab nehézségeivel, s megérdemlett taposokban részesültek. Benzik Ferencz ur érzélemmel és értelemmel szavallta Tóth Kálmán „Előre” című jeles költeményét. — Ketterer és Durand kettőse az „Afrikai nő”-ből melyet zongorán és harmoniumon Berecz Imre és Majvald József urak adtak elő elragadó hatást gyakorolt a közönségre. A kettős telve van a leggyönyörűbb részletekkel, és az előadó urak a mű minden szépségeit teljes érvényre emelték. — A végén pedig Pajzs Géza ur magyar népdalokat adott elő tilinkón. Pajzs Géza ur művészileg kezeli a kis hangszert, s ha négyeszer hívták és újratánc népdalait csak e játéka az oka. Gratulálunk a társasörnek a kezdemény sikerért. Dicséretes buzgalma társadalmi életünk élénkítése körül kötségtelenül meg fogja teremni gyümölcsét. — A hangverseny után táncz következett.

(Hymen) Weisz Berthold ur és Blau Hermína kasszony esküvőjük f. hó 18-án ment végbe a helybeli izr. imaházban. Az esküvőt mely igen fényes volt, vig lakoma követte a kereskedelmi kasszinó termében. A fiatal pár másnap délelben utazott el Kanizsáról. Kívánjuk hogy egész életükön át zavartalan boldogság kísérje őket.

Meghívás. 15 tag kívánatára a társasör helyiségének magán célra át vagy nem adása kérdésének bővebb megvitatás céljából a társasör helyiségbe t. hó

25-én délután 3 órára rendkívüli közgyűlést hívok egybe, melyre a nagy-kanizsai társasör t. tagjainak megjelenését tisztelettel kérem

- Tárgysorozat:
1. „A társasör helyiségének magán célra át vagy nem adása kérdésének” eldöntése. —
  2. A lemondás miatt megürült 2-ik pótlagság betöltése.
  3. Indítványok.

N.-Kanizsán, 1877. márczius 15-én. Buthó Imre s. k. elnök

Figyelmeztetés. A társasör által a következő felévre előadára szánt lapok a közgyűlés után fognak elárvereztetni. — Z. Egerszegről írják nekünk. Kontó Sándor, a kedvelt zeneművész, hosszabb távolléte után körünkbe megint visszatért és jól szervezett bandájával esténként kellemesen mulattatja a közönséget az „arany barány” nagy termében kitünő zenéjével. Örömmel constátálhatjuk, miszerint a jeles karmester távollétéül jól felhasználta és zenekara bármelyik jobbjával a hazában dicsőrelesen vetekedhetik. Csak kívánhatjuk, hogy a közönség a drék karmestert pártolná, nehogy mint a többi jobb zenekarok pártolás hiánya miatt innét eltávoznai kényyszerítessék. — Ongyilkosság. Mint veszprémi levelezőnk írja, még mindig napi beszéd tárgyát képezi az e hó 9-én Mészáros István szabadságon lévő tengerész által ott elkövetett öngyilkossági eset. M. jó családból való, anyja egy Veszprémhez közel levő faluban lakik s ezen elkövetett öngyilkosság annyival inkább izgatottságot idézett elő, mert utóbbi időben nem első eset ez. M. egy értelmetlen levelet hagyott hátra, melyben életuntságot emlit s hogy rokonai ahelyett, hogy előmozdították volna még akadályokat gördítenek eléje pályáján, de felemlíti végül H. R. hűtlenségét is, s így kétséges, vajjon életuntság avagy, tán szerencsétlen szerelem volt-e az öngyilkosság előidéző oka; de legyen az barmi, M. magánkülvüli állapotban kövété el e tettét. — Nem akarjuk e helyütt bővebben fejtegetni korszelemünk balhiedelmét s az oly mindennapivá vált öngyilkossági esetek okait, midőn már gyermekek, kik még serdültek fel — életuntság, s szerencsétlen meg nem hallgatott reménytelen szerelem miatt öngyilkosokká lesznek, lapunkban többször már tüzetesebben szöltünk e tárgyhöz. — Műkedvelői társaság alakult Veszprémben Pongrácz Dániel ottani ügyvéd s tüzoltói apparancsnok vezetése alatt. A tavasz folyamán tartandó 6 előadásra bérlet nyitattott, s már eddig is igen sokan béreltek; az egész tiszta jövedelem az önkéntes tüzoltó egylet részére beszerzendő szerek és egy tüzoltói zenekar felállítására fog fordittatni. — Örvendünk ezen haladásnak s veszprémi t. levelezőnk ígéretét bírujuk, az érdekesebb mozzanatok s az előadásokról is tudósítandja lapunkat; előre is szívből kívánjuk a jó sikert. — Kossuth Lajos arcképe megküldését ígerte a nála volt czeglédi küldöttség minden egyes tagjának. Ezen ígérete a lapok után a czeglédi küldöttség fogadtatásának több részleteivel közzététvén nem kis bajt és kellemetlenséget okoztak szegény Kossuthnak. Ő is, Ihsáz ezredes is száz meg száz levelet vettek azóta az ország minden részeiből egyesektől, kik azt kérik hogy nekik is küldene egy arcképet. A mi kedves hazánkiai, ugy látszik azt hiszik, hogy Kossuth és Ihsáz legalább is Croesus kincseivel bírnak, akiknél néhány száz forint több kiadás tekintetbe sem jön. Gondolják meg, hogy ezen fényképek mindegyike 3 frankba kerül, és hogy Kossuthnak már elég kiadása van ugys ha csak a nála tisztelő 115 küldöttségi tag számára küld egyet-egyet. Ne terheljük tehát őt vagy Ihsáz ezredest oly kéréssel, amelyet teljesíteni amúgy sem képesek. Ha birni akarják arcképet, hozassák meg azt saját költségükre. Alljanak össze többen, és rendeljék meg a kívánt példányokat az illető turini fényképésznél. E részben szivesen kezükre járunk, a menyiben tudathatjuk velük, hogy egy fénykép (kabinet portré alakban) ára 3 frank vagyis adómentes megküldéssel körülbelül 1 frt. 50 kr. A fényképész lakcime következő: G. Ambrosetti. Pitore e Fotografo (Italia) Torino via Po 41. — Jelen sorok szives átvételére a tisztelt lapok felkéröttek. Simonyi Ernő.

Fischel Fülöp könyvkereskedése, a tisztelt lelkeseknek, egyházi és egyéb hivataloknak a különféle szükséges rovattolt anyakönyveket és egyéb nyomtatványokat olcsó árakon ajánlja. Megrendelések postán és gyorsan pontosan eszközöltetnek. — (Jutalomjáték.) F. hó 22-én csütörtökön lez jutalomjátéka a Vihar párnak, melyre közönségünket előre is figyelmeztetjük Mindkettő. Vihar és Viharé, megérdemlik a pártolást. Két kisebb darab került elő alkalommal szíre: „Pajkos diákok” Offenbach vil operetteje és „Gringbire és a szarnok király” dramolette 1 felvonásban. Bauvillétöl. — Szombaton pedig B. Polgárné jutalmára adattá fog: G á l y a r a b, színmű

Magyar színezel: Szerdán, márczius 14-én „Hazatértek” Színmű 4. szakaszban: irta Hagedüs N. — E színmű a régenyes drámák fajtához tartozik, érdekes mese a részletek elég ügyes bouyolittással. Epoly ügyesen

van beleszöve egy kis melodramatikus részlet, melyben a zene méla hangjai úgy szölván érzéktik azon fájdalmat melyet a vak leány (Károlyiné) elhagyatottsága fölött érez és hatásosan fokozza az iránta mindinkább ébredő részvétet. A dráma a francia romantikus irányhoz (Hugo Victor) tartozik. Az előadás sikerült volt, és megérdemlett volna nagyobb közönséget, mint a minő azt nézte. A szereplők közül ez alkalommal különösen kiemelendők tartom Halmayt (Virányi Péter), kinek játéka szerepének teljesen helyes felfogásáról tanúskodott.

Csütörtökön: márczius 15-én. Károlyiné Nagy Rózsa jutalomjátékául: „Ripacsos Pista dolmánya.” Rákósy Jenő népszínműve. Közönség szép számmal jelent meg ez alkalommal, aminek nemcsak azért örülnünk, mert a jutalmazott színész ezt meg is érdemelte, hanem azért is, mert a társulat ez alkalommal különös kedvvel játszott, a mi által az előadás teljesen sikerültnek mondható; a szereplők egyszerű mind bebizonyították, hogy részüköröl nem lehetetleneg élvezetes, összesség előadást nyujtani, amit a kanizsai közönség joggal meg is érdemel. A darab maga magában véve is jó, és minden jelenet írója gyakorlottságáról, színpadismeretéről tanúskodik. A szerepek is majd mi d haladatosak s a színésznek alkalmat nyujtanak a kitünésre. Károlyiné (Vicza, Bangóék fogadott leánya) újra bizonyoságot tett nagy színpadi routinejáról, sokoldalúságáról, a drámában ép ugy állja meg helyét, mint a népszínműben — Bangó (Pesti) helyes felfogással játszotta szerepét. — Vihar, törülk metzett cigány volt, eredeti alak, játékában nem volt semmi túlzás, amit dicsőretil emlitiek fel. — Ripacsos Pista (Balázs) játéka is teljesen megérdemlett tetszésben részesült. A többi szereplők is teljes erőből iparkodtak hozzá járulni az est sikeréhez.

Szombaton, márczius 17-én. „Az új Jeruzsálem”. Kaiser magyarra fordított Korrajza. A darab még a szerepézet sem érdemli meg, hát még a lefordítást! Telve badarságokkal és sületlenségekkel, az ilyen fércelmények megjárják valamely német zűgszínházban, — de nem magyar gymornak valók. B. Polgárnak és Pestinek jó alakításuk voltak. — Közönség szép számmal. — Vasárnap, márczius 18-án. „Kossuth és Bathányi harcza a bécsi kamarilla ellen. A darab voltaképpen csak lazán összefüggő jelenetekből áll, szerves kapcsol nélkül. Kezddők a bécsi kamarilla intülgáinál és végződik Kossuth menekülésénél. Olyan kiállítás mellett, amit egyébiránt az ilyen darabok meg is kívánunk) amely a szöveg gyarlóságát elfeledtetné, nem fosz vasárnapú darab; de vidéki kis színpadon nem igen érhetik el azt a hatást, melyre számítvák. Vannak régebbi drámáink közül olyan darabok, (pld: Második Rákóczy Ferencz fogsága) melyekkel e célt sokkal jobban lehet elérni és határozottan nemesebb tisztább élvezetet nyujtanak. Az előadás jobb volt a darabnál.

Kedden, márczius 20-án. Kisfaludyné jutalomjátékául: A peleskai nótárius, Gaál ösökké vonzó bohóza remélhetőleg ma is mekteendi hatását, s nagy közönséget fog vonzani az előadáshoz.

Irodalom és művészet.

„Törvények és rendeletek gyűjteménye” első füzetét küldötte be hozzánk Lampel Robert könyvkereskedése: A gyűjteményről a kiadó a következők et közli: Az első füzet tartalm azza a birák, a végrehajtók, kézbesítők, ügyvédek, bírói ügyvitel és a bírói letétek kezelésére vonatkozó összes törvényeket és rendeleteket.

A második füzetben, melylyel a gyűjtemény első kötete befejezve leend, megjelennek a polgári eljárásra vonatkozó összes törvények és rendeletek vége, továbbá a váltó- és kereskedelmi eljárásra vonatkozó rendeletek. A gyűjtemény a hazai összes törvényeink és rendeleteink szakszerű, azaz materia szerint összeállítását czélozza. A gyűjtemény egy-egy kötetében tehát egy-egy jogtárgyra vonatkozó törvények és rendeletek lesznek közölve. A gyűjtemény berendezésére nézve megemlitem, hogy ebben az alaptörvények és alaprendeletek egész terjedelmében vannak közzétéve. Minden egyes §-nál jezetben, van közölve a módosító, a vonatkozó törvény vagy rendelet; vagy arra, a többszöri közlés kikerülése céljából idézet által történik hivatkozás. Az összefüggő intézkedések szintén idézetekkel vannak kitüntetve. Hasznos szolgálatot véltem tenni különösen az igen tisztelt bírói és ügyvédi karnak, midőn e gyakorlati czélú, és a gyakorlat terén működő, szukavaiott férfit által rendezett gyűjtemény kiadására vállalkoztam; meg vagyok győződve, hogy e gyűjtemény közzétetésében fog részesülni, és minden gyakorlati jogászra nézve nélkülözhetlenné leend.

Ajánljuk az érdeklettek figyelmebe. — A „Figyelő” jeles irodalomtörténeti közlöny márcziusi füzetének tartalma: Ceokonai siremléke s a debreczeni tanárkar, Szilágyi István. — A magyar irodalomtörténet első rendezéséről, ifj. Sainyey József. — Anyos Pál kiadatlan költői levelei, Weiszbarth Károly. — A két Kovács Jő-

szef. K. Hajdu Lajos, Hóke Lajos, Édes Albert, Abafi Lajos. — Tiszavidéki népmondák és babonák, Deák Elek. — Egy paraszt költő, Márki Sándor. A vidéki lapirodalom I. Szatmár, Dr. Tomcsányi Imre. Még egyszer Palatich György, Thali Kálmán. Egy pár észrevétel, Sziládi Aron. — Szerencsi, Nagy István és Kovásznai Sándor levelezéséről, Dr. Kis Aron. Kisfaludi Sándor és az akadémia, Sümei Kálmán. — Az európai irodalom 1876-ban. — Kazinczy Ferenc levelei Cserei Farkashoz, Horváth Döme. — Az előfizetési ilyek irodalomtörténeti jelentőségéről, Gyórfy Lajos. „magyar Hirmondó” írói Benedek Mihály ref. lelkész egy munkatárs ajánlatára kéri, Révész Imre. — Irodalomtörténeti repertorium, id. Szinyei József.

— Az Apollo zeneműfolyóirat legújabb száma következő tartalommal jelent meg: 1.) Isten hozott! Románca zongorára szerző Hölzl Lőrincz. 2.) Változtok „Ég a Kunyhó” című népdal felett Kapi Gyulától. 3.) Nédal a múlt századból, egyházi (dorian) hangnemben énekre harmonium kísérettel; átírta Zimay László. A zongorázók és énekesek számára igen ajánlható, havonként kétszer megjelenő folyóirat előfizetési ára egész évre 6. frt, mely a kiadó hivatalhoz (Budapest, vár országház utca 94 sz. a.) küldendő be. Kívánatra a lap ntárvétellel is küldetik. Még folyton előfizethető az egész évfolyamra.

— Uj zenemű. Táborosky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében megjelent és hozzánk beküldött: Ne menj el... Irma nótája. Budapesti kis barna... dalok zongorára szerző Szentirmay Elemér (Németh János) ára 60 kr.

— Magyarország és a Nagyvilág 10-ik számának tartalma:

Szöveg: A lipótvárosi magy. kir. gymnasium épülete — A kincéső. Mese. (Greguss Ágost.) — Eltévészett utak. Regény. (Vértessy Arnold.) IX. fejelet. — Nikolaj nagyherceg főhadiszállása Kisenevben. — Egy boldogtalan története. (Jack.) Regény (Daudet Alfonz.) IX. fejelet. — A görcső a háztartásban. (Cs. J.) Fővárosi tárczafejelet: Zene, párbaj, rablógylósság és kivégzés. (Porzó.) — Zubovics uszó-készüléke lovak számára. (Mayer I. Arno) — Északamerikai képek. — Pablo de Sarasate. (F. J.) — Lili és az ő kutyája. (F. J.) — Színház. (Nemo) — Zene á. e., S. M. (Nemo) — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Képrejtvény. — Szerkesztői üzenetek.

Rajzok: A lipótvárosi magy. kir. főgymnasium épülete Budapesten. — Pablo de Sarasate. — Lili és az ő kutyája. — Északamerikai képek: A „fehér ház” Washingtonban. Néger választók — Zubovics lova „Nograd” az uszó-készülékkel. — Nikolaj nagyherceg főhadiszállása Kisenevben.

11-ik számnak tartalma: Szöveg: Eltévészett utak. Regény. (Vértessy Arnold.) X. fejelet. — Sötét hegyek. Költ. (Tolnai Lajos. — Rajzok a madarvilágból. II. Egy „jó madár.” (Enderes Aglaja) — Egy boldogtalan története. (Jack.) Regény. (Daudet Alfonz.) X. fejelet. — Fővárosi tárczafejelet: A márciusi napokból. (Porzó.) — Színház. (r.l.) — Zene. (s. m.) — Képek. — Pihenő szarvasok. (F. J.) — „Vigyáz” (F. J.) — A szorgalmas. Költ. (Károlyszky Endre.) — Az óragyártás Amerikában. — Különfélék — Sakkfeladvány — Betűrejtvények — Szerkesztői üzenetek.

Rajzok: Keleti képek: A szerb nemzeti skulptúra gyűlése Belgradban. Török katonaság partrazárása Salonichban. Utca Konstantinápolyban. Pera külvárosban. — Pihenő szarvasok, — „Vigyáz”

Közgazdaság.

A m. földhitelintézet évi r. közgyűlése márcz. 4-én tartott meg Lónyay Menyhért gr. elnöke alatt. Az Arany László által felolvasott igazgatósági évi jelentés az intézet kitűnő állapotának örvendetes képét mutatja. A lefolyt 1876. évben megszavaztatott 573 kölcsön 3,541,240 frt erejéig. A záloglevelek árfolyama a múlt év egész lefolyásán át mindennemű válságok daczára, alig szenvedett 1% változást s állandóan megtartotta a 86% -ot. E körülmény következtében az intézet záloglevelei oly nagy mértékben keresettek, hogy a nagy elhelyezések következtében az ez évben benyújtott kölcsönkérvények legnagyobb része már is elintéztetett s az új kérvények is haladéknélkül elintéztetők. Az intézet óriási forgalmának jellemzésül felemlítjük, hogy a keletkezett évtől kezdve 1876 végeig engedélyezett kölcsönök összege papírértékre szóló kölcsönökben 56,813,100 frtot tesz, mely 6145 adós fél között oszlott meg, érczértékre szóló kölcsönökben pedig 50 félnek 3,510,520 frt adott ki. A kölcsönadásban nagy figyelemmel voltak a kisebb birtokokra, ugyanis az 5904-re rugó 5^{1/2}% papírértékű záloglevelekben adatott kölcsönök közül az 1000—2900 frtot meg nem haladó kölcsönök száma 3517-et tesz. Az összes kölcsönök fedezetére 151,051,364 frt értékű földbirtok és mellékjelzalogként 35,393,863 frt 70 kr. értékű épületek költettek le. A lekötött földbirtok terjedelmére nézve 210 □ mrföldet tesz. A múlt év decz. végén tényleg fennállt kölcsönök összege 50,975,485 frt. 19 krt tesz. A forgalomban lévő érczp. é. záloglevelek összege az év végén 8,257,800 frtot tett, a papír é. záloglevél - forgalom pedig 42,367,310 frtot. Az összes forgalom 51,157,340 frt. A bapereles alatt álló részlethátralékok összege a múlt év végén 364,894 frtra rugott. Veszesség se a jelzálogi kölcsönöknél, se egyéb üzleteknél, valamint az intézet keletkezése óta egy évben sem, egy a múlt évben sem érte az intézetet. Az üzleteredményi számla a múlt évre 364,869 frt tiszta nyememényt tüntet ki, mely teljes összegében a tartalékalaphoz csatoltatott; ennek beszámításával az intézet keletkezése óta annak saját szerzeménye a tartalékalap javára 2,732,641 forintot tesz. Elnök jelenti, hogy az igazgatóságnak már régóta táplált azon terve, hogy az 1^{1/2}%-os záloglevelek kamatai 5% -ra szállitassanak le, a valószínű közel áll, s miután ezáltal a 6,75% -os összes kamat 6% -ra szállitának le, az a kölcsönkérő közönségre nézve nem csekély horderővel bír.

A magyar földhitelintézet alapítói márcz. 3-án tartott évi gyűlésben két alapítványi hely: néhai Mariché és Kubinyi Alberté, átruházás folytán azok birtokúdnainak adatott: Szogyényi Mariché Lászlónak és Lónyay Albertnek, Damaskiu báró, Eötvös József, Kégl László, báró Keglevich Béla és Urményi József megürült alapítványi helyei Szilágy József, Szél Kálmán, dr. Haynald Lajos érsek, Weninger Vincze, Földváry Miklós urakkal töltettek be. Végül miután a felügyelő bizottság tagjainak választása is az alapítók kibővített jogkörébe tartozik, — az itt megürült három helyre báró Sennyei Pál, Szilágy József és Weninger Vincze urak választottak meg. A felügyelő bizottság megbízatása a jövő évben lejárván, 1878-ban az egész bizottság új választás alá esik. (F. E.)

Az Arad-Hegyaljai borvásár szabályzata. (Megtartatik Arad szab. kir. városában 1877. évi april 15. 16 és 17. napján. (Folyt. és vége.)

Becsi értéktőzse, március 19-én.

Hitelrészvény	152.60	Angol-ország	71.50
Galiczia	213.--	Lombard	80.25
Allamvasut	227.--	Tramway	—
Rente	64.30	Hitelorszjegy	164.50
1860-as	109.75	Napoleon'or	9.83
1864-es	132.--	Arany	5.78
Ezüst	112.30	Frankfurt	59.60
London	122.40	Nem. bir. márka	60.70
Unio-Bank	—	Török-sorsjegy	17.50
Ált. építő-bank	—	Angol ép.-bank	—
Magyar Földhitel	23.--	Municipalbank	15.--
M. Földteher. kötv	74.--	Magyar vas. köles	98.--

2. A borvásár vezetésével a kamara által választott rendező bizottság lón megbízva minden a vásárra vonatkozó közlemények és tudakozódások azonban az aradi kereskedelmi és iparkamarához intézendők, mely a szükséges felvilágosításokat minden irányban rövid uton megadandja.

3. A borvásárra való bejelentés mai naptól kezdve legkésőbb f. czius hó 31-ig a kamarához be kell tenni, mely alkalommal a bejelentési díj le kell fizetni.

4. A bejelentési díjak úgy atnak meg, hogy a bejelentett el mennyiségnek első 100 hektolitere é. forint, minden további 100 hekt pedig 50 kr. fizetendő.

5. A borvásár a megyeház célra készséggel felajánlott gyűlésben fog tartatni, hol asztalokról kezdő bizottság gondoskodik. A tőknek azonban joguk van külön dí asztalokat is felállítani, melyekért c fizetettek, de ebbeli szándékukat e kitöltése alkalmával bejelenteni te.

6. A borvásár april hó 15-én órákor a kamarai elnökség által ny meg, mely alkalommal az aradi hej nak leírása és az ottani szőlőszet és szat ismertetése fog felolvastatni.

7. A borvásár, mely mindhárom pon délelőtt 9 től délután 6 óráig t résztvevők által szabadon látogatha közönség azonban bemeneti díjat mely a borvásár egész tartamára 50 czárban állapittatik meg.

8. A bor hordóban hektoliteren vagy 70 és 35 centiliter tartalmu palackokban, s ha más eltérő kikötés nem tént, hordó nélkül, illetőleg a palackhoz ártve, a pinczéken helyben át és átvéve adatik és vétetik.

9. A vevők és eladók közt létrejügyletekről a kamara titkársága jegyzé vezet és azokról a felek kívánatára kövelet is állitand ki.

10. A vevők és eladók közt felrűlő surlódások elintézésére az aradi reskedelmi és iparkamara választott bírósága lesz hivatva. A vevők annak közmüködését a borvásár befejezte után meg hónapig bár mikor igénybe veheti midőn annak illetékességét az eladók e ismeteni tartoznak. A bejelentési iv sajj kezű aláírása ily elismerésnek tekintetik ez által a bejelentők a választott bírósá határozatának magukat alávetik. A választott bíróság a budapesti árú és értéktőzse rendtartása szerint fog eljárni.

11. A borvásár a kamarai elnöksé által april hó 17-én d. u. 6 órákor záratik be.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara: Deutsch Bernát s. k., Dr. Gaal Jenő s. k., elnök, titkár. Id. Andrányi Károly s. k., a választott bizottság elnöke, Domány József s. k., a rendező bizottság elnöke.

Felelős szerkesztő: **HOFFMANN MÓR.**

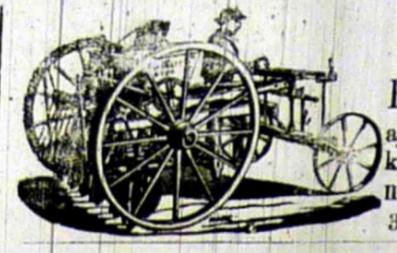
HIRDETÉSEK:

HIRSCH P. 381 3*

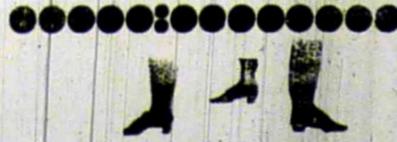
Czipő gyári-raktár **BUDAPEST,** Országút 43. szám, a kerepesiút sarkán.

- Ajánlja mindennemű lábbelieket jó és tartós munkát.
- Hölgyeknek:**
- Posztó vagy rips papucs 90
  - reggeli czipők sarokkal 1.40
  - Eberlasting reggeli czipők diszite 1.90
  - sarok és nagy csokorral 2.50
  - házi vagy kerti czipő olgummiczuggal 2.60
  - sarok és lakórral 3.50
  - Eberlasting zsinór topán lakórral magosan vágott 4.--
  - magosan vágott 3.50
  - Eberlasting gummiczug topán, lakóral 6° magas 4.50
  - szegezett duplatalp, lakórral 3° magas 4.50
  - Eberlasting Regatta féltopán szegezett duplatalp Rococo sarok és lakórral legújabb divatú 3.20
  - Női czipőneműek borból.**
  - Reggeli czipők glacc v. ságrén borból 2.20
  - csokor és sarokkal 2.50
  - Rococo sarok és nagy csokorral 2.80
  - Féltopán ságrén borból kötővel, duplatalppal erős munka strapacza való 3.20
  - Ságrén zsinór topán, szegezett duplatalp és lakórral 3.60
  - vagy borjúbőr gummiczug topán, szegezett duplatalp, lakórral, magas vágás, erős munka 3.90
  - Pompadour topán mincei szalonlakból, duplatalp rococo sarokkal finoman diszite 5.60
  - Regatta féltopán mincei szalonlakból magas sarokkal legújabb divat 4.--
  - Regatta féltopán ságrén borból, lakórral szépen diszite szegezett duplatalp, magas sarokkal legújabb divatú 3.50
  - Női czipőneműek bársony, nemez vagy posztóból.**
  - Bársony, nemez vagy posztó zsinór topán nemez béleléssel, duplatalp és diszite lakórral 3.50
  - Bársony, nemez vagy posztó gummiczug topán nemez béleléssel, szegezett duplatalp magosan vágott lakórral 4.--
  - Bársony, nemez vagy posztó ságrénbortódas szőrbéleléssel, duplatalp, igen meleg kötői való, magosan vágva 4.50
  - Posztó vagy nemez topán szalonlakbortódas, nemez béleléssel szeg. duplatalppal elegans divatú 5.50
  - Nemez reggeli czipő nemez béleléssel minden színben 1.80
  - rococo sarok és nagy csokorral 2.20
  - Leány czipőneműek eberlasting, bőr vagy posztóból.**
  - Bőr kötő-czipő ház vagy kerti való 1.40
  - Bőr vagy eberlasting reggeli czipő gummiczug topán szeg. dupla talp és lakórral 2.80
  - Posztó vagy nemez gummiczug topán szegezett duplatalp, erős munka és meleg béleléssel 3.10
  - Pompadour topán szalonlakbortódas mincei borból szeg. magosa sarokkal és finoman tűve 3.80

- Uri lábbeliek bőr, posztó vagy eberlastingból.
- Topánok ságrénborból sima, jó munka 4.50
  - lakórral 4.80
  - néketé borjúborból lakórral, duplatalp 4.90
  - Topánok vikszosborból, erős duplatalppal 5.--
  - vikszosbőr ságrénbortódas duplatalppal 5.20
  - salonlakbortódas mincei borból glacc vagy ságrénbőr, szárral, finom tűzéssel 5.60
  - Párisi féltopánok ságrénborból diszite lakórral 3.80
  - lakórral, elegans divt. 4.40
  - finom készítés gummiczuggal 4.60
  - Párisi féltopán gummi betétel laktódas különféle div. 6.--
  - Topánok muszka bagariából, szegezett duplatalppal 5.50
  - lakból erős duplatalppal 5.50
  - Topánok posztóból, bagaria vikszosbőr tóllás, nemez béleléssel, igen erős duplatalp szegezve 5.60
  - Topánok sima nemezéből, nemez béleléssel, igen meleg fájós lábakra igen ajánlandó 5.50
  - Topánok eberlastingból, fájós lábakra való sima finom és elegans munka 5.--
  - Reggeli czipők borból 2.50
  - posztóból 1.80
  - nemez béleléssel minden színben 2.10
  - Férfi csizmak.**
  - Ságrénbőr-csizmak 9.50
  - Vikszosbőr-csizmak 10.50
  - ságrénbőr-csizmak 11.--
  - Magyar bagariabőr-csizmak duplatalppal viamentes erős munka 13.50
  - Muszka bagariabőr terli-csizma, talppal s laktó cittal 14.50
  - Salonlakbortódas mincei borból, mincei szalonlakbortódas, elegans divatú legfinomabb munká 14.--
  - Fiu topánok és csizmak.**
  - Topánok vikszosborból, duplatalppal 2.80
  - bagariaborból, erős duplatalppal 3.20
  - Ságrénbőr topánok diszite lakórral 3.20
  - Posztó topánok bagariabortódas, nemez béleléssel és duplatalppal 3.80
  - Térdi-csizmak, csittal ságrénborból 6.00
  - bagariaborból erős talppal 6.50
  - Gyermekeczipők és topánok.**
  - Bőr vagy eberlasting lábbelipők, kötő pántlikával 80
  - lási-gummi-czipő, csokor és lakórral 1.20
  - Bőr vagy eberlasting zsinór-topánok diszite lakórral 1.50
  - gummiczug topánok lakórral 2.20
  - nemez zsinórtopánok, nemez béleléssel 2.40
  - gummiczug topánok, nemez béleléssel 2.60
  - magosan vágva 2.60
  - Pompadour topánok szalonlakbortódas borból, magas sarok, finom tűs, elegans divat 3.50
  - Levélnbeni megrendelések postán utánvétellel küldetnek. — Nem alkalmas árúak készségesen kiseréltetnek. Árjegyzéket kívánatra ingyen.**
  - A mérték következőképen vehető: a láb icra kerülte, — a láb körül a sarktól befelé a nagy láb pikkjig.

GARRETT R. és fia
fűgynöke Kotzó Pál gépészmérnök
Budapest, üllői-ut 8-dik szám alatt,
ajánlja eredeti sorvetőgépeit javított szerkezetben, leszállított árakon, valamint gőzmozdonyokat, eséplőket, malmokat, rostákat stb.
379 2-10

A legolcsóbb s legjobb lábbelik
Temesvári Möricznál
kaphatók

- Budapestben, kerepesi-ut 2 sz. a bazárban.
Hölgyek számára:
- Papucsok minden színben 70 kr.
  - Komitécipők eberlastin- vagy borból 90 kr.
  - Komitécipők eberlastin- vagy borból sarokkal 1 frt 70 kr.
  - Püzo topán eberlastinból a legszebb himmeszel diszite 2 frt 20 kr.
  - Topánok eberlastinból ruganyhuzóval magas kivágással, fókó-sarokkal finom kiállításban 2 frt 90 kr.
  - Topánok ruganyhuzóval erős csagrin vagy borjúborból, szegezett vagy csavart kettőstalppal és időjáráshoz, tartós 3 frt — kr.
  - Urak számára:**
  - Topán csagrin-borból jól készitve 3 frt 60 kr.
  - Topán csagrinborból finom disziteés lakszegélyvel legújabb divatú 3 frt 90 kr.
  - Topánborjúborból szegezett, csavart kettős talppal igen erős 4 frt — kr.
  - Topán orosz fűnyámos borból szegezett szegezett csavart kettős talppal erős időre 4 frt 80 kr.
  - Topán salofényezés, mincei borból, keztűvel vagy csagrin szárral legfinomabb himmeszel 4 frt 80 kr.
  - Párisi féltopán kötérs csagrin borból 3 frt 50 kr.
  - Caizsa terlig iró viamentes bagariaborból háromszoros csavart kettőstalppal 8 frt 50 kr.
  - Caizsa borjú vagy csagrin borból magas szárral s laktóval 8 frt 20 kr.
  - Fiu-topán borjú vagy csagrin borból erősen szegezett kettős talppal 1 frt 20 kr.
  - Leány-topánok eberlastinból vagy borból legfinomabb disziteés lakszegélyvel 1 frt 80 kr.
  - Gyermekeczipők eberlastin vagy borból 80 krtól 2 frt 30 krt.
  - Megrendelések postán utánvétellel vagy az összeg beküldése mellett gyorsan és pontosan teljesítetnek. Nem alkalmas lábbeli a legkezségesebben kiseréltetnek. Részletes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek meg. 378 2-10

Uj év napján
Öröm és remény
Midón Orlicé Rudolf berlini tematikai tanár, Wilhelmstrasse 127. játékat-utasításainak biztos sikereiről hallottas-azonnal irtam neki, és postafordulva-osekely költségdíj mellett postautalvány-nyal, olyan utasítást kaptam és ma

Egy jelentékeny ternő
szerecsés nyereje vagy tanár annak legben-őbb halat mondják, és ajánlom mindenkinek, ki szerez-et megakarja alapítani, hogy nevezett urhoz forduljon.
Prága Benesch Ferenc 370. 1-1.

EPILEPSIE
levéligel gyógyit Dr. Killisek
Drezdában, Wilhelmsplatz 4 (elő) Berlin. Majdnem 800 sikerrel gyógyit 358 12-52